Jules Verne

Întâmplări Neobișnuite

Jules Verne

Întâmplări neobişnuite

Capitolul I. În care este vorba despre o înştiinţare adresată lumii întregi de către societatea„NorthPolarPractical Association”.

— Care va să zică, domnule Maston, dumneata susţii că niciodată o femeie n-ar fi în stare să contribuie la progresul ştiinţelor matematice sau experimentale!

— Spre marea mea părere de rău, *mistress* Scorbitt, sunt obligat s-o cred, răspunse J. T. Maston. Recunosc, mă rog, că au existat sau că există unele matematiciene celebre, mai ales în Rusia; dar, ţinând seama de conformaţia creierului femeii, ea nu poate ajunge niciodată un Arhimede sau cu atât mai puţin un Newton.

— Vai, domnule Maston, te rog să-mi dai voie să protestez. În numele sexului feminin!...

— ...care este cu atât mai fermecător, *mistress* Scorbitt, cu cât nu-i deloc potrivit pentru studii abstracte.

— Prin urmare, domnule Maston, dumneata eşti de părere că o femeie, văzând cum cade un măr, n-ar fi putut să descopere legea atracţiei universale, aşa cum a făcut ilustrul savant englez la sfârşitul celui de al XVII-lea secol.

— Văzând cum cade un măr, *mistress* Scorbitt, unei femei nu i-ar fi trecut prin cap decât gândul să-l mănânce... urmând pilda mamei noastre, Eva!

— După cum văd, dumneata crezi că femeile n-au nici o aptitudine pentru speculaţii intelectuale.

— Nici o aptitudine?... Nu spun asta, *mistress* Scorbitt! Îmi iau totuşi îngăduinţa să observ că, de când există oameni pe pământ şi deci şi femei, nu s-a pomenit încă vreun creier de femeie, căruia să-i datorăm vreo descoperire în domeniul ştiinţific, asemănătoare celor ale lui Aristotel, Euclid, Kepler sau Laplace.

— Ei, şi aceasta poate constitui o dovadă? Trecutul hotărăşte irevocabil şi viitorul?

— De!... Ceea ce nu s-a întâmplat de mii de ani încoace, n-o să se întâmple... fără îndoială... nici de acum înainte...

— Atunci, după câte văd, domnule Maston, nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să ne resemnăm; nu suntem bune decât...

— Decât să fiţi geniile noastre bune! răspunse J. T. Maston cu amabilitatea curtenitoare a unui savant cu capul împuiat de X-uri. Dealtfel, *mistress* Evangelina Scorbitt era dispusă să se mulţumească şi cu atât.

— Ei bine, domnule Maston, reluă ea, fiecare cu rolul lui în lumea asta. Dumneata rămâi calculatorul extraordinar care eşti! Dăruieşte-te în întregime problemelor ridicate de această operă uriaşă, căreia sunteţi pe cale, dumneata şi prietenii dumitale, să vă închinaţi viaţa. Cât despre mine, eu am să fiu geniul bun, prin concursul bănesc pe care vi-l voi da.

— Ceea ce o să-ţi asigure recunoştinţa noastră veşnică! răspunse J. T. Maston.

Obrajii doamnei Scorbitt se împurpurară de plăcere, pentru că avea — dacă nu pentru toţi savanţii în general — cel puţin pentru J. T. Maston, o simpatie cu totul deosebită. Oare inima femeii nu-i o prăpastie adâncă?

Eraîntr-adevăr uriaşă opera aceasta, în care bogata văduvă americană se hotărâse să investească un capital însemnat.

Iată despre ce întreprindere era vorba şi ce scop urmăreau iniţiatorii ei.

Ţinuturile arctice propriu-zise cuprind, după Maltebrun, Reclus, Saint Martin şi cei mai autorizaţi geografi:

1. Devonul nordic, adică insulele acoperite de gheţuri din Marea Baffin şi strâmtoarea Lancaster;

2. Georgia nordică, formată din Ţara lui Banks şi dintr-un mare număr de insule, ca insulele Sabine, Byam-Martin, Griffith, Cornwallis şi Bathurst;

3. Arhipelagul lui Baffin-Parry, compus din diferite regiuni ale continentului polar, ca Southampton, Cumberland, James-Somerset, Boothia-Felix, Melville şi altele, aproape necunoscute.

În ţinutul acesta nordic, împrejmuit de paralela 78, uscatul se întinde pe 1.400.000 de mile pătrate, iar marea pe 700.000 de mile pătrate.

Dincolo de această paralelă, îndrăzneţi exploratori moderni au reuşit să înainteze până aproape de paralela 84, descoperind câteva ţărmuri pierdute în spatele unui lanţ înalt de banchize şi dând astfel nume capurilor, piscurilor, golfurilor sau golfuleţelor de pe aceste ţinuturi întinse, care ar putea fi numite Podişul Arctic. Dincolo de paralela 84 domneşte singură taina, irealizabilul *desideratum* al cartografilor; nimeni nu ştie încă dacă îngrămădirea de netrecut de gheţuri de la Polul Nord ascunde sub ea, pe o întindere de 6° latitudine, pământuri sau mări.

Şi iată că, în 189..., guvernul Statelor Unite avu năstruşnica idee să propună lumii întregi scoaterea la mezat a regiunilor din jurul Polului Nord, neexplorate încă. Concesionarea regiunilor polare era solicitată de o societate americană, care se constituise în vederea cumpărării acestei tichii boreale a globului pământesc.

Este drept că, mai înainte cu vreo câţiva ani, Conferinţa de la Berlin alcătuise un cod special, spre folosinţa marilor puteri care vor să pună mâna pe bunul altuia sub pretextul colonizării sau al deschiderii de noi debuşee pentru comerţ. Totuşi, se pare că acest cod nu se putea aplica în cazul de faţă, deoarece teritoriile polare nu erau locuite. Cum, însă, ceea ce nu-i al nimănui este şi al tuturor, noua societate nu pretindea să „ocupe”,

ci să „dobândească”, pentru ca să fie la adăpost de eventualele pretenţii ulterioare asupra acestor teritorii.

În Statele Unite nu există proiect, oricât de îndrăzneţ — fie el chiar aproape irealizabil — care să nu găsească atât adepţi atraşi de laturile lui practice, cât şi bani pentru a fi tradus în fapt. Se văzuse asta destul de bine cu câţiva ani mai înainte, când *Gun-Club* (Clubul artileriştilor) din Baltimore se hotărâse să trimită un proiectil în lună, sperând să obţină astfel o linie de legătură directă cu satelitul nostru. Oare nu tocmai întreprinzătorii yankei furnizaseră cele mai mari sume de care avea nevoie această încercare interesantă? Şi dacă încercarea a putut avea loc, faptul nu se datoreşte oare celor doi membri ai clubului amintit mai sus, care au îndrăznit să înfrunte riscurile unei asemenea experienţe supraomeneşti?

Dacă vreun nou Lesseps[1] ar propune într-o bună zi să se taie un canal cu un profil adânc de-a curmezişul Europei şi Asiei, de la ţărmurile Atlanticului până la mările Chinei, dacă vreun genial inginer de foraj s-ar oferi să sfredelească pământul ca să atingă straturile fluide de silicaţi, care se găsesc la suprafaţa materiei feroase topite, pentru a scoate căldură din însuşi focarul aflat în centrul pământului, dacă vreun electrician întreprinzător ar voi să adune la un loc curenţii electrici împrăştiaţi pe toată suprafaţa pământului, pentru a forma din ei un nesecat izvor de căldură şi lumină, dacă vreunui inginer îndrăzneţ i-ar trece prin minte să înmagazineze în rezervoare imense surplusul de căldură din timpul verii, pentru a-l înapoia iarna zonelor bântuite de ger, dacă vreun excepţional inginer hidrolog ar încerca să folosească forţa vie a fluxului şi refluxului pentru a produce, după bunul lui plac, căldură sau forţă — câte societăţi anonime sau în comandită nu s-ar forma pentru a duce. la bun sfârşit sute de

asemenea proiecte! În fruntea celor care ar subscrie s-ar găsi americanii, şi torente de dolari ar da năvală în casele de bani ale societăţilor, asemenea marilor fluvii din America de Nord, ce se revarsă în oceane.

Este deci firesc să admitem că opinia publică a fost afectată când s-a răspândit vestea — cel puţin ciudată — că ţinuturile arctice urmau să fie scoase la mezat, spre a deveni proprietatea celui ce va oferi un preţ mai mare. Dealtfel, nu se deschisese nici o subscripţie publică în vederea acestei cumpărări. Capitalul era strâns dinainte, aşa cum o să vedem când va fi vorba defolosireadomeniuluiintratînposesia cumpărătorilor.

Să tragi foloase de pe urma ţinuturilor arctice?!... Zău că o asemenea idee nu putea să se nască decât în capul unor nebuni!

Şi, totuşi, proiectul era foarte serios.

Într-adevăr, o notă fusese adresată în acelaşi timp ziarelor europene, africane, australiene şi asiatice ca şi celor americane. Nota conţinea o informare din partea celor interesaţi. Ziarul „New-York Times" publicase primul această notă, aşa că abonaţii lui Gordon Bennett putură citi la 7 noiembrie următoarea ştire, care pătrunse ca fulgerul în lumea savanţilor şi în lumea industriaşilor, stârnind ecouri diferite.

„În atenţia locuitorilor globului pământesc! Regiunile de la Polul Nord, situate dincolo de paralela 84 latitudine boreală, nu au fost puse în exploatare din simplul motiv că nu au fost descoperite.

Într-adevăr, punctele extreme însemnate pe hărţi de către navigatorii de naţionalităţi diferite sunt următoarele:

82°45', atins de englezul Parry, în iulie 1847, pe cel de-al 28-lea meridian vestic, la nord de Spitzberg;

83°20’28”, atins de Markham, din expediţia engleză a lui sir John Georges Nares, în mai 1876, pe al 50-lea meridian vestic la nord de Ţara lui Grinnell;

83°35’ latitudine, atins de Lockwood şi Brainard, din expediţia americană a locotenentului Greely, în mai 1882, pe cel de-al 42-lea meridian vestic, la nord de Ţara lui Nares.

Aşadar, regiunea care se întinde între paralela 84 şi pol, pe o distanţă de 6 grade, poate fi socotită drept un domeniu neîmpărţit între diferitele state de pe glob, şi deci susceptibil de a deveni proprietate particulară, în urma unei licitaţii publice.

Dar, potrivit principiilor de drept, nimeni nu are puterea de a împiedica împărţirea unui teritoriu. În consecinţă, Statele Unite ale Americii, întemeindu-se pe aceste principii, au hotărât să provoace alienarea acestui domeniu.

La Baltimore a fost întemeiată o societate sub denumirea «NorthPolarPracticalAssociation» («Societatea practică Polul Nord») ca reprezentant oficial al Statelor Unite. Această societate îşi propune să cumpere sus-zisa regiune cu acte încheiate în regulă, care să-i conifere dreptul absolut de proprietate asupra continentelor, insulelor, ostroavelor, stâncilor, mărilor, lacurilor, fluviilor, râurilor, torentelor şi, în general, asupra a tot ceea ce formează acum bunul imobil de la Polul Nord, fie că este acoperit de gheţuri veşnice, fie că aceste gheţuri se topesc în timpul verii.

Se atrage atenţia în mod special că acest drept de proprietate nu va putea fi socotit prescris, chiar dacă în situaţia geografică şi meteorologică a globului pământesc ar surveni modificări — indiferent de natura lor.

Prezenta se aduce la cunoştinţa locuitorilor celor două emisfere ale pământului, pentru ca toate statele să poată participa la licitaţie, în

cadrul căreia dreptul de proprietate va fi obţinut de cel ce va oferi preţul cel mai mare.

Data şi locul licitaţiei au fost stabilite pentru ziua de 3 decembrie a anului curent, în «Sala licitaţiilor» din Baltimore, statul Maryland, Statele Unite ale Americii.

Pentru alte amănunte, a se adresa lui William S. Forster, agent provizoriu al lui «North Polar Practical Association», High-Street no. 93, Baltimore".

Fireşte, o asemenea înştiinţare putea fi socotită drept o nerozie! Trebuie recunoscut însă că nu lăsa nimic de dorit în privinţa clarităţii şi a sincerităţii. Dealtfel, seriozitatea ei era întărită de faptul că guvernul Statelor Unite ale Americii îi şi concesionase teritoriile arctice, în cazul că ar fi reuşit să le cumpere la licitaţie.

Părerile erau foarte împărţite. Mulţi nu voiau să vadă în această chestiune decât una din acele uluitoare „bombe" americane, care ar întrece limitele reclamei comerciale, dacă reclama n-ar fi fără limite. Alţii erau de părere că propunerea merita să fie privită cu toată seriozitatea. Aceştia insistau mai ales asupra faptului că noua societate comercială nu se adresa deloc pungii publicului. Ea voia să cumpere regiunile nordice cu banii ei proprii. Aşadar, nu căuta să sugă dolarii, bancnotele, aurul şi argintul gogomanilor, ca să-şi umple casa ei de bani! Nu! Ea nu căuta decât să cumpere cu fonduri proprii bunul imobil din jurul Polului Nord.

Oamenii obişnuiţi să-şi drămuiască fiecare părăluţă erau de părere că societatea ar face mult mai bine dacă s-ar folosi, pur şi simplu, de dreptul „primului ocupant" şi ar pune mâna pe acest teritoriu, a cărui scoatere în vânzare o iniţiase. Dar tocmai aici stătea dificultatea, deoarece până în ziua aceea se părea că omul nu are posibilitatea să ajungă la Polul Nord. Şi apoi, admiţând că Statele Unite ar fi devenit proprietarul acestor teritorii,

concesionarii voiau să aibă un act în regulă, pentru ca nimeni să nu se poată ridica mai târziu împotriva dreptului lor. Nimeni nu iar fi putut învinui pentru ăsta. Oamenii acţionau cu prudenţăşi, când e vorba să faci un asemenea contract, apoi precauţiunile legale luate nu sunt niciodată prea multe.

Dealtfel,anunţul includea o clauză, care avea scopul să înlăture neînţelegerile ce s-ar fi putut ivi în viitor. Clauza aceasta a avut darul să dea loc la multe interpretări contradictorii, fiindcă sensul ei precis nu era înţeles nici de minţile cele mai ascuţite. Era vorba de ultima clauză, care spunea că „acest drept de proprietate nu va putea fi socotit prescris, chiar dacă în situaţia geografică şi meteorologică a globului pământesc ar surveni modificări — indiferent de natura lor".

Ce însemna fraza aceasta? Ce eventualitate avea în vedere? Cum ar fi putut pământul să sufere vreodată o modificare, în stare să influenţeze geografia şi meteorologia — în special în teritoriile scoase la mezat?

„Cu siguranţă că trebuie să fie ceva la mijloc" spuneau cei ce se socoteau bine informaţi.

Semnificaţia acestei clauze dădu multora destulă bătaie de cap, punând la încercare perspicacitatea unora sau curiozitatea altora.

Astfel, ziarul „Ledger" din Philadelphia publică imediat următoarea notiţă glumeaţă:

„Cu siguranţă că numeroase calcule aritmetice au arătat cumpărătorilor ţinuturilor nordice că o cometă cu nucleu solid se va izbi curând de Pământ, în asemenea condiţii, încât izbitura ei va provoca acele schimbări geografice şi meteorologice de care se preocupă clauza,în chestiune".

Fraza era ceva cam lungă, aşa cum se cuvine unei fraze care se pretinde ştiinţifică, dar nu lămurea nimic. Dealtfel, eventualitatea ciocnirii Pământului cu o asemenea cometă nu putea fi

luată în serios. În orice caz, nu se putea admite că concesionarii s-ar fi gândit la o eventualitate atât de puţin sigură.

„Oare să fie doar o întâmplare — se întreba ziarul „Delta" din New-Orleans — sau noua societate îşi închipuie că precesia echinocţiilor[2] ar putea produce cândva modificări care să favorizeze exploatarea domeniului său?"

„Şi de ce nu, odată ce această mişcare modifică paralelismul axei sferoidului nostru?" interveni „Hamburger-Korrespondent".

„Chiar aşa, răspunse „Revista ştiinţifică" din Paris. Oare n-a preconizat Adhémar[3], în cartea sa „Revolta mărilor", că precesia echinocţiilor, combinată cu mişcarea de secole a axei mari a orbitei Pământului, ar putea, de-a lungul unei perioade lungi de timp, să aducă schimbări în temperatura medie din diferite locuri de pe Pământ şi în cantitatea de gheţuri de la cei doi poli?"

„Dar aşa ceva nu-i deloc sigur", răspunse „Revista Edinburgh-ului", continuând: „Şi chiar dacă ar fi aşa, ar trebui să treacă 12.000 de ani, pentru ca, în urma fenomenului amintit mai sus, steaua Vega să devină steaua polară a Pământului, iar teritoriile arctice să sufere o schimbare din punct de vedere al climei".

„Atunci e bine! interveni „Dagblad" din Copenhaga. Peste douăsprezece mii de ani, poftim, putem vărsa fondurile necesare. Dar până atunci, nu merită să riscăm nici măcar o coroană!"

Indiferent dacă „Revista Ştiinţifică" avea dreptate sau nu cu teoria lui Adhémar, dar era aproape sigur că „North Polar Practical Association" nu se bizuia nicidecum pe modificarea pricinuită de precesiunea echinocţiilor.

De fapt, nimeni nu reuşea să afle ce înseamnă această clauză a faimosului document şi nici ce viitoare schimbare cosmică avea ea în vedere.

Pentru soluţionarea problemei, poate că ar fi fost de ajuns o întrebare pusă noii societăţi şi mai ales preşedintelui. Dar nimeni nu ştia cine-i preşedinte! Şi tot atât de necunoscuţi erau şi secretarul şi membrii consiliului de administraţie. Nu se ştia nici măcar de unde a plecat nota. Ştirea fusese adusă la redacţia ziarului „New-York Herald" de un oarecare William S. Forster, din Baltimore, misit onorabil al societăţii „Ardrinell şi Co.", din Terra-Nova, care se ocupa cu comerţul de batog. Un „om de paie", evident, şi mut în ce priveşte această chestiune, aidoma peştelui pe care îl comercializa în magazinele sale, aşa că nici cei mai curioşi şi mai dibaci reporteri n-au putut scoate nimic de la el. Pe scurt, această „North Polar Practical Association" era într-adevăr o societate atât de anonimă, Încât nu se putea vorbi de nici un nume. Pe drepteraconsiderată„ultimulcuvântal anonimatului".

Şi totuşi, deşi cei din fruntea acestei întreprinderi se încăpăţânau să-şi învăluie identitatea într-un mister absolut, scopul lor era arătat limpede şi precis în nota adusă la cunoştinţa locuitorilor întregului Pământ. Era vorba pur şi simplu de a deveni stăpâni deplini pe partea din regiunea nordică îngrădită de paralela 84 şi care avea Polul Nord ca punct central.

Lucru foarte normal, dealtfel, deoarece exploratorii moderni — Parry, Markham, Lockwood şi Brainard — care se apropiaseră cel mai mult de acest punct inaccesibil, rămăseseră totuşi în afara paralelei 84. Cât priveşte pe ceilalţi navigatori din mările nordice, ei ajunseseră de abia la o latitudine simţitor inferioară. Astfel: Payez, în 1874, la 82°15' la nord de Ţara lui Frantz-Joseph şi de Noua Zemlia; Leout, în 1870, la 72°47', deasupra Siberiei; De Long, în expediţia făcută pe corabia „Jeannette", în 1879, la 78°45', în preajma insulelor care îi poartă numele.

Ceilalţi ajunseseră dincolo de Noua Siberie şi Groenlanda, la înălţimea capului Bismarck, dar nu trecuseră de paralele 76, 77 şi 79. Lăsând deci o distanţă de 35 minute de arc între punctul — să zicem 83°35' — unde Lockwood şi Brainard puseseră piciorul şi cea de a 84-a paralelă, aşa cum arăta nota — „North Polar Practical Association" nu atingea cu nimic drepturile câştigate prin descoperirile de până atunci. Societatea aceasta se referea la un teritoriu pe care nu călcase niciodată picior de om.

Întinderea acestei porţiuni a globului pământesc îngrădită de paralela 84 este ceva mai mare decât de două ori suprafaţa Franţei, sau cam a zecea parte din întreaga Europă; o porţie destul de bună!

După cum s-a văzut, nota expunea principiul că aceste regiuni, nefiind încă explorate geografic şi deci neaparţinând nimănui, aparţineau, prin chiar acest fapt, întregii lumi. Se putea presupune că celor mai multe dintre statele pământului nici n-avea să le treacă prin minte să ridice vreo pretenţie. Era însă aproape sigur că statele învecinate au să socotească aceste regiuni ca o prelungire a posesiunilor lor spre nord şi, în consecinţă, să se folosească de dreptul de proprietate, cu atât mai mult cu cât pretenţiile lor erau întemeiate, căci descoperirile din regiunile arctice se datorau în cea mai mare parte curajului cetăţenilor ţărilor respective. Guvernul american, reprezentat prin noua societate, soma toate ţările să-şi expună acum pretenţiile, pentru a fi dezdăunate cu preţul obţinut la licitaţie. Oricum, partizanii noii societăţi „North Polar Practical Association" strigau sus şi tare: proprietatea nu aparţine nimănui, aşadar nimeni nu poate să se opună la scoaterea la mezat a acestui domeniu întins.

Statele ale căror drepturi nu puteau fi puse deloc în discuţie, fiind vecine cu aceste teritorii,

erau în număr de şase şi anume: America, Anglia, Danemarca, Suedia-Norvegia[4], Olanda şi Rusia. Dar şi alte state puteau să ridice pretenţii pe baza descoperirilor geografice făcute de marinarii şi călătorii lor.

De pildă, ar fi putut să intervină Franţa, deoarece câţiva dintre fiii ei luaseră parte la expediţiile pornite pentru cucerirea ţinuturilor din jurul Polului Nord. Dar Franţa a socotit că este mai bine să nu se amestece în aceasta întreprindere mai mult comercială decât ştiinţifică, aşa că a renunţat la dreptul ei la plăcinta polară, în care alte state riscau să-şi rupă dinţii. Poate că a avut dreptate şi bine a făcut că s-a gândit aşa!

Tot aşa şi Germania. Ea avea la activul ei, încă din 1671, călătoria hamburghezului Frederic Martens la Spitzberg, iar în 1869—1870 expediţiile făcute de vasele „Germania" şi „Hansa" comandate de Koldervey şi Hegeman, care ajunseseră până la capul Bismarck, navigând de-a lungul coastelor Groenlandei. Dar în ciuda acestui trecut de descoperiri glorioase, a găsit şi ea de cuviinţă că nu trebuie să mărească imperiul german cu o bucăţică din regiunea polară.

Acelaşi lucru s-a petrecut şi cu Austro-Ungaria, deşi acest imperiu era proprietar al insulei FrantzJoseph, situată la nordul ţărmului Siberiei.

Italia, care n-avea nici un drept să se amestece, nici nu s-a amestecat, oricât de ciudat ar putea să pară un asemenea lucru.

Este drept că mai existau iacuţii şi celelalte popoare din Siberia, eschimoşii, care sunt răspândiţi mai ales pe teritoriile Americii de Nord, băştinaşii din Groenlanda, Labrador, arhipelagul Behring, insulele Aleutine, grupate între Asia şi America, în sfârşit cei care, sub numele de ciucci, locuiesc vechea Alaskă rusă, devenită americană după anul 1867[5]. Dar aceste popoare — la urma

urmei adevăraţii băştinaşi, locuitorii absolut fireşti ai regiunilor nordice — nu aveau dreptul să spună nici un cuvânt în legătură cu această chestiune. Şi apoi, cum ar fi putut aceste popoare sărace să depună o cauţiune, oricât de mică, la licitaţia cerută de societatea „Polul Nord”? Şi cum ar fi putut să plătească? Cu scoici, cu dinţi de morsă sau untură de focă? Şi totuşi, lor le aparţinea, potrivit dreptului primului ocupant, acest teritoriu scos la mezat de americani. Ei, dar aceştia nu erau decât nişte iacuţi, ciucci, eschimoşi — aşa că nici măcar n-au fost întrebaţi...

Aşa e lumea!

Capitolul II. În care cititorul face cunoştinţăcudelegaţiiOlandei, Danemarcei, Suediei, Rusiei şi Angliei.

Nota publicată nu putea rămâne fără răsunet. Întradevăr, dacă noua societate ar fi cumpărat regiunile boreale, ele ar fi devenit proprietatea deplină a Americii sau, mai bine zis, a Statelor Unite, care în ultima vreme tindeau mereu spre noi cuceriri. Încă de câţiva ani, Rusia le cedase teritoriul de nord-vest, de la Cordilierii nordici până la strâmtoarea Behring, ceea ce adăugase un teritoriu destul de mare la Lumea Nouă. Se putea presupune deci că celelalte state mari n-au să privească cu ochi buni anexarea teritoriilor nordice la Statele Unite.

Totuşi, aşa cum am mai spus, diferite state din Europa şi din Asia, care nu se învecinau cu aceste regiuni, au refuzat să ia parte la această licitaţie ciudată, deoarece rezultatele ei li se păreau problematice. Numai statele ale căror graniţe se apropiau de paralela 84 au hotărât să-şi valorifice drepturile prin intermediul unor reprezentanţi oficiali.

Dealtfel, are să se vadă că aceste state nu aveau pretenţia să le cumpere decât la un preţ convenabil, pentru că era vorba de un domeniu a cărui luare în posesiune era îndoielnică. Numai nesăţioasa Anglie a crezut că trebuie să acorde agentului său un credit destul de mare. Este necesar să mai spunem că achiziţionarea acestor teritorii nu ameninţa în nici un fel „echilibrul european" şi nu urma să determine nici o complicaţie internaţională. Domnul Bismarck, marele cancelar — mai trăia pe vremea aceea — nici măcar n-a încruntat sprâncenele sale de Jupiter german.

Rămâneau deci în horă Anglia, Danemarca, SuediaNorvegia, Olanda şi Rusia, care trebuiau să fie admise să liciteze împotriva Statelor Unite, în faţa comisarului-preţuitor din Baltimore.

„Calota polară", a cărei valoare comercială era cel puţin îndoielnică, urma să aparţină acelei ţări care avea să ofere un preţ mai mare decât celelalte.

Vom arăta motivele personale pentru care cele cinci state europene doreau cu destulă dreptate ca adjudecarea să se facă în favoarea lor.

Suedia-Norvegia, proprietara Capului Nord, situat dincolo de paralela 70, nu ascundea deloc faptul că ea socoteşte că ar avea drepturi asupra teritoriilor care se întind până la Spitzberg şi chiar ceva mai încolo, până la Pol, Oare nu norvegianul Kheilhau şi celebrul suedez Nordenskjold contribuiseră la progresul geografic în ce priveşte aceste regiuni? Ba da! Danemarca spunea că încă de pe acum stăpânea Islanda şi insulele Faeroe, situate aproape de linia Cercului Polar. De asemenea, îi aparţineau colonii situate foarte departe în regiunile arctice, ca insula Disko în strâmtoarea Davis, punctele Holsteinborg, Proven, Godfravn şi Uppernavik în marea Baffin şi pe coasta de apus a Groenlandei. În plus, faimosul navigator Behring, de origină daneză, deşi se găsea

de acum în serviciul Rusiei, nu a trecut el, oare, încă din 1728, prin strâmtoarea care-i poartă astăzi numele, iar după 13 ani nu a murit în chinuri, împreună cu cei 30 de oameni din echipaj, pe ţărmul unei insule care-i poartă şi ea numele? Şi cu mult înainte, în 1619, nu explorase navigatorul Jean Munk coasta de răsărit a Groenlandei, trecând pe hărţi câteva puncte cu totul necunoscute până la el? Aşadar, Danemarca era pe deplin îndreptăţită să ia parte la licitaţie.

Olanda vorbea despre marinarii săi Barentz şi Heemskerk, care vizitaseră Spitzbergul şi Noua Zemlia încă de pe la sfârşitul veacului al XVI-lea. De asemeni, unul dintre fiii Olandei, Jean Mayen, făcuse o călătorie îndrăzneaţă în nord, la 1611, aducând ţării sale posesiunea insulei care-i poartă numele, situată dincolo de paralela 71. Aşadar, trecutul îi dădea şi ei anumite drepturi.

Cât despre Rusia, ea prezenta un şir lung de nume de navigatori şi descoperiri începute încă din prima jumătate a veacului al XVII-lea. De pildă: Alexei Cirikov, sub comanda căruia se afla Behring, împreună cu Pavluţki, ca şi căpitanul Martin Spanberg şi locotenentul Valton au luat parte importantă la explorările făcute în strâmtoarea care desparte Asia de America[6]. Dar, mai ales, prin însăşi aşezarea teritoriilor siberiene, întinse pe 120° până la limitele extreme ale peninsulei Kamciatka, de-a lungul acestui ţărm nesfârşit, unde trăiesc samoiezii, iacuţii, ciuccii şi alte neamuri ale statului rus, nu dominau oare ruşii jumătate din Oceanul îngheţat de Nord? Şi apoi, pe paralela 75 nu posedau ei oare insulele şi insuliţele numite Noua Siberie şi insulele arhipelagului Liatkov, descoperite la începutul secolului al XVIII-lea? În sfârşit, încă din 1764, înaintea englezilor, înaintea americanilor, înaintea suedezilor, nu căutase oare navigatorul Ciciagov un drum pe la miazănoapte, pentru a scurta calea dintre cele două continente?

Totuşi, la urma urmelor, se părea că americanii sunt cei mai interesaţi să devină proprietarii acestui punct inaccesibil de pe globul pământesc. Încercaseră şi ei de multe ori să atingă polul, trimiţând pe rând în căutarea lui *sir* John Franklin pe Grinnell, Kane, Hayes, Greely, De Long şi alţi navigatori îndrăzneţi. Puteau şi ei să vină cu pretextul situaţiei geografice a ţării lor, care se întinde până dincolo de Cercul Polar, de la strâmtoarea Behring până la golful Hudson. Toate aceste teritorii, toate aceste insule — Wollaston, prinţul Albert, Victoria, regele Wilhelm, Melville, Cockburne, Banks, Baffin — fără a mai pune la socoteală miile de insule ale acestui arhipelag, nu erau ca o prelungire care lega Statele Unite de cei de al nouăzecilea grad? Şi apoi, dacă Polul Nord se leagă printr-o linie aproape neîntreruptă de teritorii cu unul dintre marile continente, apoi acest continent nu este America, mai degrabă decât prelungirile Asiei sau Europei? Deci, nimic mai firesc ca. propunerea de cumpărare făcută de guvernul american în favoarea unei societăţi americane, fiindcă dacă vreo putere avea drepturile cele mai indiscutabile pentru a poseda domeniul polar, apoi aceasta era Statele Unite ale Americii.

Trebuie să recunoaştem însă că Anglia, care poseda Canada şi Columbia engleză şi care număra mulţi marinari ce se distinseseră în campaniile polare, avea motive temeinice pentru a dori să anexeze această parte a globului la vastul său imperiu colonial. Ziarele engleze discutau problema de multă vreme şi cu mare pasiune.

„Da,fireşte, — răspunse marele geograf englez KHptringan printr-un articol publicat în ziarul „Times", — da! Suedezii, danezii, olandezii, ruşii şi americanii pot prea bine să facă paradă de drepturile lor! Dar Anglia ar greşi dacă ar lăsa să-i scape acest teritoriu. Oare nu-i aparţine Angliei încă de pe acum partea nordică a noului

continent? Teritoriile, insulele care o compun, n-au fost ele cucerite de descoperitori englezi, începând cu Willoughby, care a vizitat Spitzbergul şi Noua Zemlia în 1739, şi până la Mac Clure, a cărui corabie a străbătut în 1853 trecătoarea către nordvest?"

„Şi apoi, — declară ziarul „Standard" prin pana amiralului Fize, — oare Frobisher, Davis, Hali, Weymouth, Hudson, Baffin, Cook, Ross, Parry, Beeliey, Belcher, Franklin, Mulgrave, Scoresby, Mac Clintock, Kennedy, Nares, Collinson, Archer n-au fost de origină anglo-saxonă? Şi atunci, care ţară ar putea să aibă o mai justă revendicare asupra porţiunii din regiunile arctice, pe care aceşti navigatori nu au reuşit încă să le atingă?"

„Fie şi aşa! răspunse ziarul american „Curierul din San-Diego". Să spunem lucrurilor pe nume şi, deoarece este o chestiune de amor propriu între Statele Unite şi Anglia, să precizăm: dacă englezul Markham din expediţia lui Nares a ajuns până la 83°20' latitudine nordică, americanii Lockwood şi Brainard din expediţia Greely l-au depăşit cu 15 minute de grad, făcând să strălucească cele 38 de stele ale drapelului Statelor Unite pe paralela 83°35'. Lor li se cuvine toată cinstea de a se fi apropiat cel mai mult de Polul Nord!" Însfârşit, printre primii navigatori care s-au aventurat,în mijlocul regiunilor arctice, se cuvine să citäm şi pe veneţianul Cabot, în 1498, şi pe portughezul Cortereal, în 1500, care au descoperit Groenlanda şi Labradorul. Dar nici Italia şi nici Portugalia nu s-au gândit să ia parte la licitaţia proiectată şi nici nu le păsa de statul care urma să pună mâna pe acest teritoriu.

În consecinţă, se putea prevedea că lupta cea mai crâncenă se va da între Anglia şi America, între lira sterlină şi dolar.

În acest timp, propunerea formulată de societatea „Polul Nord" fusese discutată în ţările

vecine cu regiunile nordice, în diferite congrese de industriaşi şi savanţi. După dezbateri, aceste state hotărâseră să ia parte la licitaţia fixată pentru data de 3 decembrie la Baltimore, acordând delegaţilor respectivi un credit care nu putea fi depăşit. Cât despre suma rezultată din vânzare, ea urma să fie împărţită între cele cinci state ieşite din cursa licitaţiei şi care urmau să o împartă între ele ca despăgubire, renunţând la orice pretenţii în viitor.

Chiar dacă n-a mers totul fără discuţii, până la urmă s-a ajuns la un acord. Pe de altă parte, statele interesate au acceptat ca licitaţia să se ţină la Baltimore, aşa cum arătase guvernul Statelor Unite. Delegaţii, înarmaţi cu scrisori de recomandare, plecară de la Londra, Haga, Stockholm, Copenhaga, Petersburg şi ajunseră în Statele Unite cu trei săptămâni înainte de ziua licitaţiei,

În epoca aceea, reprezentant al Statelor Unite ale Americii rămăsese tot omul societăţii „Polul Nord", acelaşi William S. Forster, singurul om al cărui nume figura pe nota apărută la 7 noiembrie, în ziarul „NewYork Herald".

Cât despre delegaţii ţărilor europene, îi vom descrie în câteva trăsături:

Pentru Olanda: Jacques Jansen, fost consilier al Indiilor Olandeze; cincizeci şi trei de ani, gras, scund, cu pieptul lat, braţe mici, picioare scurte şi arcuite, ochelari de aluminiu, faţa rotundă şi roşcovană, părul ca o aureolă în jurul capului, favoriţi cărunţi — un om cumsecade şi puţin cam sceptic în ce priveşte această întreprindere, ale cărei urmări practice nu le putea pricepe.

Pentru Danemarca: Eric Baldenak, fost viceguvernator al posesiunilor groenlandeze, talie mijlocie, umerii unul ceva mai mare ca celălalt, avea puţină burtă, un cap enorm şi mereu în mişcare; atât de miop încât îşi tocea vârful nasului pe caiete şi cărţi, nepricepând în ruptul capului

cum de sunt nesocotite drepturile patriei sale, pe care o considera proprietara legitimă a regiunilor din nord.

Pentru Suedia-Norvegia: Jan Harald, profesor de astronomie la Christiania, unul dintre cei mai înfocaţi partizani ai expediţiei lui Nordenskjold, om tipic al nordului, roşcovan, cu barba şi părul de un blond care amintea grâul prea copt, şi care, fiind sigur că tichia polară nu era formată decât din Marea Paleochristică, era tot atât de sigur că regiunea aceasta nu are nici o valoare. Era, deci, destul de dezinteresat şi nu se ducea la licitaţie decât aşa, pentru a respecta un principiu.

Pentru Rusia: colonelul Boris Karkov, jumătate militar, jumătate diplomat, înalt, băţos, păros, bărbos, mustăcios, turnat parcă dintr-o bucată, părând jenat de costumul său civil şi căutând fără să vrea minerul săbiei pe care o purta altădată. Era foarte intrigat şi dorea în primul rând să afle ce anume se ascunde în spatele propunerii făcute de „North Polar Practical Association" şi dacă ea n-ar putea fi în viitor cauza unor neînţelegeri internaţionale.

Însfârşit, pentru Anglia: maiorul Donellan şi secretarul său, Dean Toodrink. Aceştia doi reprezentau ei singuri toate poftele, toate aspiraţiile ţării lor, instinctele ei comerciale şi industriale, tendinţa de a considera ca fiind ale sale, potrivit unei legi a naturii, toate teritoriile de la Polul Nord, Polul Sud sau ecuator, care încă nu aparţineau altcuiva.

Era un adevărat englez acest maior Donellan, înalt, slab, uscat, nervos, colţuros, cu gât ca de sitar, umerii aduşi, picioare ca de barză, încă destul de tânăr la cei şaizeci de ani ai săi, neobosit — aşa cum o dovedise destul de bine pe vremea când lucra la delimitarea frontierei dintre India şi Birmania. Nu râdea niciodată şi poate că nici nu râsese vreodată. La ce bun?... A văzut cineva râzând o locomotivă, un elevator, un vapor?

Înprivinţa aceasta, maiorul se deosebea fundamental de secretarul său, Dean Toodrink — un om vorbăreţ, glumeţ, inteligent, cu părul fluturându-i pe frunte, cu ochi mici şi cu riduri. Scoţian de origine, era foarte cunoscut prin restaurante şi cafenele pentru veselia şi glumele lui. Cu toată veselia, însă, nu era mai puţin exclusivist şi intransigent când era vorba de revendicările, oricât de neîndreptăţite, ale Marii Britanii.

Evident că aceşti doi delegaţi aveau să fie cei mai înverşunaţi adversari ai societăţii americane. Polul Nord era al lor — le aparţinea din timpuri preistorice, ca şi când creatorul lumii ar fi încredinţat englezilor misiunea de a asigura mişcarea de rotaţie a Pământului în jurul axei sale şi ei — pentru nimic în lume — n-ar fi lăsat-o să treacă în mâinile altora.

Se cuvine să mai semnalăm că, deşi Franţa socotise că nu e cazul să trimită un delegat nici în mod oficial şi nici în mod oficios, un inginer francez venise „pentru amorul artei" să urmărească de aproape această

afacere curioasă. Îl vom vedea apărând când îi va veni rândul.

Aşadar, reprezentanţii ţărilor nordice din Europa sosiseră la Baltimore, pe vapoare diferite, ca nişte oameni care nu ţineau să se influenţeze unii pe alţii. Erau rivali. Fiecare avea în buzunar creditul necesar cu care să lupte. Trebuie însă să spunem că ei nu intrau în luptă cu arme egale. Unul putea să aibă la dispoziţie o sumă care să nu treacă de un milion, altul o sumă mult mai mare. Dealtfel, nimeni nu voia să plătească prea scump o bucată din sferoidul nostru, unde părea cu neputinţă să ajungă cineva. În realitate, cel mai bine înarmat din acest punct de vedere era delegatul englez, căruia Anglia îi deschisese un credit destul de însemnat. Mulţumită acestui credit, maiorul Donellan n-avea de întâmpinat

prea multe dificultăţi, ca să-şi învingă adversarii suedez, danez, olandez şi rus. Cu America, însă, era altă poveste: era mai greu să fie bătută pe tărâmul dolarilor. Aproape sigur că misterioasa societate avea la dispoziţie fonduri considerabile. Probabil că lupta cu milioanele avea să se dea între Marea Britanie şi Statele Unite.

Odată cu sosirea delegaţilor europeni, opinia publică deveni din ce în ce mai pasionată. Ziarele erau pline de cele mai ciudate poveşti. Se făceau cele mai stranii ipoteze în legătură cu cumpărarea Polului Nord. Ce voiau să facă cu acest teritoriu? Şi ce puteau să facă cu el? Nimic — afară dacă nu cumva aveau de gând să aprovizioneze toate frigoriferele de pe cele două emisfere ale Pământului! Ba un ziar, „Le Figaro", susţinea chiar în glumă această părere, numai că pentru aşa ceva tot trebuia ca omul să treacă dincolo de paralela 84.

Între timp, delegaţii, deşi se ocoliseră unii pe alţii cu prilejul călătoriei peste Atlantic, începură să se apropie între ei, după ce ajunseră la Baltimore. Şi iată pentru care motive:

Încă de la început, fiecare dintre ei încercase separat şi pe ascuns să intre în legătură cu societatea „Polul Nord". Voiau să afle motivele ce se ascundeau în spatele acestei afaceri şi ce profit spera societatea să realizeze. Dar, până acum, nimic nu arăta că această societate şi-ar fi stabilit vreun birou la Baltimore. Nici un birou, nici un funcţionar. „Pentru orice lămuriri, a se adresa domnului William S. Forster, din HighStreet". Se părea însă că prea cinstitul reprezentant al comerţului de batog nu ştia despre această chestiune nimic mai mult decât ultimul hamal din oraş.

Aşadar, delegaţii nu putură afla nimic, rămânând doar la presupuneri mai mult sau mai puţin absurde, sau la zvonuri. Oare taina aceasta avea să rămână de nepătruns atâta vreme cât

societatea nu voia să spună despre ce e vorba? Fără îndoială că ea n-avea să-şi iasă din muţenie decât după ce va cumpăra domeniul la licitaţie.

Urmarea a fost că delegaţii au început să nu se mai ocolească, ci să se întâlnească, să-şi dea târcoale şi, în sfârşit, să intre în legături unii cu alţii — poate gândind în sinea lor să formeze o ligă împotriva duşmanului comun, adică a societăţii americane.

Şi Într-o bună zi, în seara de 22 noiembrie, se adunară toţi la hotelul „Wolesley", în apartamentul ocupat de maiorul Donellan şi secretarul său, Dean Toodrink. De fapt, acest prim pas către o înţelegere comună se datora în primul rând activităţii duse cu dibăcie de colonelul Boris Karkov, diplomat cunoscut prin fineţea lui.

La început, conversaţia s-a învârtit în jurul avantajelor comerciale sau industriale pe care societatea pretindea să le tragă prin achiziţionarea domeniului arctic. Profesorul Jan Harald întrebă dacă vreunul dintre colegi a reuşit să-şi procure vreo informaţie în această privinţăşi, încet-încet, recunoscură cu toţii că au încercat să-l descoase pe William S. Forster, căruia, după cum se spunea în notă, trebuiau să i se adreseze comunicările.

— Dar am dat greş, spuse Eric Baldenak.

— Iar eu n-am avut nici un succes, adăugă Jacques Jansen.

— Cât despre mine, spuse Dean Toodrink, când mam prezentat în numele maiorului Donellan la magazinele din High-Street, am dat peste un om gras, cu surtuc negru, cu joben şi încins cu un şorţ alb, care-l acoperea din tălpi până sub bărbie. Iar când iam cerut amănunte asupra acestei chestiuni, mi-a răspuns că vaporul „Steaua Sudului" tocmai sosise din Terra-Nova, cu încărcătura plină, şi că are posibilitatea să-mi livreze o cantitate bună de batog proaspăt în contul casei „Ardrinell şi Co."

— De! intră în vorbă fostul consilier al Indiilor Olandeze, sceptic ca totdeauna; poate că

ar fi mai rentabil să cumperi un vapor cu batog, decât să arunci banii în fundul Oceanului îngheţat de Nord!

— Ne-am depărtat de subiect! spuse atunci maiorul Donellan, cu glas tăios şi aspru. Nu este vorba de batog, ci de tichia polară...

— Pe care America ar vrea să şi-o pună pe cap, adăugă Dean Toodrink, râzând de gluma lui.

— Asta ar face-o să capete guturai, interveni Boris Karkov.

— Ne-am depărtat de subiect! repetă maiorul Donellan. Nu ştiu ce caută o problemă de guturai în conferinţa noastră. Lucru sigur este că, pentru un motiv sau altul, America, reprezentată de „North Polar Practical Association" — fiţi atenţi la cuvântul „practical", domnilor — vrea să cumpere o suprafaţă de 407.000 mile pătrate din jurul Polului Nord, suprafaţă mărginită în prezent — fiţi atenţi la cuvintele „în prezent", domnilor — de paralela 84 latitudine nordică.

— Ştim şi noi asta, şi încă destul de bine, maior Donellan! îl întrerupse Jan Harald. Ceea ce nu ştim însă nici pe departe, este cum sus-zisa societate înţelege să exploateze din punct de vedere industrial aceste teritorii — dacă sunt teritorii, sau aceste mări — dacă sunt mări...

— Ne-am depărtat de subiect! obiectă pentru a treia oară maiorul Donellan. Un stat oarecare vrea să pună mâna, cu plată, pe o parte din globul nostru pământesc, parte care, prin situaţia ei geografică, pare că aparţine mai mult Angliei...

— Rusiei, spuse colonelul Karkov.

— Olandei, spuse Jacques Jansen.

— Suediei-Norvegiei, spuse Jan Harald.

— Danemarcei, spuse Eric Baldenak.

Cei cinci delegaţi deveniseră ameninţători şi convorbirea lor era cât pe-aci să ajungă la cuvinte neplăcute urechii, când Dean Toodrink încercă să intervină:

— Domnilor, — zise el cu glas împăciuitor, — ne-am depărtat de subiect, aşa cum spune adesea şeful meu, maiorul Donellan. Deoarece s-a hotărât în principiu ca regiunile din jurul Polului Nord să fie scoase în vânzare, ele vor deveni, în mod sigur, proprietatea aceluia dintre statele reprezentate de dv. care va oferi mai mult la licitaţie. Prin urmare, odată ce SuediaNorvegia, Rusia, Danemarca, Olanda şi Anglia au deschis credite pe seama delegaţilor respectivi, nu ar fi nimerit ca ei să formeze un sindicat[7] care să le dea posibilitatea să dispună, la un loc, de o sumă atât de mare, încât societatea americană să nu mai poată lupta împotriva lor?

Delegaţii se uitară unii la alţii. Poate că acest Dean Toodrink a găsit soluţia. Un sindicat... În vremurile noastre cuvântul acesta e bun pentru toate. Oamenii se sindicalizează aşa cum respiră, cum beau, cum mănâncă, cum dorm. Nimic mai modern — atât în politică, cât şi în afaceri!

Totuşi, era nevoie să se aducă o obiecţie sau, mai bine zis, să se ceară o explicaţie, şi Jacques Jansen exprimă sentimentele tuturor colegilor săi când întrebă:

— Şi după aceea?

Ei, da! Ce urma să se petreacă după ce sindicatul va fi făcut achiziţia?

— Mi se pare că Anglia!... zise maiorul cu asprime. — Ba Rusia, spuse colonelul, încruntându-şi sprâncenele.

— Ba Olanda! exclamă consilierul.

— De când dumnezeu a dat Danemarca danezilor... începu Eric Baldenak.

— Vă rog să mă iertaţi, spuse Dean Toodrink, dar nu există decât o singură ţară care a fost dată de dumnezeu — şi aceasta este Scoţia!

— De unde aţi scos asta?... făcu delegatul suedez.

— Păi, n-a spus poetul: „*Deus nobis haec otia fecit*”, ripostă farsorul, traducând în felul său

sfârşitul celui de-al şaselea vers al primei egloge a lui Virgiliu.

Începură cu toţii să râdă, în afară de maiorul Donellan, ceea ce stăvili a doua oară discuţia care ameninţa să se sfârşească destul de rău. Şi atunci, Dean Toodrink putu să adauge:

— La ce bun să ne certăm, domnilor? Mai bine să trecem la înfiinţarea sindicatului!

— Şi apoi, ce-o să se întâmple? întrebă din nou Jan Harald.

— Ce-o să se întâmple? răspunse Dean Toodrink. Nimic mai simplu, domnilor. După ce veţi fi cumpărat acest domeniu, el sau va rămâne proprietate indiviză, sau va fi cedat unuia dintre statele coachizitoare, celelalte patru primind în schimb o anumită indemnizaţie. În felul acesta va fi atins scopul principal şi anume: excluderea definitivă a reprezentanţilor Americii.

Era bună propunerea aceasta — cel puţin pentru moment — căci n-ar mai fi trecut mult până când delegaţii s-ar fi luat de păr — şi se ştie ce păroşi erau — dacă ar mai fi discutat cine să rămână proprietar definitiv al acestui teritoriu, tot atât de disputat pe cât era de inutil. În orice caz, aşa cum subliniase cu atâta înţelepciune Dean Toodrink, Statele Unite urmau să fie eliminate din cursă.

— Mi se pare că propunerea e chibzuită, spuse Eric Baldenak.

— Dibace, încuviinţă colonelul Karkov.

— Isteaţă, întări Jan Harald.

— Potrivită, zise Jacques Jansen.

— Tipic englezească, spuse maiorul Donellan.

Spunându-şi cuvântul, fiecare gândise că mai târziu îşi va trage colegii pe sfoară.

— În consecinţă, domnilor, reluă Boris Karkov, rămânem bine înţeleşi că, chiar dacă ne constituim în sindicat, fiecare stat îşi va rezerva dreptul de a acţiona independent în viitor.

Toţi erau de acord. Nu mai rămânea de aflat decât ce credite puseseră aceste state la dispoziţia reprezentanţilor lor. Creditele urmau să fie totalizate, şi fără îndoială că toate laolaltă reprezentau o sumă atât de importantă, încât nu putea fi depăşită de resursele societăţii „Polul Nord”.

Întrebarea cu privire la creditele de care dispune fiecare fu pusă tot de Dean Toodrink. Dar atunci se întâmplă altceva: tăcere de mormânt! Nimeni nu voia să răspundă. Să-şi arate punga? Să-şi golească buzunarele în casa de bani a sindicatului? Să dea în vileag înainte de vreme suma până la care ar fi vrut să liciteze? Nici o grabă la aşa ceva! Dar dacă mai târziu s-ar fi ivit o neînţelegere între membrii noului sindicat? Dacă împrejurările l-ar fi obligat totuşi să intre în luptă fiecare pe seama lui? Dacă diplomatul Karkov sar simţi şocat de şurubăriile lui Jacques Jansen, care s-ar supăra de şiretlicurile lui Jan Harald, care ar refuza să accepte pretenţiile arogante ale maiorului Donellan, care, la rândul lui, nu s-ar jena câtuşi de puţin să facă tot felul de intrigi împotriva colegilor săi? În sfârşit, a preciza suma de care dispui înseamnă a-ţi da cărţile pe faţă, când de fapt trebuie să le ţii ascunse.

Fără îndoială că nu erau decât două căi ca să răspunzi la justa dar indiscreta întrebare a lui Dean Toodrink: fie să exagerezi suma — lucru care ar fi putut să aducă destule încurcături când ar fi venit scadenţa vărsământului — fie să spui o sumă atât de ridicol de mică, încât totul să pară o glumă şi nimeni să nu se mai gândească să răspundă serios la propunere.

Ideea aceasta îi trecu prin cap întâi fostului consilier al Indiilor Olandeze, care — trebuie s-o recunoaştem — nu era om prea serios, şi toţi colegii lui îi călcară pe urmă.

— Domnilor, — cuvântă Olanda prin glasul lui, — îmi pare rău, dar pentru achiziţionarea

teritoriului arctic, eu nu pot dispune decât de 50 de riksdaleri.

— Eu de 35 de ruble, spuse Rusia.

— Eu de 20 de cronori, spuse Suedia-Norvegia.

— Eu de 15 crone, spuse Danemarca.

— Ei bine, — răspunse maiorul Donellan, cu un glas în care se simţea toată acea atitudine de dispreţ care i se pare atât de firească Marii Britanii, — domnilor, licitaţia se va hotărî în favoarea dumneavoastră, fiindcă Anglia nu poate să participe decât cu un şiling şi jumătate.

Şi conferinţa delegaţilor bătrânei Europe luă sfârşit odată cu această declaraţie ironică.

Capitolul III. În care se face adjudecarea teritoriilor de la Polul Nord.

Deci urma ca această scoatere în vânzare de la 3 decembrie să aibă loc în obişnuita sală de licitaţii, unde nu se vindeau decât obiecte mobiliare ca: mobile, unelte, instrumente etc., sau obiecte de artă ca: tablouri, statui, medalii, antichităţi? De ce — odată ce era vorba de o licitaţie imobiliară — ea nu era făcută fie în faţa notarului, fie la bara tribunalului instituit special pentru asemenea soiuri de operaţii? În sfârşit, de ce era nevoie de intervenţia unui comisar-preţuitor, când scopul licitaţiei era punerea în vânzare a unei părţi a globului pământesc? Era oare cu putinţă ca această bucată a sferoidului nostru să fie asimilată cu un bun mobil mişcător, când de fapt era cel mai nemişcat imobil din lume?

Este drept: toate astea păreau lipsite de logică. Şi totuşi, aşa se prezentau lucrurile. În aceste condiţii urmau să fie vândute regiunile arctice în totalitatea lor, fapt din pricina căruia contractul n-ar fi fost mai puţin valabil. Dar, dacă stăm şi ne

gândim mai bine, aceasta nu arăta oare că în mintea conducătorilor societăţii „Polul Nord", imobilul de care era vorba semăna cu ceva mobil, ca şi cum ar fi fost cu putinţă să fie deplasat? Mai trebuie să spunem că această ciudăţenie a cam intrigat unele spirite ascuţite, e drept, foarte rare chiar în Statele Unite.

Dealtfel, exista un precedent. O altă porţiune a planetei noastre fusese adjudecată într-o sală de licitaţii prin intermediul unui comisar-preţuitor. Chiar în America. Într-adevăr, cu câţiva ani înainte, o insulă din Oceanul Pacific, insula Spencer, fusese vândută la San-Francisco din California bogătaşului William W.

Kolderup, care a oferit cu 500.000 de dolari mai mult decât concurentul său, I. R. Taskinar din Stockton. Insula Spencer a fost plătită cu 4 milioane de dolari.

Este adevărat, era o insulă locuită, situată numai la câteva grade de coasta californiană, cu păduri, cursuri de apă, sol productiv şi solid, câmpii şi livezi care puteau fi cultivate — şi nu o regiune vagă, poate o mare acoperită de gheţuri veşnice, înconjurată de banchize de netrecut şi pe care, după toate probabilităţile, nimeni n-ar fi putut s-o ocupe vreodată. Era deci de presupus că domeniul nesigur de la pol, pus la licitaţie n-avea să atingă niciodată un preţ atât de mare.

Totuşi, în ziua aceea, ciudăţenia cazului atrăsese, dacă nu mulţi amatori serioşi, cel puţin un număr de curioşi, dornici să afle deznodământul. În definitiv, nu se putea ca lupta să nu fie foarte interesantă.

Imediat după sosirea lor la Baltimore, delegaţii europeni deveniră foarte căutaţi şi, bineînţeles, asaltaţi de ziarişti. Întrucât licitaţia avea loc în America, nimic mai firesc ca opinia publică să fie interesată în cel mai înalt grad. În consecinţă, au urmat pariuri nechibzuite — forma cea mai obişnuită în care se traduce

supraînfrigurarea în Statele Unite — din păcate, exemplu contagios care a început să fie adoptat din ce în ce mai mult şi în Europa. Dar, deşi cetăţenii Confederaţiei Americane — atât cei ai Noii Anglii, cât şi cei din statele centrale, din vest şi din sud — se împărţeau în diferite grupuri de opinii, toţi, fireşte, ţineau ca ţara lor să învingă. Ei sperau din tot sufletul ca Polul Nord să se adăpostească sub faldurile drapelului cu 38 de stele. Erau, totuşi, destul de neliniştiţi. Nu se temeau nici de Rusia, nici de SuediaNorvegia, nici de Danemarca şi nici de Olanda. Dar intrase în horă şi Anglia, cu poftele ei teritoriale, cu tendinţa ei de a înghiţi totul, cu faimoasa ei încăpăţânare, cu prea cotropitoarele sale bancnote. În consecinţă, pariurile s-au ridicat la sume mari. Pariau pe America şi pe Marea Britanie, aproape la paritate, ca şi cum s-ar fi pariat pe doi cai de curse. Cât despre Danemarca, Suedia, Olanda şi Rusia, deşi eventualul câştig ar fi fost mare, totuşi nu prea găseau amatori.

Licitaţia era anunţată pentru ora 12. Încă în cursul dimineţii, îmbulzeala mulţimii întrerupse circulaţia de pe Bolton-Street. Publicul aştepta înfrigurat încă din ajun. Prin cablul transatlantic, ziarele fuseseră înştiinţate că majoritatea pariurilor propuse de americani fuseseră acceptate de englezi — şi Dean Toodrink afişase imediat această cotă în sala licitaţiilor. Circula zvonul că guvernul Angliei pusese la dispoziţia maiorului Donellan sume considerabile... La ministerul britanic al marinei — anunţa ziarul „NewYork Herald”, lorzii amiralităţii susţineau cu tărie cumpărarea ţinuturilor arctice, destinate de mult să fie trecute pe lista coloniilor engleze. Şi câte şi mai câte...

Câtadevăr cuprindeau aceste ştiri, câte probabilităţi erau în aceste zvonuri? Nu ştia nimeni. Dar în ziua aceea, la Baltimore, oamenii care gândeau ceva mai adânc se temeau că, dacă

„North Polar Practical Association” va fi lăsată să lupte numai cu propriile sale fonduri, lupta s-ar putea termina prea bine în favoarea Angliei. Urmarea a fost că yankeii cei mai înfocaţi au încercat să facă presiuni asupra guvernului din Washington. În mijlocul acestei fierberi generale, noua societate întruchipată în modesta persoană a agentului său William S. Forster nu părea să se sinchisească de vâlva crescândă stârnită în rândurile opiniei publice, ca şi cum ar fi fost de pe acum sigură de succes.

Pe măsură ce se apropia ora deschiderii licitaţiei, mulţimea se îmbulzea tot mai mult pe Bolton-Street. Cu trei ore înainte de deschiderea uşilor, era cu neputinţă să ajungi în sala de vânzare. Locul rezervat publicului era arhiplin; zidurile păreau gata să crape. Doar câteva locuri, împrejmuite de o bară, fuseseră rezervate pentru delegaţii europeni. Cel puţin să aibă de unde urmări fazele adjudecării şi să-şi strige sumele oferite pentru licitaţie.

Acolo stăteau Eric Baldenak, Boris Karkov, Jacques Jansen, Jan Harald, maiorul Donellan şi secretarul său, Dean Toodrink. Ei formau un grup compact, strânşi unul lângă altul, ca nişte soldaţi în coloană de atac. Ai fi zis că aproape sunt gata să pornească la asaltul Polului Nord!

Din partea Americii nu se prezentase nimeni, dacă trecem cu vederea pe reprezentantul batogului; chipul lui vulgar exprima o indiferenţă totală. Cu siguranţă că omul acesta părea cel mai puţin emoţionat din toată asistenţa şi fără îndoială că nu se gândea decât la plasarea încărcăturilor de batog pe care le aştepta să sosească pe vasele plecate din Terra-Nova. Dar cine erau capitaliştii reprezentaţi de acest om cumsecade, care avea să pună în mişcare poate milioane de dolari? Iată un lucru care provoca în cel mai înalt grad curiozitatea publicului.

E drept că nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că J.

T. Maston şi *mistress* Evangelina Scorbitt ar putea avea vreun amestec în chestiunea aceasta. Dealtfel, cum ar fi putut bănui aşa ceva? Şi totuşi, aceste două persoane se găseau aici, în sală, dar pierdute în mulţime, fără un loc special, înconjurate de câţiva din principalii membri ai „Clubului artileriştilor", colegi deai lui J. T. Maston. Păreau nişte simpli spectatori, absolut dezinteresaţi. Nici William S. Forster nu părea să-i cunoască.

Nu mai e nevoie să spun că, contrar obiceiurilor folosite în sala licitaţiilor, obiectul vânzării nu putea fi ţinut la dispoziţia publicului. Polul Nord nu putea să fie trecut din mână în mână, nici examinat pe toate feţele, nici privit cu lupa, nici frecat cu degetul pentru a se vedea dacă patina este reală sau artificială, aşa cum ai face cu un bibelou antic. Şi totuşi, polul era destul de antic. El exista cu mult înaintea epocii de fier, a epocii de bronz, a epocii de piatră, adică a epocilor preistorice — el exista de când lumea!

Dar dacă polul nu figura pe masa comisaruluipreţuitor, în schimb, o hartă mare, pusă la vedere, arăta celor interesaţi, prin culorile ei ţipătoare, configuraţia teritoriilor arctice. La 17° deasupra Cercului Polar, o linie roşie, foarte vizibilă, trasă de-a lungul paralelei 84, închidea într-un cerc partea din globul pământesc, a cărei scoatere la mezat o propusese „North Polar Practical Association". Era aproape sigur că în această regiune se întinde o mare acoperită cu o carapace de gheaţă considerabil de groasă. Dar asta era treaba cumpărătorilor. Cel puţin să nu se înşele cu privire la natura mărfii.

La douăsprezece punct, comisarul-preţuitor Andrew R. Gilmour intră prin uşa care se găsea în peretele din fund acoperit cu ornamente de lemn şi se aşează la birou. Flint — aprodul, omul care

urma să anunţe cu glas de tunet preţurile oferite — se plimba greoi, ca un urs în cuşcă, de-a lungul barierei ce desparte; publicul de birou. Amândoi aceşti oameni erau veseli gândinduse că vânzarea le va procura un procent enorm, pe care aveau să-l încaseze cu plăcere. E de la sine înţeles că, potrivit formulei americane, vânzarea trebuia să se facă cu bani peşin. Cât despre sumă, oricât de importantă ar fi fost, ea urma să fie depusă în întregime în mâinile delegaţilor, în contul statelor retrase din cursa licitaţiei.

Deodată, în sală răsună dangătul puternic al clopotului, anunţând celor ce nu erau prezenţi — am putea spune chiar lumii întregi — că licitaţia este pe cale să înceapă. Ce clipă solemnă! Inimile tuturor oamenilor din acest cartier şi din oraş începură să bată mai repede Larma mulţimii de pe Bolton-Street şi de pe străzile învecinate pătrunse până în sală, purtată parcă de murmurele celor prezenţi în încăpere.

Andrew R. Gilmour trebui să aştepte ca murmurul mulţimii dinăuntru şi dinafară să se potolească şi numai după aceea să ia cuvântul. El se ridică în picioare şi îşi plimbă privirea în cerc peste public. Apoi, lăsând ochelarii, prinşi de un şnur, să-i cadă pe piept, spuse cu un glas în care se simţea oarecare emoţie:

— Domnilor, la propunerea guvernului Statelor Unite şi mulţumită acceptării acestei propuneri de către diferite state din Lumea Nouă şi chiar din Lumea Veche, vom scoate în vânzare teritoriul situat în jurul Polului Nord, în situaţia în care se găseşte şi delimitat de paralela optzeci şi patru, indiferent dacă este compus din continente, mări, strâmtori, insule, ostroave, banchize, părţi solide sau lichide...

Apoi continuă, arătând cu degetul pe hartă:

— Vă rog să aruncaţi o privire asupra acestei hărţi, care a fost întocmită potrivit ultimelor descoperiri. Observaţi că suprafaţa acestui lot se

întinde — cu mare aproximaţie — pe vreo patru sute şapte mii de mile pătrate. De aceea, pentru uşurarea operaţiunilor de vânzare, s-a hotărât ca licitaţia să se ţină luându-se ca bază mila pătrată. Un cent mila va însemna, deci, în sumă rotundă, patru sute şapte mii cenţi, iar un dolar — patru sute şapte mii dolari. Vă rog, puţină tăcere, domnilor!

Recomandarea nu era inutilă, deoarece nerăbdarea publicului se manifesta printr-un tumult, pe care strigarea preţurilor la licitaţie nu l-ar fi putut întrece.

Când se făcu oarecare tăcere, datorită mai ales răcnetelor lui Flint, care mugea ca o geamandură de alarmă pe vreme de ceaţă, Andrew R. Gilmour continuă:

— Înainte de a începe, trebuie să mai amintesc una din clauzele adjudecării: regiunea polară va aparţine definitiv şi va fi în afara oricărei posibilităţi de contestaţie din partea vânzătorilor, aşa cum se găseşte ea îngrădită în prezent pe paralela optzeci şi patru latitudine nordică, indiferent de modificările de natură geografică sau meteorologică ce ar putea să se producă în viitor!

Mereu şi mereu această dispoziţie stranie introdusă în notă şi care, dacă pe unii îi făcea să râdă, altora le atrăgea atenţia.

— Licitaţia începe! strigă preţuitorul cu glas tremurător.

Şi, în vreme ce bâţâia în mână ciocănaşul de fildeş, se lăsă furat de obiceiurile şi jargonul vânzărilor publice, adăugând pe nas:

— Avem client la zece cenţi mila pătrată!

Zece cenţi sau a zecea parte dintr-un dolar — asta însemna suma de patruzeci de mii şapte sute de dolari pentru întregul domeniu arctic. Fie că licitatorul Andrew R. Gilmour ar fi avut sau nu cumpărător la acest preţ, oferta fu acoperită

imediat de către Eric Baldenak, pe seama guvernului danez.

— Douăzeci de cenţi! spuse el.

— Treizeci de cenţi! spuse Jacques Jansen în numele Olandei.

— Treizeci şi cinci, zise Jan Harald, în numele Suediei-Norvegiei.

— Patruzeci, zise colonelul Boris Karkov, în numele Rusiei.

Asta reprezenta încă de pe acum suma de o sută şaizeci şi două de mii opt sute de dolari şi licitaţia era abia la început.

Se cuvine să subliniem că reprezentantul Marii Britanii nu deschisese încă gura şi nici măcar nu descleştase buzele, pe care şi le mușca mereu.

Cât priveşte pe William S. Forster, reprezentantul batogului, rămânea mut ca peştele. Şi chiar în clipele acestea el părea cufundat în lectura ziarului „Mercurialul Terra-Novei”, care anunţa sosirea vapoarelor preţurile zilei pe diferite pieţe ale Americii.

— La patruzeci de cenţi mila pătrată! repetă Flint cu glas tunător, la patruzeci de cenţi!

Cei patru colegi ai maiorului Donellan se uitară unii la alţii. Să-şi fi epuizat ei oare fondurile încă de la începutul licitaţiei? Urmau să amuţească de pe acum?

— Haideţi, domnilor, începu din nou Andrew R. Gilmour la patruzeci de cenţi! Cine dă mai mult? Patruzeci de cenţi!... Calota polară face mai mult!

Şi parcă era gata să adauge: ... gheaţă pură, garantată. Dar delegatul danez interveni:

— Cincizeci de cenţi!

Iar delegatul olandez îl supralicită cu zece cenţi.

— La şaizeci de cenţi mila pătrată! răcni Flint Şaizeci de cenţi! Nimeni nu mai spune nimic?

Aceşti şaizeci de cenţi reprezentau suma respectabilă de două sute patruzeci şi patru de mii două sute de dolari.

Asistenţa primi cu un murmur de satisfacţie anunţarea sumei oferite de Olanda. Lucru ciudat şi totuşi omenesc: nenorociţii *cockney*, fără un ban, care erau de faţă, săracii aceia cu buzunarele goale, păreau să arate cel mai mare interes faţă de această luptă cu lovituri de dolari.

În acest timp, după intervenţia lui Jacques Jansen, maiorul Donellan se uită, ridicându-şi capul, la secretarul său, Dean Toodrink. Dar cum acesta îi făcu un semn negativ aproape nevăzut, maiorul rămase mut.

William S. Forster rămânea mai departe cufundat în citirea preţurilor pieţei şi făcea însemnări cu creionul pe marginea ziarului. Cât despre J. T. Maston, acesta răspunse cu o scurtă aprobare din cap la zâmbetul doamnei Evangelinei Scorbitt.

— Hai, domnilor!... Mai multă însufleţire!... O să adormim!... Slabă mişcare!... Poftiţi! Nimeni nu mai spune nimic?... Trecem la adjudecare? începu din nou Andrew R. Gilmour, bâţâind mereu în mână ciocănaşul de fildeş.

— Şaptezeci de cenţi! spuse profesorul Jan Harald cu oarecare tremur în glas.

— Optzeci! răspunse aproape imediat colonelul Boris Karkov.

— S-au oferit optzeci de cenţi! răcni Flint, ochii lui bulbucaţi scăpărând scântei din pricina înflăcărării cu care începuse să se desfăşoare licitaţia.

Un gest al lui Dean Toodrink îl făcu pe maiorul Donellan să sară ca ars de pe scaun, de parcă era marionetă pe arcuri.

— O sută de cenţi! spuse scurt reprezentantul Marii Britanii.

Cuvintele acestea angajau Anglia cu patru sute şapte mii de dolari.

Cei ce pariaseră pe mâna Angliei începură să strige „ura!”, la care o parte din public răspunse ca un ecou. Cei ce pariaseră pe mâna Americii se uitară unii la alţii, descurajaţi. Patru sute şapte mii de dolari! Iată o sumă cam prea mare pentru o regiune ca Polul Nord. Patru sute şapte mii de dolari pentru munţi de gheaţă, câmp de gheaţă şi banchize!

Şi în timpul acesta, omul societăţii „Polul Nord” nu spunea un cuvinţel, nici măcar nu-şi ridica niţeluş capul. Oare n-avea să se hotărască odată să ofere şi el o sumă mai mare? Dacă a voit să aştepte ca delegaţii Danemarcei, Suediei-Norvegiei, Olandei şi Rusiei să ajungă la capătul creditului, ei bine, momentul acesta părea că venise. Într-adevăr, pe chipurile lor citeai că, în faţa celor „o sută de cenţi” ai maiorului Donellan, se cam hotărâseră să părăsească lupta.

— La o sută de cenţi mila pătrată! repetă de două ori preţuitorul.

— O sută de cenţi!... O sută de cenţi!... O sută de cenţi!... repetă aprodul Flint, făcându-şi mâinile pâlnie la gură.

— Nimeni nu mai oferă nimic?... Sunteţi toţi de acord?... N-aveţi nimic de zis?... N-o să vă pară rău?... Terminăm licitaţia? începu din nou Andrew R. Gilmour, ridicând mâna cu care bălăbănea ciocănaşul şi aruncând o privire plină de îndemnuri asupra asistenţei, ale cărei murmure se pierdeau tot mai mult, până când se lăsă o linişte apăsătoare.

— O dată!... De două ori!... reluă el.

— O sută douăzeci de cenţi! spuse liniştit William S. Forster, fără măcar să ridice ochii de pe ziarul căruia tocmai îi întorcea pagina.

— Hip! Hip! Hip! strigară cei ce pariaseră pe mâna Statelor Unite ale Americii.

Maiorul Donellan se ridicase în picioare. Gâtu-i lung se bălăbănea mecanic de la unghiul făcut cu umerii, iar buzele i se ţuguiaseră de parcă

erau un cioc de pasăre. Îl fulgeră cu privirea pe mult prea liniştitul reprezentant al societăţii americane, dar fără să-l facă să-i răspundă măcar cu o privire. Diavolul de William S. Forster stătea nemişcat ca o stană.

— O sută patruzeci, zise maiorul Donellan.

— O sută şaizeci, spuse Forster.

— O sută optzeci, ţipă maiorul.

— O sută nouăzeci, şopti Forster.

— O sută nouăzeci şi cinci de cenţi, răcni delegatul Marii Britanii, încrucişându-şi braţele şi părând că sfidează cele treizeci şi opt de state ale Confederaţiei Americane.

Se lăsă o linişte adâncă. Ai fi putut auzi cum păşeşte o furnică, cum înoată un peştişor, cum zboară un fluture, cum se târăşte un viermuşor, cum se mişcă un microb. Inimile tuturor băteau să spargă coşul piepturilor. Ochii tuturor erau aţintiţi spre buzele maiorului Donellan. Capul lui, de obicei foarte mobil acum rămăsese ţeapăn. Alături, Dean Toodrink se scărpina cu atâta foc la ceafă, de parcă ar fi vrut să-şi smulgă pielea păroasă.

Andrew R. Gilmour lăsă să se scurgă câteva clipe care — cum se spune în cărţi — părură lungi cât veşnicie. Reprezentantul comerţului cu batog citea mai departe gazeta, tot însemnând pe marginea ei nişte numere care, cu siguranţă, nu aveau nici în clin nici în mânecă cu regiunea polară. Oare să-şi fi terminat şi el creditul? Se hotărâse să nu mai supraliciteze Oare această sumă de o sută nouăzeci şi cinci de cenţi pe mila pătrată, adică peste şapte sute nouă zeci şi trei de mii de dolari pentru întregul teritoriu i se părea că a ajuns la culmea absurdului?

— O sută nouăzeci şi cinci de cenţi! începu din nou şeful licitaţiei. Terminăm acum...

Şi se pregătea să bată cu ciocănaşul în masă.

— O sută nouăzeci şi cinci! repetă aprodul.

— Gata! Gata!

Această intervenţie fusese făcută de câţiva spectatori nerăbdători, pentru a da ghes lui Andrew R. Gilmour, care părea că se codeşte să încheie licitaţia.

— O dată! De două ori! începu acesta să strige. Privirile tuturor se îndreptară către omul societăţii „Polul Nord”. Ei bine, omul acesta ciudat tocmai îşi sufla liniştit nasul într-o batistă cu pătrăţele, apăsându-şi puternic nările. Totuşi, ochii lui J. T. Maston, ca şi ai doamnei Evangelina Scorbitt erau îndreptaţi asupra lui. Chipurile celor doi, palide ca ceara, arătau emoţia pe care încercau săşi-o stăpânească. De ce se codea William S. Forster să ofere mai mult decât maiorul Donellan?

William S. Forster îşi suflă nasul a doua oară, apoi a treia oară, de parcă ar fi plesnit nişte petarde, dar între cea de-a doua şi cea de a treia efluvie nazală şopti blând şi modest:

— Două sute de cenţi.

Un fior străbătu pe toţi cei din sală. Apoi partizanii americanilor începură să urle „Hip! Hiip!”, de zbârnâiră geamurile.

Maiorul Donellan, copleşit, zdrobit, uluit, căzuse lângă Dean Toodrink, nu mai puţin năucit. La un asemenea preţ pe mila pătrată se ajungea la suma uriaşă de opt sute patrusprezece mii de dolari şi era evident că creditul britanic nu-i dădea voie să ofere o sumă mai mare.

— Două sute de cenţi! repetă Andrew R. Gilmour.

— Două sute de cenţi! răcni după el şi Flint.

— O dată... de două ori! reluă comisarul-preţuitor. Nimeni nu mai oferă nimic?

Fără să-şi dea seama ce face, maiorul Donellan se ridică din nou în picioare şi se uită la ceilalţi delegaţi. Numai în el îşi puseseră aceştia toată nădejdea că proprietatea Polului Nord nu va scăpa din mâna europenilor. Dar acest efort al delegatului britanic a fost ultimul. Maiorul căscă

gura, apoi o închise şi, prin el, Anglia se prăbuşi din nou pe scaun.

— Trei! strigă Andrew R. Gilmour, lovind în masă cu ciocănaşul de fildeş.

— Hip!... Hip!... Hip!... pentru Statele Unite, izbucniră în urlete cei ce pariaseră pe victoria americană.

Cât ai clipi din ochi, vestea cumpărării se răspândi în tot oraşul Baltimore, apoi prin firele aeriene în toată ţara şi prin firele submarine năvăli în Lumea Veche.

Prin omul său de paie, William S. Forster, „North Polar Practical Association" devenise proprietara regiunii arctice, mărginită de paralela 84.

A doua zi, când William S. Forster se duse să facă declaraţia cerută de legile americane pentru punerea în posesie, numele declarat fu cel al lui Impey Barbicane, care reprezenta sus-zisa societate prin firma „Barbicane şi Co."

Capitolul IV. În care apar vechi cunoştinţe ale tinerilor noştri cititori.

„Barbicaneşi Co.!" Preşedintele unui cerc de artilerişti!... Ce amestec puteau să aibă nişte tunari într-o asemenea chestiune?... O să vedem curând.

Mai este oare nevoie să prezentăm oficial pe Impey Barbicane, preşedintele „Clubului artileriştilor" din Baltimore, pe căpitanul Nicholl, pe J. T. Maston, pe Tom Hunter — cel cu picioarele de lemn — pe neobositul Bilsby, pe colonelul Bloomsberry şi pe ceilalţi colegi ai lor? Desigur că nu! Persoanele acestea ciudate erau cu vreo douăzeci de ani mai bătrâne ca pe vremea când uimiseră lumea întreagă cu planul lor de a ajunge la Lună; încolo, însă, rămăseseră aceiaşi oameni, tot atât de schilozi în ce priveşte trupul, dar şi tot atât de gălăgioşi, de îndrăzneţi, de

înfocaţi când era vorba să se avânte într-o nouă aventură extraordinară. Timpul nu-şi pusese pecetea pe această legiune de tunari în retragere, ci îi respectase aşa cum se respectă tunurile scoase din funcţiune şi care mobilează muzeele vechilor arsenale.

Dacă „Clubul artileriştilor” număra la înfiinţare o mie opt sute treizeci şi trei de membri (să ne înţelegem: este vorba de persoane şi nu de membre ale corpului, ca mâini şi picioare, de care cei mai mulţi duceau lipsă), dacă treizeci de mii cinci sute şaptezeci şi cinci de corespondenţi se mândreau că au legături cu clubul — apoi aceste cifre nu se micşoraseră, ci dimpotrivă. Ba chiar, datorită încercării de necrezut de a stabili o comunicaţie directă între Pământ şi Lună faima acestui club crescuse enorm. Lumea îşi mai aducea aminte de uriaşul ecou pricinuit de memorabila experienţă, pe care se cuvine să o rezumăm în câteva rânduri[8].

La câţiva ani după războiul civil, unii membri ai „Clubului artileriştilor”, plictisiţi de lâncezeala în care urmau să trăiască, şi-au făcut planul să trimită un proiectil până în Lună, cu ajutorul unui tun uriaş. Tunul, lung de nouă sute de picioare şi cu un diametru de nouă picioare între ghinturi, fusese turnat în cadrul unor mari solemnităţi în City-Moon[9], pe solul peninsulei Florida, şi apoi încărcat cu patru sute de mii de livre de fulmicoton. Aruncat de acest tun, un obuz cilindro-conic de aluminiu îşi luase zborul către astrul nopţilor, sub presiunea a şase miliarde de litri de gaz. După ce făcuse înconjurul Lunii, în urma unei devieri a traiectoriei, proiectilul îşi luase din nou drumul spre Pământ, scufundându-se în Oceanul Pacific, într-un punct situat la 27°7’ latitudine nordică şi’41°37’ longitudine vestică. În acea regiune, fregata „Susquehanna” din marina americană pescuise proiectilul la suprafaţa mării, spre marele noroc al călătorilor din proiectil.

În acest proiectil-vagon luaseră loc doi membri ai „Clubului artileriştilor” — preşedintele clubului, Impey Barbicane, şi căpitanul Nicholl — însoţiţi de un francez, faimos pentru îndrăzneala lui aventuroasă. Toţi trei se înapoiaseră vii şi nevătămaţi din această călătorie. Dar dacă cei doi americani erau mereu la post, gata să-şi pună viaţa în joc în vreo nouă aventură, francezul Michel Ardan dăduse bir cu fugiţii. Se pare că după ce se înapoiase în Europa, se îmbogăţise — fapt care mirase pe mulţi — şi acum răsădea varză, mâncând-o tot el şi chiar mistuind-o — după cum spuneau ziariştii bine informaţi.

După această aventură, care zguduise lumea ca un trăsnet, Impey Barbicane şi Nicholl trăiseră de pe urma faimei lor, puşi oarecum la adăpost de necazuri. Dar frământaţi într-una de dorul unor fapte măreţe, visau altă aventură, de acelaşi fel. De bani nu duceau lipsă. De pe urma ultimei lor afaceri le rămăseseră aproape două sute de mii de dolari, din cele cinci milioane şi jumătate pe care le adunaseră prin subscripţie publică în lumea întreagă. Pe de altă parte, strânseseră bani buni doar lăsându-se să fie expuşi în proiectilul lor de aluminiu, prin diferite oraşe ale Statelor Unite — aşa cum se expun la bâlciuri, în cuşcă, vieţuitoarele ciudate. Erau scăldaţi într-o celebritate de care ar fi fost mulţumită şi cea mai ambiţioasă fiinţă omenească.

Care va să zică, Impey Barbicane şi căpitanul Nicholl ar fi putut să-şi petreacă viaţa în linişte, dacă n-ar fi simţit cum îi roade plictiseala. Fără îndoială că numai pentru a termina odată cu lâncezeala cumpăraseră ei regiunile polare.

Să nu uităm însă că, dacă achiziţia putuse să fie făcută cu preţul a opt sute de mii de dolari şi mai bine, apoi asta se datora faptului că *mistress* Scorbitt adusese în această afacere ceea ce-i mai

lipsea: banii! Numai datorită generozităţii acestei femei, Europa fusese învinsă de America.

Iată acum şi explicaţia generozităţii ei:

Dacă, după ce s-au înapoiat pe pământ, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl s-au trezit bucurându-se de o faimă nemaipomenită, apoi mai era un ins care se bucura şi el de o bună parte din această celebritate. Aţi ghicit: este vorba de J. T. Maston, înfocatul secretar al „Clubului artileriştilor". Oare nu acestui calculator măiestru i se datorau socotelile matematice care făcuseră cu putinţă marea experienţă de care am vorbit mai sus? Şi dacă el nu însoţise pe cei doi colegi ai săi în călătoria lor extra-pământească, apoi asta nu s-a întâmplat din pricină că i-ar fi fost cumva frică, fir-ar să fie de ghiulea! Vedeţi însă că viteazul artilerist nu numai că era ciung de mâna dreaptă, dar avea şi o bucată din scăfârlie făcută din gutapercă, datorită unui accident destul de obişnuit într-un război. Şi zău, dacă ar fi apărut aşa în faţa locuitorilor lunii, ar fi însemnat să se dea acestora prilejul să-şi facă o impresie cam jalnică despre locuitorii Pământului. Şi nu se cădea aşa ceva, fiindcă la urma urmei Luna nu-i decât un umil satelit al Pământului.

Spre marea lui părere de rău, J. T. Maston trebuise deci să se resemneze şi să nu plece şi el în această călătorie, ceea ce nu înseamnă însă că s-a culcat pe-o ureche. Dimpotrivă. După ce a pus să i se construiască un telescop uriaş pe vârful Long's Peak, situat pe unul dintre cei mai înalţi munţi stâncoşi, se surghiuni şi el acolo. Iar din clipa când proiectilul a fost semnalat descriind pe cer traiectoria lui măreaţă, Maston nu şi-a mai părăsit postul de observaţie. Îşi luase de bunăvoie sarcina ca, de aici, din faţa ocularului acestui instrument uriaş, să-şi urmărească prietenii care călătoreau prin spaţiul ceresc în vehiculul lor aerian.

S-ar fi putut crede că Pământul pierduse pentru vecie pe îndrăzneţii călători. Într-adevăr:

nu era oare îndreptăţită teama ca proiectilul, odată intrat într-o nouă orbită, din pricina atracţiei Lunii, să se învârtească în vecii vecilor împrejurul acestui astru al nopţilor, ca un sub-satelit? Dar nu! Direcţia proiectilului fusese modificată de o deviere care ar putea fi numită providenţială. După ce făcuse înconjurul Lunii, în loc să cadă direct în ea, proiectilul intrase într-o cădere progresivă acceleratăşi se înapoiase pe sferoidul nostru cu o viteză de 57.600 leghe pe oră, prăbuşindu-se în străfundurile Oceanului Pacific.

Din fericire, masele lichide ale Pacificului amortizaseră lovitura pricinuită de cădere. Echipajul fregatei americane „Susquehanna" fusese martor la cele petrecute. Vestea a fost transmisă imediat lui J. T. Maston. Secretarul „Clubului artileriştilor" coborî în grabă de la observatorul de pe vârful Long's Peak pentru a lua parte la operaţiile de salvare. În locul unde se prăbuşise proiectilul au fost făcute numeroase sondaje şi devotatul J. T. Maston nu s-a codit măcar o clipă să îmbrace costumul de scafandru pentru a da de urma prietenilor săi.

De fapt, însă, el n-ar fi trebuit să se obosească atâta, fiindcă dislocând o cantitate de apă superioară greutăţii lui, proiectilul de aluminiu se urcase singur la suprafaţa oceanului, după ce făcuse un plonjon de toată frumuseţea. Aşa se face că preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi Michel Ardan au fost găsiţi la suprafaţa oceanului jucând domino în închisoarea lor plutitoare.

Şi acum, ca să vorbim iarăşi de J. T. Maston, trebuie să spunem că rolul jucat de el în aceste aventuri extraordinare fusese mult scos în evidenţă. Cu craniul fals şi cu un cârlig de metal în locul antebraţului drept, el nu era, firește, un om frumos. Dealtfel, nu era nici tânăr, la cei cincizeci şi opt de ani bătuţi de muchie pe care-i avea în timpul când se petrece povestirea de faţă. Dar originalitatea caracterului său, vioiciunea

inteligenţei, flacăra care-i însufleţea privirea, pasiunea pe care o punea în toate acţiunile lui făcuseră ca pentru *mistress* Scorbitt să pară omul ideal. În sfârşit, creierul său împachetat cu grijă în scufia de gutapercă era nevătămat, şi Maston trecea, încă, şi pe bună dreptate, drept unul dintre cei mai vestiţi calculatori ai vremii sale.

Iar *mistress* Evangelina Scorbitt (deşi o apucau durerile de cap când era vorba de cea mai simplă socoteală), avea o înclinaţie deosebită pentru matematicieni, dacă nu pentru matematică. Îi socotea drept o specie deosebită şi superioară a neamului omenesc. Gândiţi-vă! Oamenii în ale căror capete Xurile se rostogolesc ca nişte nuci într-un sac, ai căror creieri se joacă cu semnele algebrice, ale căror mâini jonglează cu integralele triple ca un scamator cu paharele şi sticlele, minţile care înţeleg ceva din formule de soiul acesta:

$$\iiint P\,(^{x}\,V^{z})\,dx\,dy\,dz$$

îi provocau totdeauna cea mai mare admiraţie.

Calda simpatie arătată de *mistress* Scorbitt — trebuie s-o mărturisim — îl cam pusese pe gânduri pe J. T. Maston, care nu căutase niciodată fericirea în căsătorie. Dealtfel, doamna Evangelina Scorbitt nu mai era nici ea la prima tinereţe, ba nici chiar la a doua, cu cei patruzeci şi cinci de ani ai ei, cu părul cărunt pe la tâmple, ca o pânză vopsită şi apoi decolorată, cu gura parcă mobilată de dinţi cam prea lungi, cu talia fără formă şi mersul fără graţie. Într-un cuvânt, părea o fată bătrână, deşi fusese căsătorită — e drept, doar câţiva ani. Dar era o femeie cumsecade şi nu şi-ar fi mai dorit altă fericire pe pământ decât să se poată anunţa în saloanele din Baltimore sub numele de *mistress* Maston.

Averea acestei văduve era foarte mare. E drept că nu era nici pe departe atât de bogată ca alde Gould, MacKay, Gordon Bennett, Vanderbilt,

a căror avere trecea de un miliard şi pe lângă care alde Rothschild puteau fi socotiţi nişte cerşetori! Nu avea nici trei sute de milioane ca *mrs*. Moses Carper, două sute de milioane ca *mrs*. Stewart, optzeci de milioane ca *mrs*. Crocker — toate trei văduve — nici nu era atât de bogată ca *mrs*. Hammersley, *mrs*. Helly Green, *mrs*. Maffitt, *mrs*. Marshall, *mrs*. Para Stevens, *mrs*. Mintury şi alte câteva. Ar fi avut totuşi dreptul să capete un loc la acel faimos banchet de la hotelul Fifth Avenue din New-York, la care nu fuseseră admişi decât oaspeţi de cel puţin cinci ori milionari. *Mistress* Scorbitt dispunea, în realitate, de mai bine de patru milioane de dolari, rămaşi de la răposatul ei soţ, John P. Scorbitt, care se îmbogăţise făcând negoţ atât cu articole de modă, cât şi cu carne de porc sărată.

Ei bine, generoasa văduvă a răposatului nu ar fi stat o clipă pe gânduri să folosească moştenirea pentru gloria lui J. T. Maston, căruia i-ar fi adus şi o comoară de dragoste, şi mai inepuizabilă.

Până una alta, la cererea acestuia, *mistress* Scorbitt acceptase din toată inima să arunce câteva sute de mii de dolari în afacerea pusă la cale de societatea „Polul Nord”, fără să ştie măcar despre ce este vorba. Este drept că, odată ce era amestecat şi J. T. Maston, întreprinderea nu putea fi decât măreaţă, sublimă, supraomenească. Trecutul secretarului „Clubului artileriştilor” era o chezăşie pentru viitor.

Iardupă licitaţie, când înscrierea titlului de proprietate i-a arătat că consiliul de administraţie al noii societăţi urma să aibă în frunte pe preşedintele „Clubului artileriştilor”, sub firma „Barbicane şi Co.”, încrederea ei s-a întărit şi mai mult. Odată ce J. T. Maston era înglobat în „şi Co.”, nu avea ea toate motivele să se simtă cât se poate de fericită că are cele mai multe acţiuni în această societate?

Aşadar, *mistress* Evangelina Scorbitt se trezi proprietara celei mai mari părţi din regiunile nordice îngrădite de paralela 84. Foarte bine! Dar ce să facă cu ea sau, mai bine zis, cum putea să tragă societatea vreun profit oarecare din acest domeniu unde nu putea ajunge picior de om?

Mereu şi mereu aceeaşi întrebare, care, dacă pe doamna Evangelina Scorbitt o interesa nespus de mult din pricina banilor băgaţi în întreprindere, interesa tot atât de mult lumea întreagă, nespus de curioasă.

Dealtfel, această femeie minunată încercase de mai multe ori, destul de discret, dealtfel, să-l tragă de limbă pe J. T. Maston, înainte de a-şi pune banii la dispoziţia principalilor membri ai societăţii. Dar J. T. Maston rămăsese mereu mut când venea vorba de aşa ceva. O să vadă în curând *mistress* Scorbitt despre ce este vorba — dar asta numai atunci când va bate ceasul, adică atunci când lumea întreagă va rămâne cu gura căscată de mirare, aflând scopul noii societăţi! Fără îndoială că el se gândea la o întreprindere care — aşa cum spunea scriitorul francez Jean Jacques Rousseau — „nu a avut vreun exemplu până atunci şi nu va avea nici imitatori”, o operă care avea să lase cu mult în urmă încercarea făcută de membrii „Clubului artileriştilor” de a intra în legătură directă cu Luna.

‘Când doamna Scorbitt insista, J. T. Maston îşi ducea cârligul de fier la buze şi spunea doar atât:

— Dragă *mistress* Scorbitt, te rog să ai încredere în mine!

E uşor de închipuit că, dacă doamna Evangelina Scorbitt a avut încredere „înainte”, ce bucurie uriaşă a cuprins-o „după”, când clocotitorul secretar al „Clubului artileriştilor” îi spuse că numai şi numai ei i se datoreşte victoria Statelor Unite asupra ţărilor nordice din Europa.

— Şi nici măcar acum nu pot să aflu cât de cât despre ce este vorba? întrebă ea zâmbind pe J. T. Maston.

— Ai să afli îndată! îi răspunse acesta scuturându-i mâna puternic — „americăneşte”.

Efectul imediat al acestei scuturături a fost că doamna Evangelina Scorbitt s-a liniştit.

După câteva zile, atât Lumea Nouă, cât şi Lumea Veche au fost şi ele scuturate de un fior straşnic — fără să mai vorbim de scuturături le ce le aşteptau deacum încolo — când au aflat de planul de-a dreptul nebunesc pentru realizarea căruia „North Polar Practical Association” făcea acum un apel la toată lumea, ca să subscrie acţiuni.

Ca să nu mai lungim vorba: societatea cumpărase acele teritorii din jurul polului numai şi numai pentru a exploata... zăcămintele de cărbuni de la Polul Nord!

Capitolul V. În care mai întâi se pune întrebarea dacă există sau nu zăcăminte de cărbuni la Polul Nord.

Întrebarea aceasta şi-a pus-o imediat fiece om cu judecată.

— De ce-ar exista zăcăminte de cărbuni în preajma Polului Nord? spuseră unii.

— Şi de ce n-ar exista? răspunseră alţii.

Se ştie că straturile de cărbuni, răspândite în numeroase puncte ale suprafeţei pământului, abundă în diferite regiuni ale Europei. Asemenea straturi se găsesc şi în cele două Americi şi poate că Statele Unite sunt cele mai bogate în astfel de zăcăminte, care nu lipsesc dealtfel nici din Africa, Asia sau Oceania.

Pemăsură ce explorarea globului pământesc progresează, se descoperă asemenea zăcăminte în toate straturile geologice: antracitul se găseşte în straturile cele mai vechi, huila în terenurile

carbonifere superioare, lignitul în terenurile terţiare. De combustibil nu vom duce lipsă sute de ani de acum înainte. Şi totuşi, extracţia de cărbune este de 400 milioane de tone în lumea întreagă, dintre care 160 de milioane se extrag în Anglia. Dar odată cu necesităţile tot mai mari ale industriei, creşte proporţional şi consumul de cărbune. Chiar dacă electricitatea ar lua locul aburului ca forţă motrice, ar fi totuşi necesară o cheltuială egală de huilă pentru producerea acestei forţe. Stomacul industriei mistuie numai cărbune; nu-i place să mănânce nimic altceva{10}. Industria este un animal „carbonivor" şi trebuie hrănită bine.

Şi apoi, cărbunele este nu numai un combustibil, ci şi acea substanţă telurică, din care ştiinţa extrage acum sumedenie de produse şi subproduse, folosite pentru nevoile cele mai diferite. Prin transformările pe care le suferă în creuzetele laboratoarelor, cărbunele poate fi folosit la vopsit, îndulcit, parfumat, evaporat, curăţat, încălzit, luminat şi chiar la împodobit. — putând fi transformat în diamant. Cărbunele este tot atât de folositor ca fierul, ba chiar mai mult{11}.

Dar dacă consumul de fier este asigurat în vecii vecilor, nu se poate spune acelaşi lucru şi despre cărbune. În consecinţă, oamenii prevăzători, cei pe care-i preocupă viitorul — chiar dacă este vorba de un viitor de peste câteva secole — trebuie să caute zăcăminte de cărbuni peste tot unde ele s-au format în epocile geologice.

— Foarte bine! spuneau adversarii.

Şi în Statele Unite, ca pretutindeni, se găsesc destui oameni, cărora, din invidie sau din ură, le place să defaime, fără a mai pune la socoteală pe cei care sunt împotrivă numai ca să nu fie de acord.

— Foarte bine! spuneau aceşti adversari, dar de ce trebuie să existe neapărat cărbuni la Polul

Nord?

— De ce? răspundeau partizanii preşedintelui Barbicane. Pentru că, după toate probabilităţile, în epoca formaţiilor geologice, volumul soarelui era atât de mare, încât, potrivit teoriei lui Blandet, diferenţa dintre temperatura de la ecuator şi cea de la poli era foarte mică. Pe vremurile acelea, cu mult înainte de apariţia omului, când planeta noastră era supusă

acţiunii permanente a căldurii şi umezelii, păduri uriaşe acopereau regiunile nordice ale globului.

Iată ceea ce demonstrau ziarele, revistele, în slujba societăţii „North Polar Practical Association", în mii pe articole de tot felul, când sub formă de glumă, când pe un ton serios. Cu siguranţă că aceste păduri, înghiţite de pământ pe vremea formidabilelor zvârcoliri care au zguduit globul nostru înainte de a fi luat forma de azi, s-au transformat în zăcăminte de cărbuni, sub acţiunea timpului, a apelor şi a căldurii interioare. Prin urmare, nimic mai firesc ca teoria potrivit căreia ţinutul polar ar fi bogat în zăcăminte de cărbune, aşteptând doar târnăcoapele minerilor.

În plus, în favoarea acestei teorii puteau fi citate fapte de netăgăduit. Oamenii practici, care nu mizează pe simple probabilităţi, nu puneau la îndoială aceste fapte, care le arătau că pot porni cu siguranţă în căutarea a diferite varietăţi de cărbune la suprafaţa regiunilor nordice.

Şi tocmai despre acest lucru vorbeau, cu câteva zile mai târziu, maiorul Donellan şi secretarul său, aşezaţi în colţul cel mai întunecos al restaurantului „La cei doi prieteni".

— Oare Barbicane — vedea-l-aş spânzurat — să aibă dreptate cu presupunerile lui? întrebă Toodrink.

— Se prea poate, ba chiar aş spune că-i aproape sigur! răspunse maiorul Donellan.

— Dar atunci o să câştige o avere exploatând regiunile polare.

— Cu siguranţă! răspunse maiorul. Dacă America de Nord este foarte bogată în zăcăminte de combustibil mineral şi dacă în fiecare zi sunt descoperite zăcăminte noi, cu siguranţă că multe altele aşteaptă să fie descoperite, domnule Toodrink. Dar ţinuturile polare par să fie o anexă a continentului american. Aceeaşi formaţiegeologică,acelaşiaspect.Îndeosebi Groenlanda este doar o prelungire a Lumii Noi şi cu siguranţă că Groenlanda ţine de America...

— După cum capul calului — cu care, dealtfel, se aseamănă insula asta — ţine de trupul animalului, remarcă secretarul maiorului Donellan.

— Trebuie să adaug, reluă acesta, că în cadrul explorărilor sale pe teritoriul Groenlandei, profesorul Nordenskjold a descoperit formaţiuni sedimentare de gresie şi şisturi cu intercalări de lignit, în care se găsea o cantitate considerabilă de plante fosile. Danezul Stoenstrup a descoperit şaptezeci şi unu de asemenea zăcăminte numai în districtul Disko. Aceste zăcăminte erau pline de urme vegetale, rămăşiţe sigure ale acelei vegetaţii bogate, care se întindea pe vremuri departe în jurul axei polare.

— Dar mai sus?... întrebă Dean Toodrink.

— Mai sus, sau mai departe înspre nord, răspunse maiorul, există dovezi materiale despre existenţa cărbunelui de piatră şi se pare că nu ai decât să te apleci ca să-l aduni de pe jos. Prin urmare, dacă există atâta cărbune la suprafaţa pământului, oare nu avem dreptul să tragem concluzia că zăcămintele de cărbuni din aceste regiuni se întind şi adânc în scoarţa pământului?

Avea dreptate maiorul Donellan! Întrucât cunoştea temeinic problema straturilor geologice la Polul Nord era acum cel mai ţâfnos dintre toţi englezii. Şi poate că ar mai fi vorbit multă vreme

despre acest subiect dacă nu ar fi observat că ceilalţi clienţi din restaurant cam începuseră să tragă cu urechea. De aceea, atât el cât şi Dean Toodrink socotiră că-i mai bine să schimbe vorba, dar numai după ce secretarul făcu o ultimă observaţie:

— Nu vă surprinde un lucru, maior Donellan?

— Care?

— Că în toată povestea asta, în care te-ai fi aşteptat să vezi cum s-au amestecat ingineri, sau cel puţin navigatori, odată ce-i vorba de Pol şi de zăcăminte de cărbuni — figurează numai artilerişti?

— Ai dreptate, răspunse maiorul. Ciudat, tare ciudat!

Între timp, în fiecare dimineaţă, gazetele continuau campania în legătură cu problema straturilor de cărbune.

Zăcăminte? Care zăcăminte? întreba „Pall Mall Gazette" în articole pline de furie, inspirate de marele comerţ britanic, care clevetea mereu împotriva argumentelor societăţii „Polul Nord".

Care? răspunseră redactorii ziarului „Daily-News" din Charleston, partizani înfocaţi ai preşedintelui Barbicane. Păi în primul rând cele care au fost identificate de căpitanul Nares în 1875-1876, lângă paralela 82, odată cu straturi care indică existenţa unei flore miocene, bogată în plopi, fagi, mălini, nuci şi conifere.

—Şi între 1881-1884, în cursul expediţiei locotenentului Greely, în golful lady Franklin — sări în ajutor cronicarul ştiinţific al ziarului „New-York Witness" — oare conaţionalii noştri nu au descoperit un zăcământ de cărbune lângă fortul Conger, pe malul golfuleţului Water-course? Iar doctorul Pavy nu a fost îndrituit să susţină că aceste ţinuturi nu sunt lipsite de straturi carbonifere, sortite probabil de natura prevăzătoare să lupte într-o bună zi împotriva gerului de aici?

Se înţelege de la sine că adversarii preşedintelui Barbicane nu mai aveau ce răspunde în faţa unor dovezi atât de convingătoare ca acelea citate de autoritatea acestor îndrăzneţi călători americani. Aşadar, artizanii întrebării „şi de ce-ar exista zăcăminte?" începură să închine steagul în faţa partizanilor întrebării „şi de ce n-ar exista?" Cu siguranţă că existau asemenea zăcăminte, şi probabil că în cantităţi uriaşe chiar. Teritoriile din jurul Polului ascundeau mase enorme de combustibil preţios, vârâte în măruntaiele acestor regiuni unde pe vremuri existase o vegetaţie bogată.

Dar dacă le fugise pământul de sub picioare în problema zăcămintelor de cărbuni, a căror existenţă în regiunile arctice nu mai putea fi pusă la îndoială, clevetitorii începură din nou atacul, examinând problema dintr-alt punct de vedere.

— Fie cum ziceţi! spuse într-o zi maiorul Donellan în cursul unei discuţii pe care o provocase chiar în sala„Clubuluiartileriştilor",adresându-se preşedintelui Barbicane, aşa, de la om la om. Fie cum ziceţi! Admit! Ba chiar o spun sus şi tare: există zăcăminte de cărbuni în teritoriul cumpărat de societatea dumneavoastră! Dar poftim de le exploataţi!...

— O s-o facem şi pe asta! răspunse liniştit Impey Barbicane.

— Şi o să treceţi peste paralela 84, dincolo de care nici un explorator n-a reuşit să treacă?

— O să trecem!

— Şi o să ajungeţi poate chiar până la Polul Nord?

— O să ajungem!

Auzindu-l pe preşedintele „Clubului artileriştilor" cum răspunde cu atâta sânge rece şi cu atâta siguranţă, auzind aceste păreri spuse cu atâta claritate şi precizie — până şi omul cel mai încăpăţânat s-ar fi simţit zdruncinat în părerile lui.

Simţeai imediat că te afli în faţa unui om care nu-şi pierduse niciuna din calităţile de odinioară; era calm, rece, serios şi zgârcit la vorbă, exact ca un cronometru, aventuros, dar îmbinând, cu idei practice până şi cele mai îndrăzneţe planuri...

Putem deci înţelege de ce maiorul Donellan era ispitit acuma să-l strângă de gât pe stimabilul dar furtunosul adversar din faţa lui. Straşnic om preşedintele Barbicane, atât din punct de vedere moral, cât şi din punct de vedere fizic! Ducea la greu, aşa că nu puteai să-i vii de hac cu una cu două. Duşmanii, rivalii, defăimătorii lui ştiau prea bine asta! Totuşi, întrucât zeflemistul nu poate fi împiedicat să zeflemisească, năduful tuturor împotriva societăţii americane începu să se descarce în felul acesta: pe seama preşedintelui „Clubului artileriştilor" erau puse intenţiile cele mai absurde. Intră în joc şi caricatura, mai ales în ziarele europene şi în special în cele din Anglia — ţară care nu se împăca deloc cu înfrângerea pe care o suferise în bătălia dintre dolari şi lirele sterline.

Ah! Yankeul ăsta a susţinut că o să ajungă la Polul Nord! Ah! O să pună piciorul acolo unde nici o fiinţă omenească nu l-a pus până acum! Ah! O să implânte steagul Statelor Unite pe singurul punct de pe globul pământesc care rămâne nemişcat în veci, pe când toate celelalte se mişcă din pricina rotaţiei pământului în jurul axei sale!

Şi pe urmă, las' pe caricaturişti când îşi dau frâu liber! În vitrinele librăriilor şi chioşcurilor mai mari din principalele oraşe ale Europei, ca şi în oraşele mai importante ale Americii, apăreau caricaturi şi desene arătând cum preşedintele Barbicane foloseşte cele mai năstruşnice mijloace pentru a putea ajunge la Polul Nord.

Într-una din aceste caricaturi, îndrăzneţul american, ajutat de toţi membrii „Clubului artileriştilor", ţinea în mână o cazma cu care săpa un tunel submarin prin gheţarii cufundaţi în apă,

începând de la primele banchize, până la paralela 90 latitudine nordică, spre a ajunge chiar la vârful axei terestre.

În alta, Impey Barbicane, însoţit de J. T. Maston — caracteristicile acestuia erau foarte bine prinse în desen — şi de căpitanul Nicholl aterizau cu un balon pe acest loc atât de dorit şi, după încercări îngrozitoare, însoţite de mii de primejdii, tustrei puneau în sfârşit mâna pe o bucată de cărbune... de o jumătate de kilogram. Atâta tot se afla în faimoasele zăcăminte din regiunea Polului Nord!

Într-unnumăr al ziarului englez „Punch" era caricaturizat şi J. T. Maston — cu tot atâta ironie ca şi Şeful său. După ce fusese atras cu violenţă de polul magnetic, secretarul „Clubului artileriştilor" era pe vecie ţintuit la pământ de cârligul său de metal.

Se cade să pomenim, în legătură cu acest fapt, că faimosul calculator avea un temperament prea violent ca să poată gusta partea comică a acelei glume, care îl lovea chiar în conformaţia lui trupească. În consecinţă, el a fost extrem de indignat, iar doamna Evangelina Scorbitt — nici nu mai e nevoie s-o spunem — i-a împărtăşit cu totul indignarea justificată.

Un alt desen, apărut în „Lanterna Magică" din Bruxelles, îi reprezenta pe Impey Barbicane şi pe membrii consiliului de administraţie al societăţii acţionând în mijlocul unei mări de flăcări, ca nişte salamandre mitologice de care nu se prindea focul. Pentru a topi gheţurile Oceanului îngheţat de Nord, nau avut ei ideea de a răspândi pe întreaga sa suprafaţă o mare de spirt şi de a-i da foc, ceea ce ar fi transformat bazinul polar într-o imensă cupă de punch?

Dar cel mai mare succes l-a obţinut caricatura publicată în ziarul francez „Charivari". În stomacul unei balene, capitonat şi mobilat cu tot confortul, Impey Barbicane şi J. T. Maston

stăteau în tihnă la o masă şi jucau şah, aşteptând să ajungă cu bine la destinaţie, Preşedintele şi secretarul se lăsaseră pur şi simplu înghiţiţi de uriaşul mamifer marin, socotind că, prin acest nou mod de locomoţie, vor trece pe sub banchize şi vor ajunge la inaccesibilul pol al globului pământesc

De fapt însă, flegmaticul director al noii societăţi nu se sinchisea deloc de aceste exagerări ale ziarelor. Îi lăsa pe toţi să spună ce vor despre el, să-l folosească drept motiv pentru cântece, să-l parodieze, să-l caricaturizeze şi îşi vedea mai departe de treabă.

Într-adevăr, potrivit unei hotărâri luate de consiliul de administraţie, societatea, care avea dreptul de exploatare a domeniului polar, fiindcă i se acordase această concesiune de către guvern, deschisese o subscripţie publică pentru suma de cincisprezece milioane de dolari. Acţiunile erau de 100 de dolari bucata şi trebuiau subscrise printr-un singur vărsământ. Încrederea în firma „Barbicane şi Co." era atât de mare, încât doritorii de a subscrie au dat buzna. Trebuie să spunem însă că mai toţi erau cetăţeni din cele 38 de state ale Confederaţiei americane.

— Cu atât mai bine! strigară partizanii lui „North Polar Practical Association"; astfel întreprinderea va fi cu atât mai americană!

Într-un cuvânt, faima de care se bucura firma „Barbicane şi Co." era atât de mare, cei ce făceau speculaţii la bursă credeau cu atâta fermitate în promisiunile ei privind câştigurile mari ce aveau să se realizeze şi admiteau cu atâta încredere existenţa zăcămintelor de cărbuni la Polul Nord, ca şi posibilitatea de a le exploata, încât capitalul înscris pentru noua societate a fost de trei ori mai mare decât cel necesar.

În consecinţă, două treimi din subscrieri au fost anulate, iar la data de 16 decembrie s-a

constituit definitiv capitalul social în sumă de 15 milioane dolari, vărsaţi de acţionari.

Capitalul acesta era aproape de trei ori mai mare decât suma subscrisă pentru „Clubul artileriştilor", când membrii acestui club au făcut marea experienţă de a trimite un proiectil de la Pământ în Lună.

Capitolul VI. În care este întreruptă o convorbire telefonică între *mistress* Scorbitt şi J. T. Maston.

Afirmaţia preşedintelui Barbicane că-şi va atinge scopul nu era numai o vorbă aruncată în vânt. Cu capitalul pe oare-l avea acum la dispoziţie nu se mai putea lovi de nici o piedică. Cu siguranţă că n-ar fi îndrăznit să facă apel la subscrierea de capitaluri, dacă n-ar fi fost sigur de succes. În sfârşit, Polul Nord urma să fie cucerit, curând de tot, de geniul şi îndrăzneala omului.

Nu mai încăpea nici o îndoială că Barbicane şi consiliul său de administraţie aveau la îndemână mijloacele de a reuşi într-o întreprindere în care atât de mulţi alţii dăduseră greş. Ei aveau să facă ceea ce nu reuşiseră atâţia călători vestiţi ca Franklin, Kane, De Long, Nares, Greely. Vor trece dincolo de paralela 84, vor lua în posesie întinsa fâşie de pământ cumpărată la licitaţie, vor adăuga pe drapelul american a 39-a stea, reprezentând al 39-lea stat anexat la Confederaţia americană.

— Scamatori! spuneau într-una delegaţii europeni şi partizanii lor din Lumea Veche.

Şi totuşi, nimic nu era mai ireal ca mijlocul practic, logic, indiscutabil, de a cuceri Polul Nord. Mijlocul acesta atât de simplu — ai putea spune „la mintea unui copil" — le fusese sugerat de J. T. Maston. În creierul acestui om, în care ideile se coceau într-o materie cerebrală în continuă

fierbere, luase naştere proiectul unei măreţe opere geografice, ca şi modul de a o duce la bun sfârşit.

Niciodată nu se va spune prea de ajuns că secretarul „Clubului artileriştilor" era un calculator remarcabil. Pentru el, rezolvarea celor mai complicate probleme ale ştiinţelor matematice era o jucărie. Pentru el nu exista nimic greu nici în ştiinţa câtimilor valorice, care este algebra, şi nici în ştiinţa numerelor, adică în aritmetică. Ţi-era mai mare dragul să-l vezi mânuind simbolurile, adică semnele convenţionale care sunt folosite pentru notarea câtimilor algebrice, indiferent dacă— fiind litere ale alfabetului — reprezentau cantităţi sau mărimi, sau dacă — fiind linii împerecheate sau întretăiate — reprezintă raporturile ce se pot stabili între cantităţile şi operaţiile la care sunt supuse.

Ah!coeficienţii, exponenţii, radicalii, indicii şi celelalte expresii adoptate în limba algebrică! Cum zburau toate aceste semne sub peniţa lui — sau, mai bine zis, a crâmpeiului de cretă — care fremăta la capătul cârligului lui de fier, fiindcă tare îi place lui Maston să-şi facă toate calculele pe o tablă. Acolo, pe suprafaţa aceasta de zece metri pătraţi — fiindcă mai puţin nu-i ajungeau! — se lăsa el pradă, cu tot focul, pasiunii sale de algebrist. Şi să nu creadă cineva că în calculele sale ar fi folosit nişte cifre neînsemnate. Nu! Dimpotrivă, desena cu mâna lui năbădăioasă nişte cifre uriaşe, fantastice. Cifrele 2 şi 3 apăreau rotunjite ca nişte cocoaşe de hârtie; cifra 7 era desenată ca o spânzurătoare, din care lipsea doar spânzuratul. Cifra 8 se încovoia ca o pereche de ochelari, iar cifrele 6 şi 9 erau împodobite cu nişte cozi care păreau că nu se mai sfârşesc.

Ce să mai spunem de literele cu care îşi stabilea formulele! Primele litere ale alfabetului — *a*, *b*, *c* — care îi serveau ca să însemneze cantităţile cunoscute sau date şi ultimele litere —

x, *y*, *z* — care îi serveau pentru însemnarea cantităţilor necunoscute sau de aflat — ce frumos erau desenate ele, cu o singură trăsătură plină, legate unele de altele! Mai ales litera *z* se încovoia în nişte zig-zag-uri ca trăsnetul! Şi ce eleganţă în literele greceşti *α*şi *ρ*, de care s-ar fi simţit mândru chiar un Arhimede sau Euclid!

Cât despre semnele aritmetice, trasate perfect cu linii de cretă, erau pur şi simplu fermecătoare; „+" arăta limpede că este vorba de adunarea a două cantităţi; „-" era mai umil, dar făcea totuşi faţă bună; cât despre „=", cu cele două linii absolut egale, ele arătau că J. T. Maston ara cetăţeanul unei ţări în care egalitatea nu este o vorbă goală, cel puţin între oamenii de rasă albă. În acelaşi fel măreţ erau desenate şi semnul „×" şi semnul „/", în dimensiuni extraordinare.

Cât despre semnul „√" care arăta rădăcina unui număr sau unei cantităţi, acesta era un adevărat triumf; iar când îl mai completa şi cu bara orizontală şi căpăta această formă „$\sqrt{\ }$" părea că braţul arătător,

depăşind marginea tablei, ameninţă lumea întreagă, cerându-i să i se supună!

Dar să nu credeţi cumva că inteligenţa matematică a domnului Maston se mărginea la orizontul algebrei elementare! Departe de aşa ceva! Nu-i erau străine nici calculul integral, nici calculul diferenţial şi nici calculul variaţiilor; el desena cu mână sigură faimosul semn al integrării, litera înspăimântătoareîn simplitatea ei:

∫

suma unei infinităţi de elemente infinit de mici!

Acelaşi lucru se putea spune despre semnul , care reprezintă suma unui număr finit de elemente finite, de semnul ∞, prin care matematicienii înseamnă infinitul, ca şi despre toate simbolurile pe care le foloseşte această limbă de neînţeles pentru muritorul de rând. Ce mai calea-valea!

Omul acesta era în stare să se ridice până la culmile cele mai înalte ale matematicilor superioare.

Iată ce fel de om era onorabilul secretar al „Clubului artileriştilor”. Şi iată de ce colegii lui puteau avea toată încrederea când îşi lua el sarcina să rezolve cele mai năstruşnice probleme născute în creierele lor pline de idei îndrăzneţe! Iată ceea ce determinase pe membrii „Clubului artileriştilor” să-i încredinţeze rezolvarea problemei aruncării unui proiectil de la Pământ în Lună! În sfârşit, iată pentru ce doamna Evangelina Scorbitt era îmbătată de faima lui, având pentru el o admiraţie vecină cu dragostea.

Dealtfel, în cazul de care e vorba acum — adică de problema cuceririi Polului Nord — J. T. Maston nu avea de ce să se avânte până în regiunile sublime ale analizei matematice superioare. Pentru a permite noilor concesionari ai teritoriilor polare să exploateze aceste terenuri, secretarul „Clubului artileriştilor” nu avea în faţa lui decât o problemă de mecanică pe care trebuia s-o rezolve. Problemă complicată, fără îndoială, cerând formule ingenioase, poate chiar nemaifolosite până acum, dar cărora le va face faţă cu siguranţă.

Ei da! Puteau avea încredere în J. T. Maston, deşi cea mai mică greşeală ar fi atras după sine pierderea a milioane de dolari. Niciodată însă, începând chiar de pe vremea când capul său de copil învăţa primele noţiuni de aritmetică, nu săvârşise vreo greşeală la măsurarea lungimilor — fie chiar de a mia parte dintr un micron {12}. Dacă s-ar fi înşelat chiar la calcularea celei de-a douăzecea zecimale, n-ar fi stat deloc pe gânduri, ci şi-ar fi tras imediat un glonţ în craniul lui de gutapercă!

Era necesar să insistăm mai mult asupra acestei remarcabile aptitudini a lui J. T. Maston — şi am făcut-o. Acum, înainte de a continua

povestirea, trebuie să arătăm cum lucrează el, şi pentru aceasta este necesar să ne întoarcem cu câteva săptămâni în urmă.

Cu vreo lună înainte de publicarea notei adresate locuitorilor de pe cele două emisfere ale Pământului în legătură cu scoaterea la mezat a ţinuturilor de la Polul Nord, J. T. Maston îşi luase sarcina de a transpune în cifre elementele proiectului, ale cărui consecinţe minunate le sugerase colegilor săi.

Încă de mulţi ani, secretarul „Clubului artileriştilor" locuia pe strada Franklin, numărul 179, una dintre străzile cele mai liniştite din Baltimore, departe de cartierul afacerilor, din care nu înţelegea nimic, departe de larma mulţimii, larmă care nu-i plăcea deloc.

El avea o locuinţă modestă, cunoscută sub numele de „Ballistic-Cottage". Singurele lui venituri erau doar pensia de ofiţer de artilerie şi indemnizaţia primită ca secretar al „Clubului artileriştilor". Locuia singur şi era servit de negrul Fire-Fire, adică „Foc-Foc" — poreclă demnă de valetul unui artilerist! Dealtfel, negrul acesta nu era un servitor, ci mai degrabă un servant, un prim servant, servindu-şi stăpânul aşa cum ar fi servit un tun.

J. T. Maston era burlac convins, fiind de părere că burlăcia este singura situaţie acceptabilă în lumea asta. El cunoştea proverbul slav că „O femeie trage mai puternic cu un singur fir de păr, decât patru boi la plug" — şi se ferea de aşa ceva.

Dar dacă locuia de unul singur la Ballistic-Cottage, aceasta se întâmpla numai pentru că aşa voia el. Ştim prea bine că n-ar fi trebuit să facă decât un singur gest, pentru a-şi schimba singurătatea într-o singurătate în doi, şi averea lui nu prea mare într-o bogăţie de milioane. Ştia şi el bine că doamna Evangelina Scorbitt ar fi fost fericită să... Dar, cel puţin până acum, J. T. Maston n-ar fi fost deloc fericit să... Şi se părea că

cele două fiinţe, aşa de potrivite una pentru alta (cel puţin aceasta era părerea îndrăgostitei văduve), nu vor ajunge niciodată să realizeze această transformare.

Ballistic-Cottage era o vilă foarte simplă: un parter cu verandă şi un etaj. Jos, un salonaş şi o mică sufragerie, iar ceva mai departe, dincolo de grădiniţă — bucătăria şi cămara, într-o clădire anexă. La etaj erau dormitorul, cu o vedere spre stradă, şi biroul de lucru, cu vederea spre grădină, ca să nu pătrundă larma oraşului. O locuinţă de savant, între zidurile căreia fuseseră rezolvate atâtea şi atâtea calcule, pe care le-ar fi invidiat un Newton, Laplace sau Cauchy[13].

Cediferenţă între această locuinţăşi palatul doamnei Evangelina Scorbitt, situat în cartierul NewPark — cartierul bogătaşilor — cu faţada plină de balcoane şi îmbrăcat în sculpturile fanteziste ale arhitecturii anglo-saxone, care amestecă stilul gotic cu stilul renaşterii, cu saloanele bogat mobilate, cu holul măreţ, cu galeriile de tablouri, în care primul loc era deţinut de maeştrii francezi, cu scara de două ori arcuită, cu servitorii numeroşi, grajduri, cămări, grădină cu pajişte, arbori mari, fântâni arteziene, un turn care domină toate clădirile şi în vârful căruia vântul flutură drapelul cu culorile auriu şi albastru al familiei Scorbitt.

Cinci kilometri, da! Cel puţin cinci kilometri, dacă nu mai bine, despărţeau palatul din New-Park de Ballistic-Cottage. Dar un fir telefonic special lega cele două clădiri şi, dacă vreunul chema pe celălalt, începea conversaţia între palat şi vilă; şi, dacă nu puteau să se vadă, cei doi puteau cel puţin să se audă. Probabil că n-o să se mire nimeni auzind că *mistress* Evangelina Scorbitt îl chema mai des pe J. T. Maston, decât Maston pe doamna Scorbitt. Gând se întâmpla aşa, matematicianul îşi părăsea lucrul, nu fără a strâmba din nas, auzea un „bună ziua!” prietenos, la care răspundea cu un

mormăit, ale cărui intonaţii puţin amabile erau oarecum îndulcite de curentul electric — sau cel puţin să sperăm că aşa se întâmpla — şi apoi se înapoia la problemele lui.

În ziua de 3 octombrie, după o ultimă şi lungă convorbire cu colegii săi, J. T. Maston îşi luă rămas bun de la ei, pentru a se aşterne pe lucru. Luase asupra lui o muncă dintre cele mai importante, pentru că era vorba să calculeze procedeele mecanice care aveau să deschidă calea spre Polul Nord, făcând cu putinţă exploatarea zăcămintelor de cărbuni ascunse sub gheaţa lui.

J. T. Maston socotise că era nevoie de şapte-opt zile pentru a duce la bun sfârşit treaba sa misterioasă, fără îndoială complicată şi delicată, cerând rezolvarea a diferite ecuaţii din cadrul mecanicii, geometriei analitice în spaţiu, geometriei polare şi trigonometriei.

Pentru a nu fi tulburat câtuşi de puţin, căzuseră toţi de acord ca secretarul „Clubului artileriştilor", retras în vila lui, să nu fie vizitat şi deranjat de nimeni. Lucrul acesta a pricinuit mare supărare doamnei Scorbitt, dar a trebuit să se resemneze. De aceea venise şi ea în cursul după-amiezii, împreună cu preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi colegii lor: neobositul Bilsby, colonelul Bloomsberry şi Tom Hunter, cel cu picioarele de lemn, ca să facă o ultimă vizită lui J. T. Maston.

— Vei reuşi, dragă Maston! îi spuse ea în clipa când' trebuiau să se despartă.

— Şi mai ales, vezi să nu faci vreo greşeală! adăugă preşedintele Barbicane, zâmbind.

— Vreo greşeală?!... El?!... se miră doamna Scorbitt. Şi după câteva strângeri de mână din partea bărbaţilor şi câteva suspine din partea văduvei, urări de succes şi sfaturi să nu se istovească printr-o muncă, prea încordată, îşi luară cu toţii rămas-bun de la calculator. Poarta casei Ballistic-Cottage fu încuiată şi Fire-Fire primi

ordin să n-o deschidă nimănui — nici chiar preşedintelui Statelor Unite în persoană.

În primele două zile de sihăstrie, J. T. Maston se gândi adânc tot timpul la problema ce avea de rezolvat, fără să pună mâna pe cretă. El reciti unele lucrări cu privire la elementele universului, la Pământ — masa, densitatea, volumul, forma şi mişcările lui de rotaţie în jurul axei şi de translaţie de-a lungul orbitei — adică la tot ceea ce trebuia să formeze baza calculelor sale.

În ziua de 5 octombrie, către ora 5 după-amiază — este important ca lucrurile să fie spuse precis când este vorba de o operă atât de memorabilă — J. T. Maston, după o adâncă. gândire, începu să lucreze în scris. De la bun început, el atacă problema de la bază, adică porni de la numărul care reprezintă circumferinţa Pământului la unul din cercurile mari, adică, mai precis, la ecuator.

Tabla se găsea într-un colţ al biroului, pe trepiedul' de stejar bine lăcuit, luminată de fereastra care dădea în grădină. Bastonaşele de cretă erau aşezate pe planşeta prinsă la marginea de jos a tablei. Buretele de şters se afla la îndemână, în partea stângă. Cât despre mâna dreaptă, sau mai bine zis cârligul care-i ţinea loc de mână, el era rezervat pentru trasarea figurilor, formulelor şi cifrelor.

Mai întâi, J. T. Maston descrise o linie cu o curbă deosebit de corectă, desenând o circumferinţă care reprezenta sferoidul terestru. La ecuator, rotunjimea Pământului fu însemnată printr-o linie neîntreruptă, reprezentând partea din faţă a curbei, apoi printr-o' linie punctată, arătând partea din spate a curbei — astfel încât să iasă cât mai bine în evidenţă proiecţia unei figuri sferice. Axa Pământului, ieşind prin cei doi poli, fu însemnată printr-o linie perpendiculară pe planul ecuatorului, identificată prin literele N. şi S. Apoi, în colţul tablei, fu înscris, numărul

40.000.000, cifră care reprezintă circumferinţa Pământului, în metri.

După ce făcu toate acestea, J. T. Maston se pregăti să înceapă seria calculelor sale. Era atât de preocupat, încât nu observase deloc schimbarea simţitoare a vremii petrecută în cursul după-amiezii. De o oră încoace se pregătea una din acele furtuni puternice, care influenţează organismul tuturor vieţuitoarelor. Nori vineţi, ca nişte ghemotoace de lână îngrămădite pe cerul cenuşiu, treceau greoi pe deasupra oraşului.

Tunete îndepărtate se rostogoleau în prăpăstiile sonore dintre Pământ şi spaţiul ceresc. Câteva fulgere şi brăzdaseră văzduhul încărcat până la saturaţie cu electricitate. J. T. Maston, din ce în ce mai absorbit în lucru, nu vedea nimic, nu auzea nimic.

Deodată, clinchetul sonor al clopoţelului electric tulbură liniştea biroului de lucru.

— Asta-i bună! mormăi J. T. Maston. Când nepoftiţii nu pot intra pe uşă, vin pe firul telefonic!... Straşnică invenţie pentru oamenii care vor să fie lăsaţi în pace!... O să am grijă să întrerup curentul telefonului pe tot timpul cât o să lucrez!

Apoi se apropie de receptor şi întrebă:

— Ce-i?

— Aş vrea să-ţi spun câteva cuvinte răspunse un glas de femeie.

— Cine vorbeşte?

— Vai, dragă domnule Maston, nu mi-ai recunoscut glasul? Eu sunt... *mistress* Scorbitt!

— *Mistress* Scorbitt!... N-o să mă lase niciodată-n pace?

Dar aceste ultime cuvinte — destul de puţin plăcute pentru amabila văduvă — fuseseră mormăite, prudent, destul de departe, ca să nu fie prinse de placa receptorului. Apoi, înţelegând că până la urmă tot trebuie să răspundă măcar din politeţe cu o frază, spuse:

— Ah, dumneata eşti, *mistress* Scorbitt?

— Eu, dragă domnule Maston!

— Şi ce doreşte de la mine *mistress* Scorbitt?

— Să-ţi atrag atenţia că în curând o să se abată asupra oraşului o furtună groaznică

— Şi ce pot face eu? N-am cum s-o împiedic!...

— Nu-i vorba de asta; vreau numai să te întreb dacă ai avut grijă să închizi ferestrele...

De abia termină *mistress* Scorbitt cuvintele acestea, că un formidabil bubuit de tunet umplu văzduhul. Ai fi zis că cineva sfâşie pe o lungime nesfârşită o imensă bucată de pânză de mătase. Trăsnetul căzuse în apropiere de Ballistic-Cottage şi descărcarea electrică, condusă de firul telefonic, inundase cabinetul calculatorului cu o brutalitate într-adevăr electrică.

J. T. Maston, aplecat peste placa vibrantă a receptorului, primi cea mai straşnică palmă voltaică lipită vreodată pe obrazul unui savant. Apoi, curentul electric, scurgându-se prin cârligul său de fier, îl trânti peste cap ca pe o jucărie de carton. Tabla, dărâmată de el în cădere, zbură până în celălalt colţ al camerei. După toate acestea, fluidul electric ieşi pe fereastră, dădu peste ţeava metalică a unui burlan şi se scurse în pământ.

Năucit — şi cine ar fi fost numai năucit după o asemenea întâmplare? — J. T. Maston se ridică, se frecă în diferite părţi ale trupului şi se convinse că nu este rănit. După aceea, dând dovadă că nu şi-a pierdut deloc sângele rece, aşa cum dealtfel stă bine unui vechi tunar, orândui totul la loc în birou, ridică trepiedul, puse tabla pe el, adună crâmpeiele de cretă împrăştiate pe covor şi îşi reluă lucrul întrerupt atât de brusc.

Abia acum observă el că atunci când căzuse tabla, numărul scris de el în colţ şi care reprezenta lungimea în metri a circumferinţei Pământului la ecuator se ştersese în parte. Se apucă să-l

completeze, când clopoţelul telefonului începu din nou să sune, cu un clinchet nerăbdător.

— Iar! izbucni J. T. Maston.

Şi se apropie de telefon, întrebând:

— Cine-i?

— *Mistress* Scorbitt.

— Şi ce doreşte de la mine *mistress* Scorbitt?

— Nu cumva trăsnetul ăsta a căzut pe BallisticCottage?

— Ba cred că da.

— Ah! Doamne!... Trăsnetul!

— Linişteşte-te, *mistress* Scorbitt!

— N-ai păţit nimic, dragă domnule Maston?

— Nimic.

— Eşti sigur că nu eşti atins?

— Nu sunt atins decât de prietenia pe care mi-o arăţi crezu că se cuvine să răspundă, galant, J. T. Maston.

— Bună seara, dragă Maston!

— Bună seara, dragă *mistress* Scorbitt. Înapoindu-se la lucru, adăugă:

— S-o ia dracu' de femeie încântătoare! Dacă nu mar fi chemat atât de nesăbuit la telefon, n-aş fi fost în primejdie să mă pomenesc trăsnit!

Şi cu asta, basta! J. T. Maston nu mai avea cum să fie deranjat în timpul lucrării. Dealtfel, ca să-şi asigure pe deplin liniştea necesară pentru lucru, făcu aparatul să amuţească întrerupse legătura electrică.

Pornind de la numărul pe care-l scrisese, deduse mai multe formule, apoi extrase o formulă definitivă pe care o scrise în colţul din stânga al tablei. După aceea, şterse toate cifrele care-i serviseră la extragerea acestei formule. Porni apoi să scrie o nesfârşită serie de numere algebrice.

După opt zile, la 11 octombrie, acest măreţ calcul de mecanică era rezolvat, iar secretarul „Clubului artileriştilor" aduse triumfător colegilor săi rezolvarea problemei, aşteptată cu atâta nerăbdare.

Fusese stabilit în mod matematic mijlocul de a ajunge la Polul Nord, pentru a-i exploata zăcămintele de cărbune. După aceea a fost întemeiată societatea „North Polar Practical Association", căreia guvernul Statelor Unite urma să-i acorde concesiunea teritoriilor arctice, în cazul când el ar fi devenit proprietarul lor. Cititorul cunoaşte împrejurările în care licitaţia a fost câştigată de americani şi cum, după aceea, noua societate s-a adresat capitaliştilor din Lumea Nouă şi Lumea Veche, pentru subscrierea de acţiuni.

Capitolul VII. În care preşedintele Barbicane nu spune mai mult decât îi convine să spună.

În ziua de 22 decembrie, acţionarii societăţii anonime „Barbicane şi Co." au fost convocaţi în adunare generală. Bineînţeles că localul ales pentru acest scop au fost saloanele „Clubului artileriştilor", din Union-Square. La drept vorbind, poate că nici scuarul întreg n-ar fi putut cuprinde mulţimea nerăbdătoare a acţionarilor, dar nu se putea face o întrunire în aer liber, pe una din pieţele din Baltimore, pe asemenea vreme, când termometrul arăta 10° sub zero.

De obicei, holul enorm al „Clubului artileriştilor" era împodobit cu tot felul de arme legate de nobila profesiune a membrilor săi. Ai fi zis chiar că-i un adevărat muzeu de artilerie. Până şi mobilele — scaune şi mese, jilţuri şi divane — aminteau prin forma lor ciudată de acele maşinării ucigaşe, care trimiseseră pe lumea cealaltă atâţia oameni cumsecade, a căror dorinţă tainică fusese să moară de bătrâneţe.

Pentru ziua aceasta, însă, aranjamentul camerelor fusese schimbat. Impey Barbicane avea să prezideze nu o adunare războinică, ci una

industrială şi paşnică. Se făcuse loc larg pentru numeroşii acţionari veniţi din toate colţurile Statelor Unite şi care se înghesuiau, se zdrobeau, se înăbuşeau în holul mare şi în saloanele din jur, fără să mai pomenim de nesfârşita coadă de oameni care se îmbulzea până departe, în UnionSquare.

Membrii „Clubului artileriştilor", în calitatea lor de primi acţionari ai noii societăţi anonime, ocupau, firește, primele locuri, cele din apropierea estradei. Printre ei se vedeau, mai triumfători ca oricând, colonelul Bloomsberry, Tom Hunter, cel cu picioarele de lemn, şi colegul lor, sprintenul Bilsby. Un fotoliu confortabil fusese rezervat, din galanterie, pentru doamna Evangelina Scorbitt, care, în calitatea sa de cea mai mare proprietară a domeniului polar, ar fi avut într-adevăr dreptul să ia loc chiar alături de preşedintele Barbicane. Dealtfel, numeroase alte femei din toate păturile sociale ale oraşului împodobeau cu pălăriile lor pline de flori colorate, pene ciudate şi panglici multicolore mulţimea care se înghesuia sub cupola de sticlă a holului. De fapt, cei mai mulţi dintre acţionarii prezenţi la adunare puteau fi socotiţi nu numai ca sprijinitori ci chiar ca prieteni personali ai membrilor consiliului de administraţie.

Se cuvine însă să facem o observaţie: delegaţii europeni — suedez, danez, englez, olandez şi rus — ocupau locuri speciale. Delegaţii puteau să ia parte la această adunare deoarece fiecare dintre ei subscrisese numărul de acţiuni cerute pentru a avea dreptul la un vot consultativ. Pe cât fuseseră de uniţi la cumpărare, pe atât erau acum de uniţi în dorinţa de a-şi bate joc de cumpărători. E uşor de închipuit cu câtă curiozitate aşteptau declaraţia pe care urma să o facă preşedintele Barbicane. Evident că această comunicare avea să dea la iveală procedeul pentru a. se putea ajunge la Polul Nord. Oare acest lucru

nu era mai greu de realizat decât însăşi exploatarea zăcămintelor de cărbune? Dacă s-ar fi ivit prilejul să se poată face vreo observaţie, apoi Boris Karkov, Eric Baldenak, Jacques Jansen şi Jan Harald nu s-ar fi jenat să ceară cuvântul. La rândul lui, maiorul Donellan, aţâţat de Dean Toodrink, era hotărât să-şi urmărească rivalul — Impey Barbicane — până în pânzele albe.

Era ora opt seara. Holul, saloanele, curtea „Clubului artileriştilor" erau scăldate de lumina becurilor electrice. De cum fuseseră deschise uşile nu mai încetase tumultul pricinuit de vorbele celor care le asaltau. Se făcu însă cea mai adâncă tăcere, atunci când portarul anunţă intrarea consiliului de administraţie.

Pe estrada drapată, în faţa unei mese acoperite cu un covor de culoare întunecată, luară loc preşedintele Barbicane, secretarul J. T. Maston şi colegul lor, căpitanul Nicholl.

În sală răsună un „ura" repetat de trei ori, însoţit de urlete şi strigăte de „hip-hip", care se prelungiră până departe pe străzile din jur.

J. T. Maston şi căpitanul Nicholl se aşezară în, fotolii, solemni şi conştienţi de celebritatea lor.

Atunci preşedintele Barbicane, care rămăsese în picioare, îşi vârî mâna stângă în buzunar, dreapta în deschizătura vestei şi îşi începu cuvântarea:

— Acţionari şi acţionare! Consiliul de administraţie al societăţii „Polul Nord" v-a convocat în saloanele „Clubului artileriştilor" pentru a vă face o comunicare importantă. Desigur că aţi aflat din polemicile ziarelor că scopul noii noastre societăţi este exploatarea zăcămintelor de cărbune din regiunea Polului Nord, care ne-a fost concesionată de guvernul Statelor Unite. Acest teritoriu, cumpărat la licitaţie, constituie partea pe care proprietarii lui o aduc în afacere. Fondurile puse la dispoziţia lor prin subscrierea de acţiuni încheiate la 11

decembrie trecut le va permite să organizeze această întreprindere, al cărei randament va aduce acţionarilor un beneficiu fără precedent, nemaiîntâlnit în nici o operaţie industrială sau comercială.

Primele murmure de aprobare ale publicului întrerupseră pentru o clipă cuvântarea oratorului.

— ... Desigur că ştiţi şi dumneavoastră, — continuă Barbicane, — felul în care am ajuns la convingerea că în regiunile din jurul Polului Nord există bogate zăcăminte de cărbune şi, poate, chiar şi fildeş fosil, de la colţii mamuţilor. Documentele publicate de presa din lumea întreagă nu mai pot lăsa nici o îndoială în privinţa existenţei zăcămintelor de cărbune. În prezent, cărbunele de pământ a devenit izvorul întregii industrii. Fără să mai vorbim de cărbunele propriu-zis sau de cocs, folosit pentru producerea vaporilor de apă sau a electricităţii, mai pot fi citate numeroase derivate, cum sunt culorile roşu, violet, indigo, carmin şi roşu aprins, parfumurile de vanilie, migdale amare, zambile, garoafă, anason, camfor, cimbru şi heliotrop, acidul salicilic, picrolul, naftolul, fenolul, antipirina, benzenul, naftalina, acidul pirogalic, hidrochinona, taninul, zaharina, gudronul, asfaltul, răşina, uleiurile lubrefiante, lacurile, galbenul de potasiu, cianura etc., etc., etc.

După această enumerare, oratorul se opri puţin, ca un alergător obosit peste măsură şi care se opreşte ca să-şi mai tragă sufletul. Răsuflă adânc şi apoi continuă:

— Este, deci, sigur că această substanţă deosebit de preţioasă — cărbunele de pământ — se va termina întrun răstimp destul de scurt, din pricina unui consum exagerat. În mai puţin de cinci sute de ani, minele de cărbune aflate acum în exploatare vor fi pustii...

— Trei sute! strigă cineva din public.

— Două sute! răspunse altcineva.

— Să spunem într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat, — continuă preşedintele Barbicane, — şi să pornim în căutarea unor noi surse de cărbune, ca şi cum cărbunele de pământ ar urma să dispară înainte de sfârşitul secolului al XIX-lea.

Şi vorbitorul făcu o nouă pauză, pentru a, permite ascultătorilor să ciulească urechile. Apoi continuă:

— Iată de ce, acţionari şi acţionare, ridicaţi-vă şi urmaţi-mă, căci pornim spre pol!

Şi într-adevăr tot publicul se puse în mişcare, gata să-şi facă geamantanele, ca şi cum preşedintele Barbicane ar fi arătat o corabie gata să plece către regiunile arctice.

O observaţie, spusă pe un ton acru dar limpede de maiorul Donellan, puse brusc capăt acestei mişcări, pe cât de entuziaste, pe atât de nesăbuite.

— Înainte de a pleca, — întrebă acesta, — aş vrea să ştiu cum se poate ajunge la Polul Nord? Aveţi pretenţia să ajungeţi acolo pe mare?

— Nici pe mare, nici pe pământ, nici prin văzduh! răspunse cu glas liniştit preşedintele Barbicane.

Şi cei prezenţi se aşezară din nou pe locurile lor, pradă unei curiozităţi pe deplin îndreptăţită.

— Desigur că ştiţi şi dumneavoastră, — începu din nou oratorul, — câte încercări au fost făcute pentru a se atinge acest punct al sferoidului terestru. Se cade totuşi să vi le reamintesc pe scurt. Vom aduce astfel omagiul nostru îndrăzneţilor pionieri care au supravieţuit încercărilor, ca şi celor care şi-au găsit moartea în aceste expediţii supraomeneşti.

Cuvintele acestea fură primite cu o aprobare unanimă din partea ascultătorilor, indiferent de naţionalitatea lor.

— În 1845, reluă preşedintele Barbicane, englezul sir John Franklin, într-o a treia călătorie

făcută cu corăbiile „Erebus” şi „Terror”, cu care voia să ajungă până la pol, pătrunde în ţinuturile nordice şi nu se mai aude nimic de el.

În 1854, americanul Kane şi locotenentul său, Morton, pornesc în căutarea lui sir John Franklin. Este drept că ei s-au înapoiat din această călătorie, dar corabia lor, „Advance”, nu s-a mai întors.

În 1859, englezul Mac Clintock descoperă un document din care reiese că nu a rămas nici un supravieţuitor din călătoria în care porniseră „Erebus” şi „Terror”.

În 1860, americanul Hayes părăseşte Bostonul pe schooner-ul „United States”, trece dincolo de paralela 81 şi se înapoiază în 1862, fără să poată ajunge mai departe spre nord, cu toate strădaniile eroice ale tovarăşilor săi.

În 1869, căpitanii Koldervey şi Hegeman, germani amândoi, pleacă din Bremerhaven pe „Hansa” şi „Germania”. „Hansa”, strivită de gheţari, se scufundă aproape de cea de a 71-a paralelă, iar echipajul abia poate scăpa cu viaţă, îmbarcându-se în şalupele de pe vas şi reuşind să ajungă pe ţărmul Groenlandei. „Germania”, mai norocoasă, se înapoiază în portul Bremerhaven, dar fără să fi reuşit să treacă dincolo de paralela 77.

În 1871, căpitanul Hall se îmbarcă la New-York pe vasul cu aburi „Polaris”. După patru luni, în cursul unei ierni groaznice, acest marinar curajos îşi pierde viaţa din pricina oboselii. După un an, Polaris”, târât de iceberguri, este strivit de banchize înainte de a fi ajuns la paralela 82. Optsprezece oameni din echipajul vaporului, debarcaţi sub ordinul locotenentului Tyson, au reuşit să ajungă pe continent numai lăsându-se duşi la voia întâmplării de curenţii marini, pe blocul de gheaţă pe care debarcaseră. Despre ceilalţi 13 oameni de pe „Polaris” nu s-a mai aflat niciodată nimic.

În 1875, englezul Nares părăseşte oraşul Portsmouth cu vasele „Alarma” şi „Descoperirea”. În această campanie faimoasă, echipajele şi-au stabilit tabăra de iarnă între paralelele 82 şi 83, iar căpitanul Markham a înaintat în direcţia nord, oprindu-se doar la 740 kilometri de pol. Nimeni nu se apropiase atât de mult de Polul Nord înaintea lui.

În 1879, marele nostru cetăţean Gordon Bennett... Trei strigăte de „ura”, scoase din străfundurile rărunchilor, salutară numele „marelui cetăţean”, directorul ziarului „New-York Herald”.

— ... echipează vasul „Jeannette”, îl încredinţează maiorului De Long, care se trăgea dintr-o familie de origine franceză. „Jeannette” pleacă din San-Francisco cu 33 de oameni, trece prin strâmtoarea Behring, este prinsă de gheţari în apropiere de insula Herald şi se scufundă în apropiere de insula Bennett, aproape de paralela 70. Oamenii din echipaj nu mai au decât o singură cale de scăpare: să se îndrepte către sud cu bărcile sau străbătând pustietăţile de gheaţă. Oboseala şi lipsurile îi seceră. De Long moare în octombrie. Mulţi dintre tovarăşii lui au aceeaşi soartă şi numai 12 se mai înapoiată din această expediţie.

În sfârşit, în 1881, americanul Greely părăseşte portul Saint-Jean din Terra-Nova pe vasul cu aburi „Proteus”, având ca ţel stabilirea unei staţiuni în golful lady Franklin, pe insula Ţara lui Grant, situată puţin sub paralela 82. Acolo a fost întemeiat fortul Conger, de unde, înfruntând iarna polară, îndrăzneţii exploratori pleacă spre vest şi nord. Locotenentul Lockwood şi tovarăşul său Brainard ajung în mai 1882 până la un punct situat la 83°35’ întrecând pe căpitanul Markham cu câteva mile.

Acesta este punctul extrem atins până în ziua de astăzi, este ultimul loc însemnat pe hărţile care arată împrejurimile Polului Nord.

Izbucniră din nou strigăte de „ura”, Întretăiate de „hip”-urile de rigoare, în cinstea descoperitorilor americani.

— Dar, — continuă preşedintele Barbicane, — campania avea să se termine în mod tragic. „Proteus” se scufundă. Au rămas între gheţuri 24 de colonişti polari, sortiţi unor suferinţe groaznice. Doctorul Pavy, un francez, şi mulţi alţii îşi pierd viaţa. Greely, salvat de „Thetis” în 1883, nu se mai înapoiază decât cu 6 dintre tovarăşii săi. Unul dintre eroii acestor descoperiri, locotenentul Lockwood, moare şi el, adăugând încă un nume la durerosul şi lungul şir de martiri care şi-au pierdut viaţa în aceste regiuni!

De astă dată, o tăcere respectuoasă întâmpină cuvintele preşedintelui Barbicane, a cărui îndrituită emoţie era împărtăşită de toţi cei prezenţi.

Oratorul continuă apoi cu glas tremurător:

— Aşadar, în ciuda devotamentului şi a curajului atâtor exploratori polari, nu s-a putut trece niciodată până acum peste paralela 84. Ba chiar se poate spune că niciodată nu se va putea ajunge dincolo de această paralelă, nici cu vaporul şi nici cu săniile, din pricina banchizelor şi a pustiurilor troienite. Omul nu poate înfrunta asemenea primejdii, nu poate îndura geruri atât de mari. Prin urmare, trebuie să pornim cu alte mijloace la cucerirea polului!

După freamătul care se stârni în rândurile publicului, se putea vedea că se ajunsese la punctul culminant al expunerii: urma să fie divulgat secretul’ pe care lumea întreagă căuta şi dorea să-l afle.

— Şi ce anume voiţi să faceţi, domnule? întreba delegatul Angliei.

— Veţi afla în mai puţin de zece minute, maior Donellan, răspunse preşedintele Barbicane. Şi, adresându-mă acuma dumneavoastră, acţionari ai societăţii, adaug: aveţi încredere în noi, pentru că cei ce conduc această întreprindere sunt aceiaşi

oameni care, îmbarcându-se într-un proiectil cilindro-conic.

— Cilindro-comic! strigă Dean Toodrink.

— ... au îndrăznit să se aventureze până în Lună... — De unde au făcut calea-ntoarsă! adăugă secretarul maiorului Donellan, ale cărui observaţii necuviincioase provocară proteste violente.

Darpreşedintele Barbicane dădu din umeri şi continuă cu glas ferm:

— Da, acţionari şi acţionare: în mai puţin de zece minute veţi şti despre ce este vorba.

Un murmur prelung, pricinuit de exclamaţiile publicului, întâmpină acest răspuns. Parcă oratorul ar fi spus: în mai puţin de zece minute, vom fi la pol!

Şi preşedintele Barbicane continuă:

— Dar calota polară a Pământului este oare compusă dintr-un continent? Nu cumva este vorba de o mare, pe care căpitanul Nares a avut dreptate s-o numească „Marea Paleochristică", adică „marea cu gheţuri antice"? La această întrebare răspund: credem că nu e mare.

— Asta nu-i de ajuns! strigă Eric Baldenak. Nu poate fi vorba de „credem că nu", ci de ceva sigur...

— Ei bine, răspund înfocatului meu întrerupător: suntem siguri! Da! Societatea „Polul Nord" a cumpărat un teren solid, nu un bazin lichid, şi acest teren solid aparţine acum Statelor Unite, fără ca vreo putere europeană să aibă cândva dreptul de a ridica vreo pretenţie .

Seauziră murmure pe băncile delegaţilor din Lumea Veche.

—Ţi-ai găsit!... O groapă plină cu apă... un lighean... pe care n-o să-l puteţi vărsa! strigă din nou Dean Toodrink, aprobat zgomotos de colegii lui.

— Nu, domnule! răspunse cu glas puternic preşedintele Barbicane. Nu există acolo nici o groapă, ci un continent, un podiş care se ridică

deasupra nivelului mării cu trei-patru mii de metri, ca pustiul Gobi în Asia Centrală. Lucrul acesta a putut fi dedus cu uşurinţă şi în mod logic din observaţiile făcute în regiunile învecinate, a căror prelungire este însuşi domeniul polar. Astfel, în cursul explorărilor, Nordenskjold, Peary, Maagaard au constatat că Groenlanda are o altitudine tot mai ridicată cu cât înaintezi spre nord. La 160 de kilometri în interior, pornind de la insula Disko, altitudinea ei atinge 2300 metri. Ţinând seama de aceste observaţii şi de diferitele rămăşiţe animale sau vegetale găsite în carapacea de gheaţă seculară, ca schelete de mastodonţi, colţi şi dinţi de fildeş, trunchiuri de conifere — se poate afirma că acest continent era pe vremuri un pământ rodnic, cu siguranţă locuit de animale şi poate chiar şi de oameni. Acolo au fost îngropate pădurile dese din vremurile preistorice, formând zăcămintele de cărbune pe care o să ne pricepem noi să le exploatăm cât mai bine! Ei, da! În jurul polului se întinde un continent nelocuit de oameni şi pe care noi vom înfige drapelul Statelor Unite.

Tunete de aplauze acoperiră aceste cuvinte.

Cândşi ultimele ecouri se stinseră în UnionSquare, se auzi scheunând glasul hodorogit al maiorului Donellan:

— Au trecut şapte minute din cele zece care trebuiau să ne fie de ajuns pentru a ajunge la pol!

— Vom ajunge în trei minute! răspunse liniştit preşedinteleBarbicane,careapoicontinuă, adresându-se publicului:

— Dar, deşi noul nostru domeniu este constituit dintr-un continent, iar continentul este ridicat destul de mult deasupra nivelului mării, aşa cum avem toate motivele s-o credem, totuşi el este acoperit de gheţuri veşnice, munţi de gheaţă şi câmpii de gheaţă; în asemenea condiţii, exploatarea lui va fi dificilă.

— Ba imposibilă! îl întrerupse Jan Harald, întărindu-şi afirmaţia cu un gest energic.

— Imposibilă, da, admit, răspunse Impey Barbicane. Ei bine: eforturile noastre au fost îndreptatetocmaispreînlăturareaacestei imposibilităţi. Nu vom avea nevoie nici de corăbii şi nici de sănii pentru a ajunge la pol. Ba mai mult: datorită procedeelor noastre, gheaţa se va topi ca prin farmec, indiferent dacă s-a format mai de mult sau mai de curând. Şi lucrul acesta se va întâmpla fără să ne coste măcar un dolar din capital sau un minut de muncă.

Tăcere absolută în toată sala. Se apropia momentul „pisicologic", expresie puţin elegantă pe care Dean Toodrink o şopti la urechea lui Jacques Jansen.

— Domnilor, continuă preşedintele „Clubului artileriştilor", Arhimede nu cerea decât un punct de sprijin pentru a putea ridica de pe locul lui globul pământesc. Ei bine, noi am găsit acest punct de sprijin. Marelui matematician din Siracuza i-a fost de ajuns o pârghie — şi pârghia aceasta se află acum în mâinile noastre. Deci, putem deplasa polul.

— Să deplasăm polul?! strigă Eric Baldenak.

— Să-l aducem în America?!... se pomeni strigând şi Jan Harald.

Se vede că preşedintele Barbicane nu voia încă să dea totul pe faţă, întrucât continuă cu aceste cuvinte:

— Cât priveşte punctul de sprijin...

— Nu-l destăinuiţi! Nu-l divulgaţi! strigă cineva din public, cu un glas de tunet.

— Cât priveşte pârghia...

— Păstraţi secretul! Păstraţi secretul!... strigară cei mai mulţi dintre spectatori.

— Îl vom păstra! răspunse preşedintele Barbicane. E uşor de închipuit cât de dezamăgiţi au fost delegaţii europeni de acest răspuns. Dar în ciuda cererilor lor, oratorul nu mai spuse nimic

despre procedeele pe care avea de gând să le folosească, ci se mulţumi să adauge:

— Vă voi ţine însă la curent cu rezultatele operei mecanice fără precedent în analele tehnicii, pe care o vom duce la bun sfârşit mulţumită capitalului subscris de dumneavoastră.

— Ssst! Ssst!

Toţi erau numai ochi şi urechi!

— Trebuie să încep prin a spune că ideea iniţială a întreprinderii noastre revine unuia dintre cei mai savanţi, devotaţi şi iluştri colegi ai noştri. Tot lui i se cuvine şi gloria de a fi pus la punct calculele care au făcut cu putinţă ca această idee să treacă din teorie în practică. Fiindcă, dacă exploatarea zăcămintelor de cărbuni de la Polul Nord nu-i decât o jucărie, deplasarea Polului Nord era o problemă pe care o putea rezolva numai mecanica superioară. Iată pentru ce ne-am adresat onorabilului secretar al „Clubului artileriştilor", J. T. Maston!

— Ura! Hip, hip, ura pentru J. T. Maston! urlă tot publicul, electrizat de prezenţa acestui prea distins şi extraordinar personaj.

Ah! Cât de emoţionată a fost *mistress* Evangelina Scorbitt de aclamaţiile adresate faimosului calculator şi cum simţea că i se topeşte inima de fericire! Maston, modest, se mulţumi să încline capul la dreapta, apoi la stânga şi să salute cu vârful cârligului său de fier mulţimea entuziasmată.

— Iubiţi acţionari, — începu din nou preşedintele Barbicane, — încă în ziua când am sărbătorit printr-o mare întrunire sosirea francezului Michel Ardan în America, cu câteva luni înainte de plecarea noastră spre Lună...

Yankeul ăsta vorbea despre zborul spre Lună tot atât de nepăsător ca despre o călătorie de la New-York la Baltimore!

— J. T. Maston a declarat: „Să inventăm maşini, să găsim un punct de sprijin şi să

îndreptăm axa Pământului!" Ei bine, voi toţi cei ce mă ascultaţi aflaţi acum de la mine: maşinile au fost inventate, punctul de sprijin a fost găsit, iar acum toate eforturile noastre au în vedere numai îndreptarea axei Pământului! Urmară câteva minute de uluială. Parcă tuturora le pierise glasul.

— Ce?... Aveţi pretenţia să schimbaţi axa Pământului? răcni maiorul Donellan.

— Da, domnule, răspunse liniştit preşedintele Barbicane. Sau, mai bine zis, avem posibilitatea de a crea o nouă axă, în jurul căreia se va învârti de acum încolo planeta noastră.

— Să se modifice mişcarea de rotaţie a Pământului în jurul lui?! repetă colonelul Karkov, cu ochii scânteietori.

— Chiar aşa, şi fără ca durata rotaţiei să se schimbe! răspunse preşedintele Barbicane. În urma acestui fapt, actualul pol va ajunge să fie situat, cu aproximaţie, pe paralela 67, iar Pământul va ajunge în situaţia planetei Jupiter, a cărei axă este aproape perpendiculară pe planul orbitei sale Dar această deplasare de 23 de grade şi 28 de minute va fi suficientă pentru ca proprietatea noastră de la pol să primească de la soare o cantitate de căldură destul de mare pentru topirea gheţurilor îngrămădite acolo de mii de ani.

Publicul rămase cu gura căscată. Nimeni nu se mai gândea să-l întrerupă pe orator — nici măcar să-l aplaude. Erau cu toţii uimiţi de această idee, pe cât de ingenioasă, pe atât de simplă: modificarea axei în jurul căreia se învârteşte planeta noastră.

Cât priveşte pe delegaţii europeni, aceştia erau pur şi simplu năuciţi, copleşiţi, nimiciţi şi nici nu mai îndrăzneau să-şi descleşteze fălcile de zăpăciţi ce erau.

Dar ropotul de aplauze se dezlănţui ca o furtună când preşedintele Barbicane îşi termină cuvântarea cu această concluzie, sublimă în simplitatea ei:

— Aşadar, chiar soarele îşi va lua sarcina să topească banchizele de gheaţă deschizându-ne calea spre Polul Nord!

— Cu alte cuvinte, întrebă maiorul Donellan, dacă omul nu se poate duce la pol, va veni polul la el?...

— Chiar aşa! răspunse preşedintele Barbicane.

Capitolul VIII. „Ca în Jupiter!" a spus preşedintele „Clubului artileriştilor".

Da, ca în Jupiter!

Dacă într-adevăr, cu prilejul acelui memorabil miting ţinut în cinstea lui Michel Ardan — şi de care preşedintele Barbicane a pomenit pe bună dreptate -—

J. T. Maston a strigat cuprins de emoţie: „Să îndreptăm axa Pământului!" apoi aceasta se datoreşte faptului că îndrăzneţul francez, plin de fantezie, Michel Ardan, unul dintre eroii „Călătoriei de la Pământ la Lună" şi tovarăş de drum al preşedintelui Barbicane şi al căpitanului Nicholl, intonase un imn ditirambic în cinstea celei mai importante dintre planetele sistemului nostru solar. În minunata sa cuvântare, el lăudase toate avantajele speciale pe care le oferă planeta Jupiter, — după cum vom arăta ceva mai jos.

Aşadar, potrivit rezultatului problemei rezolvate de calculatorul „Clubului artileriştilor", o nouă axă de rotaţie va înlocui vechea axă, pe care se roteşte Pământul „de când e lumea lume", cum se spune. Totodată, această nouă axă de rotaţie va fi perpendiculară pe planul orbitei sale. În asemenea situaţie, clima vechiului Pol Nord va fi exact clima care este acum la Trondheim în Norvegia, în cursul primăverii. Prin urmare, blindajul său de gheţuri veşnice se va topi de la sine sub acţiunea razelor soarelui. Totodată, pe

sferoidul nostru clima urmează să fie distribuită în acelaşi fel ca pe Jupiter.

Într-adevăr, înclinarea axei acestei planete sau, cu alte cuvinte, unghiul pe oare axa sa de rotaţie îl face cu planul eclipticii, este de 88°13'. Încă un grad şi 47 de minute, şi axa ar fi absolut perpendiculară pe planul orbitei pe care o descrie în jurul Soarelui.

Dealtfel — şi lucrul acesta este bine să fie subliniat — proiectul făcut de societatea „Barbicane şi Co." pentru modificarea condiţiilor actuale de pe Pământ nu urmărea propriu-zis îndreptarea axei lui. Din punct de vedere mecanic nu există forţă, oricât de mare ar fi ea, care să poată produce un asemenea rezultat. Pământul nu-i ca o găină la frigare, care se învârteşte în jurul unei axe materiale, pe care o poţi lua cu mâna şi schimba după plac. Totuşi, la urma urmei, crearea unei axe noi era un lucru posibil — ba chiar s-ar putea spune uşor de obţinut — odată ce punctul de sprijin visat de Arhimede şi pârghia inventată de J. T. Maston erau la dispoziţia acestor îndrăzneţi ingineri.

Cum însă membrii „Clubului artileriştilor" păreau hotărâţi să păstreze, până la noi ordine, secretul invenţiei lor, nu le rămânea celorlalţi oameni altceva de făcut decât să studieze consecinţele schimbării axei, ceea ce făcură mai întâi ziarele şi revistele. Ele amintiră savanţilor şi aduseră la cunoştinţa celor ce nu ştiau încă aceste lucruri care era situaţia pe planeta Jupiter din pricină că axa de rotaţie a acestei planete este aproape perpendiculară pe planul orbitei sale.

Jupiter, care face parte din lumea solară ca Mercur, Venus, Pământul, Marte, Saturn, Uranus şi Neptun, merge pe drumul lui la vreo două sute de milioane de leghe de focarul comun — Soarele. Volumul planetei Jupiter este cam de o mie patru sute de ori mai mare decât volumul Pământului.

Dacă există cumva o viaţă pe Jupiter, adică dacă există locuitori pe suprafaţa lui Jupiter, iată avantajele pe care li le oferă această planetă — avantaje subliniate cu atâta fantezie cu prilejul mitingului ţinut înainte de plecarea spre Lună.

În primul rând, în timpul mişcării de rotaţie zilnice a lui Jupiter în jurul axei sale, mişcare ce durează numai 9 ore şi 55 de minute, zilele sunt absolut egale cu nopţile, indiferent de latitudine şi anume: 4 ore şi 77 de minute ziua şi 4 ore şi 77 de minute noaptea.

— Iată un lucru care ar conveni de minune oamenilor obişnuiţi cu ordinea! spuseră partizanii vieţii asemănătoare cu cea de pe Jupiter. Ei ar fi fost încântaţi să se supună unei asemenea vieţi regulate! Ei bine, aşa va fi şi pe Pământ, dacă preşedintele Barbicane îşi va duce opera la bun sfârşit. Cum mişcarea de rotaţie în jurul noii axe nu va fi nici accelerată şi nici frânată, şi cum 24 de ore despart totdeauna două amiezi succesive — nopţile şi zilele vor fi exact de câte 12 ore pe orice punct al sferoidului nostru. Inserările şi zorile ar prelungi ziua cu o câtime de timp mereu egală. Am trăi în cadrul unui echinocţiu veşnic, aşa cum se întâmplă la 21 martie şi 21 septembrie, la orice latitudine de pe glob, când soarele strălucitor îşi descrie orbita aparentă pe planul ecuatorului.

— Dar fenomenul climateric cel mai curios şi nici pe departe mai puţin interesant, adăugau pe bună dreptate oamenii cuprinşi de entuziasm, va fi dispariţia anotimpurilor!

Într-adevăr, aceste variaţii anuale de temperatură, cunoscute sub numele de primăvară, vară, toamnă şi iarnă, se datoresc înclinării axei pe planul orbitei Pământului. Locuitorii de pe Jupiter nu cunosc anotimpurile. În consecinţă, nici pământenii nu le vor mai cunoaşte. Din moment ce noua axă va fi perpendiculară pe ecliptică, nu vor mai exista nici zone glaciale şi nici zone

tropicale. Întregul Pământ se va bucura de o zonă temperată. Şi iată de ce:

Ce este zona tropicală? Este acea parte din suprafaţa globului, cuprinsă între tropicul Racului şi tropicul Capricornului. Toate punctele situate în această zonă se bucură de proprietatea de a vedea de două ori pe an Soarele la zenit, pe când pentru punctele situate chiar pe tropic, acest fenomen nu se produce decât o dată pe an.

Ce este zona temperată? Este partea care cuprinde regiunile situate între tropice şi cercurile polare, adică între 23°28' şi 66°72' latitudine. Acolo, Soarele nu se ridică niciodată până la zenit, însă apare în fiecare zi deasupra orizontului.

Ce este zona glacială? Este regiunea aflată în jurul polilor, unde soarele nu apare timp de şase luni pe an.

Consecinţa diverselor înălţimi la care poate ajunge soarele deasupra orizontului este — aşa cum se poate înţelege foarte uşor — o căldură excesivă pentru zona caldă, o căldură moderată, dar variabilă, pe măsura îndepărtării de tropice pentru zona temperată şi un frig excesiv pentru zona glacială, care se întinde de la cercurile polare până la poli.

Ei bine, când Pământul va avea o axă perpendiculară, lucrurile nu se vor mai petrece aşa cum se petrec acum. Soarele va rămâne veşnic pe planul ecuatorului. În tot cursul anului, el îşi va face în 12 ore cursa neschimbată, ridicându-se până la o distanţă de zenit egală cu latitudinea locului, adică ajungând cu atât mai sus, cu cât locul va fi mai aproape de ecuator. Astfel, în regiunile situate la 20° latitudine, soarele se va ridica până la 70° deasupra orizontului, în cele situate la 49 se va ridica la 41, iar pentru cele situate pe paralela 67 se va ridica până la 23°. Aşadar, zilele vor păstra o regularitate perfectă, fiind măsurate chiar de Soare, care va răsări şi va

apune din 12 în 12 ore, în acelaşi punct al orizontului.

— Închipuiţi-vă ce avantaj să ne găsim într-o asemeneasituaţie!repetauîntr-unaprietenii preşedinteluiBarbicane.Oriceins,potrivit temperamentului său, îşi va putea alege climatul invariabil, care să convină cel mai mult guturaiului sau reumatismelor sale, undeva pe întinsul globului nostru, care nu va mai cunoaşte regretabilele schimbări de temperatură din ziua de astăzi!

Pe scurt, „Barbicane şi Co.", adevăraţii titani moderni, vor modifica starea de lucruri care există încă din vremurile când planeta noastră, aplecată pe orbita ei, s-a solidificat, devenind Pământul aşa cum îl cunoaştem.

Este drept, omul va fi lipsit de câteva constelaţii sau stele pe care le vedea de obicei pe câmpia cerului. Poetul nu va mai avea la dispoziţie lungile nopţi de iarnă şi nici lungile zile de vară pe care să le cânte în poezie — dar cât va avea de câştigat întreaga omenire! În plus, — repetau ziarele devotate preşedintelui Barbicane, — recoltele vor fi reglementate, agronomii puţind oferi fiecărei plante temperatura care îi convine mai mult!"

„Ei, şi? — răspundeau ziarele, adverse, — oare n-au să mai existe ploi, grindină, furtuni, vârtejuri, uragane — toate aceste fenomene care compromit, uneori atât de grav recoltele şi punga cultivatorului?"

— Ba da, au să existe răspundea corul prietenilor. Numai că, probabil, aceste dezastre vor fi mai rare, datorită regularităţii climei, fapt care va face să nu mai aibă loc atâtea tulburări atmosferice. Da! Omenirea va trage foloase mari din noua stare de lucruri. Da! Aceasta va însemna o adevărată transformare a globului pământesc. Da! „Barbicane şi Co." vor face un nemaipomenit serviciu generaţiilor prezente şi viitoare,

distrugând, odată cu lipsa de egalitate a zilelor şi nopţilor, supărătoarea diferenţă dintre anotimpuri. Da, aşa cum spunea Michel Ardan, planeta noastră, pe a cărei suprafaţă este când prea cald, când prea frig, nu va mai fi bântuită de guturai, tuse, răceli. Nimeni nu va mai suferi de asemenea boli, afară de cei care vor dori să se îmbolnăvească, pentru că oricine va putea să se ducă să locuiască în ţara cu a cărei temperatură bronhiile sale se vor împăca cel mai bine.

Iar ziarul „Sun" din New-York, în numărul său, din 27 decembrie, termina un foarte elocvent articol, afirmând sus şi tare:

„Gloriepreşedintelui Barbicane şi colegilor lui! Aceşti oameni nu numai că vor fi anexat, ca să zicem aşa, o nouă provincie la continentul american, mărind astfel suprafaţa Statelor Unite, destul de mare şi acum, dar vor face ca Pământul să fie mai igienic pentru locuit şi de asemeni mai productiv, deoarece se va putea semăna imediat ce se va strânge recolta precedentă, iar grăuntele va încolţi imediat, câştigându-se astfel timpul care se pierde acum în cursul iernii! Şi nu numai că vor fi descoperit şi exploatat noi zăcăminte de cărbuni, asigurând poate pentru multă vreme consumul acestei materii absolut trebuincioase, dar vor fi schimbat şi situaţia climaterică a Pământului, în avantajul nostru. Glorie acestor oameni, care vor trece în primele rânduri ale binefăcătorilor neamului omenesc!..."

Capitolul IX. În care apare un nou personaj de origine franceză.

Aşadar, acestea urmau să fie avantajele pricinuite de modificarea axei de rotaţie a Pământului, pe care avea de gând s-o realizeze preşedintele Barbicane. Se ştie, dealtfel, că modificarea nu avea să influenţeze decât într-o

măsură neînsemnată mişcarea de: translaţie a sferoidului nostru în jurul Soarelui. Pământul avea să continue a-şi descrie orbita prin spaţiu, neschimbată, iar condiţiile anului solar nu urmau să se modifice.

Anunţarea consecinţelor schimbării axei avu un ecou extraordinar în lumea întreagă. În primul moment, problema aceasta de mecanică superioară a fost primită cu entuziasm. Perspectiva de a avea la dispoziţie anotimpuri cu aceeaşi temperatură, „după gustul clientului", era foarte îmbietoare. Lumea era încântată la gândul că toţi muritorii se vor putea bucura de o primăvară veşnică şi că vor avea chiar posibilitatea să aleagă între o primăvară răcoroasă şi una călduţă. Cât priveşte poziţia noii axe, în jurul căreia urma să se desfăşoare mişcarea de rotaţie a Pământului, ea constituia o taină, pe care nici preşedintele Barbicane, nici căpitanul Nicholl, nici J.

T. Maston nu păreau că vor s-o dezvăluie. Oare aveau s-o divulge, sau taina avea să fie cunoscută abia de experienţă? Necunoaşterea explicaţiei era de ajuns pentru ca lumea să înceapă a fi cuprinsă oarecum de nelinişte.

Lumeaşi-a pus atunci o întrebare firească, întrebare viu comentată apoi în ziare: prin ce fel de efort mecanic se va produce această schimbare, care va cere cu siguranţă folosirea unei forţe uriaşe?

„Forum", o revistă importantă din New-York, formulă astfel această îndreptăţită observaţie:

„Dacă Pământul nu s-ar roti în jurul unei axe, poate că ar fi de ajuns o izbitură destul de slabă, pentru a-i da o mişcare de rotaţie în jurul unui ax ales după voie; dar pământul poate fi asemuit cu un giroscop uriaş, care se învârteşte cu o viteză destul de mare. O lege naturală face ca un asemenea aparat să aibă tendinţa de a se roti fără încetare în jurul aceleiaşi axe. Léon Foucault a

demonstrat aceasta prin experienţe rămase celebre. Prin urmare, va fi foarte greu, ca să nu spunem chiar imposibil, să se schimbe axa de rotaţie a Pământului!”

Nimic mai just. Dar după ce s-a pus întrebarea cu privire la forţa pe care aveau de gând s-o folosească inginerii societăţii „Polul Nord”, s-a dovedit că este tot atât de interesant de ştiut dacă această forţă se va manifesta pe nesimţite sau dacă va acţiona printr-o lovitură bruscă. Şi, dacă va acţiona brusc, nu se vor produce oare la suprafaţa Pământului catastrofe îngrozitoare în clipa când se va face schimbarea axei prin procedeele preconizate de „Barbicane şi Co.”?

Iată un lucru care putea să preocupe foarte bine şi pe savanţi, şi pe oamenii simpli, atât din Lumea Veche, cât şi din America. La urma urmei, o lovitură este o lovitură pentru oricine şi nu-i deloc plăcut să-i simţi efectul. Era evident că cei ce înfiinţaseră societatea „Polul Nord” se gândiseră numai la avantajele pe care le va aduce exploatarea zăcămintelor de cărbune şi nu se sinchisiseră deloc de zguduirile pe care avea să le sufere nenorocita noastră planetă. Iar delegaţii europeni, mai cătrăniţi ca oricând de înfrângerea pe care o suferiseră, se gândiră să profite cu dibăcie şi cât mai bine de această nouă împrejurare, aşa că începură să aţâţe opinia publică împotriva lui Barbicane şi a colegilor lui.

Poate că cititorul n-a uitat că Franţa nu avusese nici o pretenţie cu privire la regiunile din jurul Polului Nord, astfel încât ea nu se găsea printre puterile care luaseră parte la licitaţie. Totuşi, dacă Franţa nu se interesa oficial de această chestiune, un francez — după cum am spus-o mai înainte — se gândise să vină la Baltimore, pentru a urmări, pe seama şi pentru mulţumirea lui, diferitele faze ale acestei acţiuni uriaşe.

Era un inginer de mine şi avea cel mult treizeci şi cinci de ani. Ieşise primul la examenul de admitere în Şcoala politehnică şi tot primul şi la examenul de; absolvire, — fapt care-l îndrituieşte să fie prezentat cititorului ca un matematician excepţional şi, după toate probabilităţile, superior lui J. T. Maston; secretarul „Clubului artileriştilor" era un calculator iscusit, dar nu era decât un calculator; astfel, în comparaţie cu inginerul, Maston nu era decât un Leverrier[14] faţă de un Laplace sau Newton.

Inginerul acesta era un om deştept, plin de fantezie şi tare original — fapt care nu-i strica deloc. Asemenea oameni se întâlnesc doar uneori printre inginerii de poduri şi şosele şi rar de tot printre inginerii de mine. Avea un fel de a vorbi foarte hazliu. Când stătea de vorbă cu prietenii, chiar dacă discuta probleme ştiinţifice, părea că-i un ştrengar de pe străzile Parisului. Îi plăcea să folosească vorbele din popor, expresiile populare, care se încetăţeneau în limba de fiecare zi. Când începea să vorbească astfel, s-ar fi părut că limbajul lui nu se potriveşte deloc cu formulele academice; totuşi, nu renunţa la acest limbaj decât atunci când scria. Pe lângă toate acestea, inginerul era un om tare muncitor: putea să rămână zece ceasuri ţintuit la masa lui de scris, acoperind pagini după pagini de formule algebrice cu aceeaşi uşurinţă cu care altcineva ar scrie o scrisoare. După o zi întreagă de lucru în domeniul matematicii superioare, cea mai plăcută destindere pentru el era jocul de *whist* — pe care, dealtfel, îl juca destul de prost, deşi îi calcula toate şansele.

Personajul acesta neobişnuit se numea Pierdeux — Alcide Pierdeux — şi în mania lui de a prescurta totul, manie pe care dealtfel o au toţi colegii lui, ţinea seama de obicei. Se semna Pierd, ba chiar Pi, fără să pună vreodată punctul deasupra lui *i*. Era atât de înfocat în convorbirile pe care le

avea, încât prietenii îl porecliseră „Alcid sulfuric”. Omul acesta era mare nu numai în ceea ce priveşte cunoştinţele matematice, ci şi ca statură. Glumind pe seama înălţimii lui, prietenii îi spuneau că talia lui este egală cu a cincea milioana parte dintr-un sfert de meridian, adică aproximativ doi metri — şi nu prea se înşelau în socoteala lor. Este drept că, în comparaţie cu pieptul lui puternic şi umerii săi largi, avea capul cam mic; dar cu câtă vioiciune îl mişca şi cât de vie era privirea ochilor lui albaştri, ascunsă în spatele ochelarilor! Ceea ce îl caracteriza, însă, era faţa lui veşnic surâzătoare, deşi cu trăsături grave, şi care contrasta oarecum cu ţeasta pleşuvită prea devreme din pricina abuzului de semne algebrice desenate la lumina lămpilor cu gaz din sălile de studiu. Dealtfel, era un om modest, iar la Şcoala politehnică lăsase cea mai frumoasă amintire. Deşi cu mult spirit de independenţă, se supusese totdeauna regulilor nescrise ale şcolii, fiind un coleg de nădejde şi respectând uniforma de politehnician pe care o purta.

Să zicem că, într-adevăr, avea capul cam mic pentru statura lui înaltă. În schimb, însă, capul acesta era cu siguranţă plin de ştiinţă. În primul rând, inginerul era un matematician, aşa cum sunt sau au fost toţi colegii lui. Dar el nu se ocupa de matematică de dragul matematicii, ci pentru a o aplica la ştiinţele experimentale, care la rândul lor n-aveau pentru el nici un farmec, decât dacă îşi găseau aplicare în industrie. După cum o recunoştea el însuşi, aceasta era o slăbiciune a firii sale. Dealtfel, specialitatea lui era studierea ştiinţelor experimentale care, cu tot progresul lor uriaş, au şi vor mai avea secrete pentru adepţii lor.

Să mai spunem, în treacăt, că Alcide Pierdeux era burlac. Îi plăcea să spună că este încă „egal cu sine”, deşi tare ar mai fi dorit să se „dubleze”. Prietenii săi se şi gândiseră să-l însoare cu o

fetişcană fermecătoare, veselă, deşteaptă — o provensală din Martigues. Spre ghinionul lui, însă, mai exista şi un tată, care, după ce şi-a dat seama cam despre ce e vorba, a spus:

— Alcide al vostru e prea savant. Mititica mea n-o să priceapă o boabă când o-ncepe el să vorbească.

Parcă adevăratul om de ştiinţă n-ar fi un om modest şi simplu! Neavând încotro, inginerul nostru, foarte amărât, hotărî să aşeze o bucată bună de mare între Provenţa şi el. Aşadar ceru un concediu de un an, care i-a fost acordat şi pe care a găsit cu cale să-l folosească urmărind problema ridicată de „North Polar Practical Association". Iată cum de se găsea pe vremea aceea în Statele Unite ale Americii.

După cum am mai spus, Alcide Pierdeux era tare preocupat, încă de la sosirea lui la Baltimore, de grandioasa operaţie pusă la cale de firma „Barbicane şi Co." Puţin îi păsa că Pământul o să ajungă în situaţia lui Jupiter, în urma schimbării poziţiei axei! Modalitatea prin care se va putea realiza această schimbare, însă!... — iată ceea ce îi aţâţa curiozitatea de om de ştiinţă, şi nu fără motiv!

„Nu-ncape nici o îndoială, — îşi spunea el în limbajul său pitoresc, — că preşedintele Barbicane are de gând să aplice bilei noastre pământeşti o scatoalcă de toată frumuseţea!... Dar cum şi în ce direcţie?... Aici i-aici!... Hm! Cred că e vorba de o lovitură „tăiată" ca la biliard, când vrei să dai efect bilei într-o anumită parte!... Dacă ar da o lovitură „plină", apoi bila noastră pământească ar lua-o razna, ieşindu-şi din orbită şi sar duce pe copcă anii aşa cum îi cunoaştem acum şi naiba ştie ce s-ar mai alege de noi!... Ei, dar nu poate fi vorba de aşa ceva! Cu siguranţa că domnişorii ăştia nu vor decât să înlocuiască axa veche cu una nouă!... În privinţa asta nu încape nici o îndoială!... Dar nu prea pricep unde vor găsi

punctul de sprijin şi nici ce izbitură vor produce din exterior!... Hei, dacă n-ar exista mişcarea de rotaţie zilnică, ar fi de ajuns un simplu bobârnac!... Dar asta-i: mişcarea de rotaţie zilnică există!... Aici i-aici! În orice caz, indiferent cum s-ar produce faptele, o să fie mare prăpăd!...”

La urma urmei, degeaba-şi bătea capul savantul nostru, fiindcă nici nu-i trecea prin minte procedeul pe care proiectau să-l folosească Barbicane şi Mason. Lucrul acesta era cu atât mai regretabil, cu cât, dacă lar fi cunoscut, ar fi dedus imediat formulele mecanice.

Iată de ce în ziua de 29 decembrie, Alcide Pierdeux din corpul de ingineri de mine din Franţa măsura cu compasul larg al picioarelor sale lungi străzile pline de lume ale oraşului Baltimore.

Capitolul X. În care încep să se ivească diferite manifestări de nelinişte.

Trecuse o lună încheiată din ziua când avusese loc adunarea generală în saloanele „Clubului artileriştilor”. În acest răstimp, lumea îşi schimbase destul de mult părerile. Nu se mai pomenea de avantajele schimbării axei pământeşti! Dimpotrivă, acum ieşeau foarte limpede la iveală dezavantajele. Era imposibil să nu se întâmple o catastrofă pe Pământ, întrucât după toate probabilităţile schimbarea axei avea să se producă printr-o zguduire violentă. Nimeni nu putea să spună însă cum se va manifesta această catastrofă. Şi apoi, oare îndulcirea generală a climei era ceva chiar atât de dorit? La urma urmei, numai eschimoşii, laponii şi ciuccii ar fi putut câştiga ceva, pentru simplul motiv că nu aveau nimic de pierdut.

Acuma să-i fi auzit pe delegaţii europeni tunând şi fulgerând împotriva operei preşedintelui Barbicane. Începuseră prin a trimite rapoarte

guvernelor respective, apoi aproape tociseră cablul submarin cu atâtea telegrame, fiindcă tot mereu cereau şi primeau instrucţiuni... Şi se ştie cum sună astfel de instrucţiuni! Mereu pe acelaşi calapod al artei diplomatice şi cuprinzând rezerve de-a dreptul hazlii „Daţi dovadă de multă energie, dar nu compromiteţi guvernul! Acţionaţi cu hotărâre, dar să nu loviţi în ordinea existentă.

Între timp, maiorul Donellan şi colegii lui protestau într-una în numele ţărilor lor ameninţate şi, mai ales, în numele Lumii Vechi.

— E limpede ca ziua, — spunea colonelul Boris Karkov, — că inginerii americani şi-au luat toate măsurile ca teritoriile Statelor Unite să aibă cât mai puţin de suferit de pe urma şocului!

— Dar le stă oare în putinţă aşa ceva? întreba Jan Harald. Când scuturi măslinul încărcat cu fructe coapte, oare nu se cutremură toate crengile?

— Şi când primeşti un pumn în piept, oare nu ţi se zguduie tot trupul? spunea şi Jacques Jansen.

— Care va să zică, iată de ce a fost pusă acea faimoasă clauză în document! ţipa Dean Toodrink. Iată de ce se referea el la anumite modificări geografice sau meteorologice pe suprafaţa pământului!

— Da! confirma Eric Baldenak. Dar ceea ce trebuie să ne îngrijoreze în primul rând este întrebarea dacă schimbarea axei nu are să scoată oceanele şi mările din albiile lor naturale...

— Iar dacă nivelul oceanelor va scădea în unele puncte, intervenea Jacques Jansen, oare nu se vor pomeni unii locuitori ai Pământului la asemenea înălţimi, încât le va fi imposibil să mai intre în comunicaţie cu semenii lor?...

— Ca să nu mai vorbim de ipoteza că s-ar putea trezi într-o pătură a atmosferei cu o densitate atât de slabă, încât n-au să mai poată respira! adăuga şi Jan Harald.

— Închipuiţi-vă Londra la înălţimea vârfului MontBlanc! ţipa maiorul Donellan.

Şi, cu picioarele larg desfăcute, cu capul lăsat pe spate, gentlemanul acesta privea în sus, de parcă printre nori ar fi fost ascunsă capitala Angliei.

La urma urmei, toată chestiunea era o adevărată primejdie publică, cu atât mai tulburătoare cu cât toată lumea bănuia care ar fi consecinţele modificării axei pământeşti.

Era vorba nici mai mult nici mai puţin decât de o schimbare de 23°28', care trebuia să atragă după sine o formidabilă deplasare a oceanelor, din pricina turtirii Pământului la polii vechi.

Toată lumea era neliniştită. Începură să curgă proteste din toate părţile, iar guvernul Statelor Unite fu somat să răspundă. Era mai bine mici să nu se încerce o asemenea experienţă, decât să se expună întreaga lume unei catastrofe sigure. Creatorul făcuse bine lumea. Nu era deloc nevoie să i se modifice opera.

Să nu-ţi vină să crezi, totuşi se mai găseau oameni, destul de uşuratici, care să glumească pe seama unor chestiuni atât de grave .

— Ia te uită la yankeii ăştia! spuneau ei. Vor să înfigă Pământul într-o altă frigare! Dacă măcar din pricină că Pământul s-a tot învârtit în jurul ei de milioane de veacuri, axa asta veche s-ar fi tocit din pricina frecării de bucşă, poate că ar fi fost mai nimerit să fie schimbată aşa cum se schimbă osia unei macarale sau a unei roţi. Dar, oare, axa veche nu-i tot atât de bună ca în primele zile ale facerii lumii?

Ce să răspunzi la asemenea vorbe?

În mijlocul acestui tămbălău, Alcide Pierdeux nu putea să ghicească modalitatea producerii şi direcţiei izbiturii puse la cale de J. T. Maston, ca şi punctul precis al globului pământesc unde urma să se execute ea. Odată ce ar fi aflat acest secret, ar fi dedus imediat care părţi ale Pământului sunt ameninţate.

S-a arătat ceva mai înainte că groaza oamenilor din lumea veche nu putea fi împărtăşită şi de cei din Lumea Nouă — cel puţin în această parte cunoscută sub numele de America de Nord şi care aparţine în cea mai mare parte Statelor Unite. Într-adevăr, cine ar fi putut să creadă că preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi J.T. Maston, în calitatea lor de americani, nu se vor fi gândit să ferească Statele Unite de pericolul scufundărilor sau ridicărilor de terenuri pe care trebuia să le provoace schimbarea axei pământeşti, în diferite puncte ale Europei, Asiei, Africii şi Oceaniei? Eşti sau nu eşti yankeu? Şi cei trei erau yankei până în măduva oaselor — yankei dintr-o bucată, cum s-a spus despre Barbicane, când şi-a expus proiectul de a pleca în Lună. Cu siguranţă că întreaga parte din Noul Continent cuprinsă între regiunile polare şi Golful Mexic nu avea să se teamă de lovitura proiectată. Ba poate chiar că America avea să se trezească într-o zi cu o nouă mărire a teritoriului. Într-adevăr, cine ştie dacă pe meleagurile părăsite de cele două oceane care o scaldă astăzi nu va găsi gata de anexat un număr de provincii tot atât de mare ca numărul stelelor de pe steagul ei?

— Hm! Cine ştie? mormăiau fricoşii — oamenii aceia care nu văd de obicei decât latura primejdioasă a lucrurilor. Dar dacă J. T. Maston a greşit socotelile? Dacă preşedintele Barbicane va săvârşi vreo greşeală când va trece la punerea în practică a planului? Aşa ceva se poate întâmpla chiar şi celui mai bun tunar. Doar nu toate ghiulele nimeresc la ţintă!

Este lesne de înţeles că aceste nelinişti erau întreţinute cu grijă de delegaţii puterilor europene. Dean Toodrink a publicat numeroase şi încă foarte violente articole în acest scop în „Standard”, Jan Harald în ziarul suedez „Aftenbladet” şi colonelul Boris Karkov în ziarul rus foarte răspândit „Novoe Vremia”. Chiar şi în

America părerile începură să fie împărţite. Dacă republicanii, care sunt liberali, au rămas partizani ai preşedintelui Barbicane, democraţii, care sunt conservatori, s-au declarat împotriva lui. O parte din ziarele americane, şi mai ales „Ziarul Bostonului" şi „Tribune" din New-York, începură să ţină isonul presei europene. În Statele Unite, în urma organizării agenţiilor de presă „Associated Press" şi „United Press", ziarul a devenit un formidabil agent de informaţii; preţul ştirilor locale sau din străinătate depăşeşte cu mult în fiecare an cifra de 20 milioane de dolari.

În zadar au încercat alte ziare — şi nu dintre cele mai puţin răspândite — să răspundă favorabil pentru „North Polar Practical Association". În zadar a plătit *mistress* Evangelina Scorbitt cu zece dolari rândul de articol de fond, de reportaj sau articol satiric, în care erau ironizate asemenea primejdii, taxate drept pure fantezii! În zadar a încercat aceasta să arate că nimic nu poate fi mai neadevărat decât ipoteza că J. T. Maston ar fi putut să săvârşească vreo greşeală de calcul! În cele din urmă, năpădită de groază, America începu încet-încet să fie cu totul de acord cu Europa.

Dealtfel, nici preşedintele Barbicane, nici secretarul „Clubului artileriştilor" şi nici măcar membrii consiliului de administraţie nu-şi dădeau osteneala să răspundă. Îi lăsau pe toţi să-şi bată gura de pomană, iar ei îşi vedeau de treburi. Ba chiar păreau că nu se preocupă deloc de pregătirile necesare pentru o asemenea operaţie. Atunci, se preocupau ei oare de schimbarea părerii lumii întregi, de dezaprobarea unanimă a planului care mai înainte fusese primit cu atâta entuziasm? Nu prea părea.

Curând, în ciuda devotamentului doamnei Scorbitt şi a banilor jertfiţi pentru apărarea prietenilor ei, preşedintele Barbicane, căpitanul Nichel şi J. T. Maston ajunseră să fie socotiţi drept persoane periculoase pentru securitatea

lumii întregi. Guvernul Statelor Unite se pomeni somat oficial de puterile europene să intervină în treburile acestei societăţi şi să cheme la un interogatoriu pe viitorii exploatatori ai zăcămintelor de cărbuni de la Polul Nord. Ei trebuiau să declare public mijloacele lor de acţiune să dea în vileag procedeul înlocuirii axei vechi cu una nouă, fapt care ar fi permis să se deducă ce consecinţe ar avea din punct de vedere al securităţii generale — şi, în sfârşit, să arate care puncte ale globului pământesc vor fi direct ameninţate: cu alte cuvinte, să spună tot ce nu ştia lumea, dar ar fi vrut să ştie, ca măsură de prudenţă. Guvernul Statelor Unite nu se lăsă deloc rugat. Emoţia care cuprinsese toate statele din confederaţie nu-i permitea să şovăie. La data de 19 februarie a fost înfiinţată prin decret o comisie de anchetă,compusădinmecanici,ingineri, matematicieni, hidrografi, şi geografi în număr total de cincizeci, sub preşedinţia celebrului John H. Prestice. I se acordară comisiei puteri depline, pentru a lămuri rostul acţiunii ce urma să fie întreprinsă şi, la nevoie, spre a interzice realizarea ei.

Primul citat în faţa acestei comisii fu preşedintele Barbicane. Preşedintele Barbicane nu se prezentă.

Agenţii se duseră să-l caute la locuinţa lui din strada Cleveland no. 95, Baltimore.

Preşedintele Barbicane nu mai era acasă. Unde se afla?

Nu ştia nimeni. Când plecase?

Părăsise oraşul Baltimore şi statul Maryland, încă de acum vreo cinci săptămâni, însoţit de căpitanul Nicholl.

Unde plecaseră aceşti doi oameni? Nimeni nu putea s-o spună.

Nu încăpea nici o îndoială că cei doi membri ai „Clubului artileriştilor” plecaseră către acea

tainică regiune unde trebuiau să conducă pregătirile.

Dar care putea în regiunea aceasta?

E de la sine înţeles că era foarte necesar să se cunoască acest lucru, pentru a se putea înăbuşi în faşă şi la timp planul periculoşilor ingineri.

Dezamăgireapricinuităde vesteaplecării preşedintelui Barbicane şi a căpitanului Nicholl nici nu se poate descrie. Valul de mânie împotriva con ducătorilor societăţii „Polul Nord" creştea pe zi ce trecea ca un flux.

Dar era un om care trebuia să ştie unde au plecat preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl. El ar fi putut răspunde cu precizia uriaşului semn de întrebare, care cuprindea toată suprafaţa globului pământesc. Omul acesta era J. T. Maston.

Maston fu convocat în faţa comisiei de anchetă printr-o citaţie semnată de John H. Prestice.

J. T. Maston nu se prezentă.

Nu cumva plecase şi el din Baltimore? Sa se fi dus şi el la prietenii săi, pentru a-i ajuta în această acţiune, ale cărei rezultate erau aşteptate de toată lumea cu o destul de îndrituită groază?

Nu! J. T. Maston locuia mai departe în BallisticCottage, pe strada Franklin, la numărul 109, încercând tot timpul, adâncindu-se în noi calcule şi întrerupându-şi activitatea numai în câte o seară, pe care şi-o petrecea în saloanele doamnei Evangelina Scorbitt din măreţul palat din New-Park.

Înconsecinţă, preşedintele comisiei de anchetă trimise un agent cu ordinul de a-l aduce imediat.

Agentul sosi la vilă, bătu la uşă, pătrunse în vestibul, fu destul de prost primit de negrul Fire-Fire şi apoi şi mai prost de stăpânul casei.

Totuşi, Maston socoti de cuviinţă să dea urmare citaţiei. Când se găsi în faţa comisarilor

anchetatorii el nu căută deloc să ascundă că nu-i plăcea să fie întrerupt de la ocupaţiile sale obişnuite.

I se puse o primă întrebare:

— Secretarul „Clubului artileriştilor" ştie el oare unde se găsesc în prezent preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl?

— Ştiu, răspunse J. T. Maston cu glas ferm, dar nu mă socotesc autorizat s-o spun.

A doua întrebare:

— Se ocupă colegii lui de pregătirile necesare operaţiei de schimbare a axei pământeşti?

— Aceasta face parte din secretul pe care trebuie să-l păstrez, aşa că refuz să răspund, spuse Maston.

— Vrea el, atunci, să comunice comisiei de anchetă lucrările pe care le-a făcut, astfel încât comisia să-şi dea seama dacă poate lăsa societăţii „Polul Nord" libertatea de a-şi realiza planul până la capăt?

— Nu!... Fireşte că nu!... N-am să comunic... Mai bine le distrug!... Este dreptul meu de cetăţean liber al Americii libere, de a nu comunica nimănui rezultatul lucrărilor mele!

— Nu contest, domnule Maston, că ai dreptul de a nu răspunde, spuse preşedintele John H. Prestice, cu glasul grav de parcă ar fi vorbit în numele întregii omeniri; dar poate că ai datoria să vorbeşti, ţinând seama de emoţia generală: în felul acesta ai pune capăt groazei de care e cuprinsă toată omenirea.

J. T. Maston nu credea că are această datorie. Nu avea decât datoria să tacă. Şi o să tacă!

În ciuda insistenţelor şi a rugăminţilor, ca şi în ciuda ameninţărilor, cei din comisia de anchetă nu reuşiră să scoată nimic de la omul cu cârligul de fier. Zău că nimeni n-ar fi crezut să se fi cuibărit atâta încăpăţânare sub o ţeastă de gutapercă!

J. T. Maston plecă, deci, tot atât de liniştit precum venise. Este inutil să mai pomenim de felicitările pe care i le-a exprimat *mistress* Evangelina Scorbitt pentru purtarea sa vitejească.

Când se află rezultatul interogatoriului luat lui J. T. Maston de către comisia de anchetă, indignarea tuturor luă forme cu adevărat îngrijorătoare pentru securitatea acestui tunar în retragere. Presiunile asupra guvernului american se accentuară atât de mult, iar intervenţia delegaţilor europeni şi a opiniei publice deveni atât de violentă, încât ministrul de interne, John S. Wright, fu nevoit să ceară colegilor săi autorizaţia de a face uz de forţa publică.

În seara de 13 martie, J. T. Maston era în biroul lui din Ballistic-Cottage, cufundat în cifre, când clopoţelul telefonului începu să sune cu înfrigurare.

— Alo!... Alo!... murmură membrana magnetică, pusă în mişcare de un glas tremurător care arăta o mare nelinişte.

— Cine vorbeşte? întrebă J. T. Maston.

— *Mistress* Scorbitt.

— Şi ce vrea *mistress* Scorbitt?

— Să-ţi atrag atenţia asupra unui lucru!... Am fost informaţi că în seara asta chiar...

Încă nu pătrunsese întreaga frază în urechile lui J.

T. Maston, când uşa casei fu spartă cu lovituri de umeri. O larmă grozavă pe scara care ducea spre birou. Un glas protesta. Alte-glasuri îl acopereau. Apoi cineva căzu. Era negrul Fire-Fire, care se rostogolea din treaptă în treaptă, după ce încercase zadarnic să apere căminul stăpânului său împotriva cotropitorilor.

După o clipă, uşa biroului sărea în ţăndări, şi în prag apăru un comisar de poliţie, urmat de o echipă de agenţi.

Comisarul primise ordin să facă o percheziţie în Cottage, să ridice toate hârtiile cu însemnări şi

să-l aresteze pe J. T. Maston.

Pasionatul secretar al „Clubului artileriştilor” puse mâna pe un revolver, ameninţând grupul că va trage toate cele şase gloanţe.

Cât ai bate din palme, Maston fu doborât datorită numărului adversarilor, iar hârtiile acoperite de formule şi de cifre fură strânse de pe masă.

Deodată, Maston se smuci brusc, scăpând din mâinile poliţiştilor, şi înşfăcă un carnet care, probabil, cuprindea toate formulele calculelor sale.

Agenţii se aruncară să i-l smulgă, odată cu viaţa dacă era necesar...

Dar Maston îl deschise repede, rupse cu dinţii ultima filă şi apoi, şi mai repede, o înghiţi ca pe un bulin.

— Poftiţi acum de-o mai luaţi! strigă el cu glasul lui Leonida la Termopile.

După o oră, J. T, Maston era întemniţat în închisoarea din Baltimore.

Mare noroc a avut că lucrurile s-au întâmplat aşa, fiindcă populaţia era dispusă să treacă la acţiuni foarte regretabile pentru el — şi poliţia nu le-ar fi putut împiedica.

Capitolul XI. În care se arată ce se găseşte şi ce nu se găseşte în carnetul lui J. T. Maston.

Carnetul căzut în mâinile poliţiei din Baltimore avea vreo treizeci de pagini, împestriţate cu ecuaţii formule şi socoteli aritmetice, care constituiau totalitatea calculelor făcute de J. T. Maston. Era o lucrare de mecanică superioară, care nu putea fi înţeleasă de cât de specialişti. Exista acolo chiar ecuaţia forţelor vii care fusese folosită pentru a rezolva problema călătoriei spre Lună şi care, în plus, conţinea şi expresiile în legătură cu atracţia Lunii.

Într-un cuvânt, omul obişnuit n-ar fi înţeles o iotă De aceea, comisia a hotărât să anunţe publicului doar datele generale şi rezultatele pe care întreaga lume le aştepta cu atâta înfrigurare de săptămâni de zile.

Şi ele au fost date ziarelor spre publicare, îndată ce membrii comisiei de anchetă luară cunoştinţă de formulele celebrului calculator... Toate ziarele, indiferent de culoarea lor politică, le aduseră la cunoştinţa lumii întregi.

Dar mai întâi trebuie să se ştie că lucrările lui J. T. Maston nu puteau nici pe departe să fie puse în discuţie. După cum se spune, o problemă enunţată corect este pe jumătate rezolvată—şi această problemă era foarte clară. Dealtfel, calculele fuseseră făcute cu prea mare precizie, astfel încât nici unuia dintre membrii comisiei de anchetă nu i-a mai trecut prin minte să pună la îndoială exactitatea şi consecinţele lor. Dacă operaţia ar fi fost dusă până la capăt, axa pământească ar fi fost cu siguranţă modificată, iar catastrofele prevăzute aveau să se producă în toată amploarea lor.

Iată nota redactată sub îngrijirea comisiei de anchetă din Baltimore pentru a fi comunicată ziarelor şi revistelor din Lumea Veche şi Lumea Nouă:

Efectul urmărit de consiliul de administraţie al societăţii „Polul Nord" şi care are drept scop înlocuirea vechii axe pământeşti cu una nouă, este obţinut prin izbitura provocată de recul unei arme fixate într-un punct anumit al Pământului. Dacă partea de jos a acestei arme va fi bine prinsă de pământ, cu siguranţă că ea îşi va transmite zguduitura asupra întregii noastre planete.

Arma la care s-au oprit inginerii acestei societăţi nu-i altceva decât un tun uriaş. Efectul ar fi nul dacă s-ar trage vertical. Pentru a se produce un efect maxim, ţeava tunului trebuie

îndreptată orizontal spre nord sau spre sud. „Barbicane şi Co.” au ales această din urmă direcţie, astfel încât reculul va produce o lovitură cu direcţia nord — lovitură asemănătoare cu cea dată unei bile de biliard „tăiată” foarte uşor.

Iată că lucrurile se prezentau chiar aşa cum îşi imaginase inteligentul Alcide Pierdeux!

Când va fi trasă lovitura, centrul Pământului se va deplasa într-o direcţie paralelă cu direcţia loviturii. Faptul acesta va putea duce la schimbarea orbitei Pământului şi, in consecinţă, la schimbarea duratei anului. Schimbarea va fi însă atât de mică, încât poate fi socotită absolut neglijabilă. În acelaşi timp, Pământul va căpăta o mişcare de rotaţie în jurul unui ax situat în planul ecuatorului. Această nouă mişcare de rotaţie ar continua în veci în jurul noii axe — dacă nu ar exista actuala mişcare de rotaţie a Pământului.

Dar această mişcare există în jurul liniei polilor şi, combinându-se cu cea de-a doua rotaţie produsă de recul, dă naştere unei noi axe, al cărei pol se va situa la o distanţă oarecare de polul vechii axe. Pe de altă parte, dacă lovitura de tun va fi trasă în momentul când punctul vernal — una dintre cele două intersecţii ale ecuatorului cu ecliptica — va fi la nadir faţă de locul unde va fi trasă lovitura, iar reculul va fi destul de puternic pentru a deplasa vecinul pol cu 23°28’, noua axă pământească va deveni perpendiculară pe planul orbitei sale, adică Pământul va ajunge în situaţia în care se găseşte planeta Jupiter.

Se ştie care ar fi consecinţele perpendicularităţii axei pe orbită. Preşedintele Barbicane le-a arătat în şedinţa din 22 decembrie

Dar, ţinând seama de volumul Pământului şi de forţa mişcării sale de rotaţie, se pune întrebarea: ar putea fi găsită o gură de foc atât de puternică, încât reculul ei să poată produce o modificare a aşezării polului — şi încă o modificare 23”28’?

Da, dacă s-ar construi un tun sau o serie de tunuri, cu dimensiunile cerute de legile mecanicii sau, în cazul când nu s-ar respecta aceste dimensiuni, dacă inventatorii lor ar avea la dispoziţie un explozibil de o forţă capabilă să-i dea proiectilului viteza necesară unei asemenea deplasări.

Dacă am lua, de pildă, tipul de tun de 27 centimetri al marinei franceze (model 1875), care aruncă un proiectil de 180 de kilograme cu o viteză de 500 metri pe secundă, şi i-am da dimensiuni de 100 de ori mai mari, ceea ce ar face ca volumul lui să fie de 100×100×100, adică de un milion de ori mai mare, acest tun ar putea arunca un proiectil de 180.000 tone. Dacă, în plus, explozibilul ar fi destul de puternic ca să imprime proiectilului o viteză de 5600 ori mai mare decât cea obţinută cu praful de puşcă obişnuit — atunci s-ar obţine rezultatul dorit. Într-adevăr, având o viteză iniţială de 2800 kilometri pe secundă, proiectilul acesta nu ar mai cădea înapoi pe Pământ, astfel încât nu ar mai fi nici o primejdie ca izbitura lui, la cădere, să pună lucrurile în vechea lor ordine.

Ei bine, din nenorocire pentru securitatea globului pământesc — şi oricât de extraordinar ar părea lucrul acesta — J. T. Maston şi colegii lui dispun de acest explozibil de o putere aproape fără limită. Noul explozibil nu poate suferi nici o comparaţie cu cel care a fost folosit de tunul care a trimis un proiectil de la Pământ spre Lună. Acest explozibil a fost inventat de căpitanul Nicholl. Substanţele care intră în compoziţia explozibilului rămân mai departe o taină. În carnetul lui J. T. Maston se găsesc numai însemnări necomplete. Matematicianul se mulţumeşte să pomenească despre el, numindu-l „meli-melonită".

Tot ce se ştie este că se obţine în urma reacţiei dintre un amestec de substanţe organice

şi acid azotic. Un oarecare număr de radicali monovalenţi se substituie unui număr egal de atomi de hidrogen, obţinându-se un explozibil care, ca şi fulmicotonul, este format printr-o combinaţie şi nu printr-un simplu amestec de elemente care ard şi altele care ajută arderea.

În orice caz, explozibilul acesta are o forţă mai mult decât suficientă pentru a arunca un proiectil de 180.000 de tone dincolo de cercul atracţiei pământeşti. În consecinţă, nu mai încape nici o îndoială că reculul tunului va produce următoarele efecte: schimbarea axei, deplasarea polului cu 23°28' şi perpendicularitatea noii axe pe orbită. Acestea vor pricinui toate catastrofele de care lumea întreagă este, pe bună dreptate, îngrozită.

Totuşi, omenirea mai are o şansă să scape de consecinţele acestei acţiuni, care urmăreşte să modifice într-atât situaţia geografică şi meteorologică a globului pământesc.

Este oare cu putinţă să se fabrice un tun, cu un volum de un milion de ori mai mare decât volumul tunului de 27 centimetri? Cu tot progresul industriei metalurgice, care a realizat podurile de la Tay şi Forth, viaductele de la Garabit şi turnul Eiffel, se poate oare presupune că vor reuşi inginerii să construiască această armă uriaşă, fără a mai vorbi de proiectilul uriaş de 180.000 de tone, care va fi aruncat în spaţiu?

Putem pune la îndoială o asemenea realizare. Iată unul din motivele care ar face ca încercarea lui „Barbicane şi Co." să nu reuşească. Dar situaţia rămâne totuşi deosebit de neliniştitoare, deoarece se pare că noua societate anonimă a şi început să lucreze.

După cum se ştie, numiţii Barbicane şi Nicholl sunt plecaţi din Baltimore şi chiar din America. Au plecat de mai bine de două luni. Unde s-au dus?... Cu siguranţă că în punctul acela necunoscut de pe globul pământesc, unde totul

trebuie să fie gata pentru a încerca acţiunea plănuită.

Dar unde se află punctul acesta? Nu-l ştie nimeni şi, deci, nu se poate întreprinde urmărirea îndrăzneţilor „răufăcători" (sic!) care vor să dea lumea peste cap numai ca să poată exploata, pentru profitul lor, noi zăcăminte de cărbune.

Nu încape nici o îndoială că punctul acesta de pe globul pământesc era trecut în carnetul lui J. T. Maston, pe ultima pagină, unde erau rezumate toate lucrările sale. Dar ultima pagină a fost ruptă cu dinţii şi înghiţită de complicele lui Impey Barbicane, iar acest complice, întemniţat acum în închisoarea din Baltimore, refuză să spună măcar o vorbă.

Aceasta este situaţia, prin urmare. Dacă preşedintele Barbicane reuşeşte să fabrice tunul acela uriaş şi proiectilul tot atât de uriaş, dacă — într-un cuvânt — operaţia, va fi făcută în condiţiile arătate mai sus, el va reuşi să modifice vechea axă pământească, iar Pământul va fi supus acestei „experienţe criminale" (sic!) peste şase luni.

Într-adevăr a fost aleasă data când focul de tun va avea cel mai mare efect, dată la care izbitura aplicată Pământului va avea maximum de intensitate. Data aceasta este 22 septembrie, la 12 ore după trecerea Soarelui peste meridianul locului X.

În clipa de faţă cunoaştem următoarele date: 1) că se va trage cu un tun de un milion de ori mai voluminos decât tunul de 27 centimetri; 2) că tunul acesta va arunca un proiectil de 180.000 de tone; 3) că acest proiectil va avea o viteză iniţială de 2.800 de kilometri;

4) că focul de tun va fi tras la 22 septembrie, 12 ore după trecerea Soarelui peste meridianul locului stabilit.

Din toate aceste date, se poate deduce oare poziţia punctului X unde va avea loc operaţiunea?

„Bineînţeles că nu!" au răspuns savanţii din comisia de anchetă.

Într-adevăr, nici un element nu permite să se calculeze care va fi punctul X, deoarece nici unul din calculele lui J. T. Maston nu arată prin ce loc al globului va trece noua axă, adică unde se vor afla noii poli ai Pământului. Ştim că la 23°28' de vechiul pol! Dar este imposibil de aflat pe ce meridian. În consecinţă, este imposibil de stabilit care vor fi teritoriile ce se vor pomeni la o altitudine mai joasă sau mai ridicată faţă de nivelul mării în urma schimbării acestui nivel, precum şi care vor fi continentele înghiţite de oceane şi care vor fi oceanele transformate în continente.

Şi totuşi, potrivit calculelor lui J. T. Maston, această schimbare de nivel a oceanelor va fi foarte mare, după modificarea axei. Imediat după lovitură, suprafaţa oceanelor va lua forma unui elipsoid de revoluţie, în jurul noii axe polare, iar nivelul păturii lichide se va schimba aproape în toate punctele globului.

Într-adevăr, intersecţia vechiului şi noului nivel al mărilor — două suprafeţe de revoluţie egale, ale căror axe se întâlnesc — va fi compusă din două curbe plane, ale căror planuri vor trece printr-o perpendiculară pe planul celor două axe polare şi, respectiv, prin cele două bisectoare ale unghiului celor două axe polare. (Text copiat cuvânt cu cuvânt după carnetul calculatorului).

Rezultă deci că schimbarea maximă de nivel în plus sau în minus va fi de 8.415 metri faţă de nivelul vechi; diferite teritorii din anumite puncte ale globului se vor pomeni ridicate sau coborâte faţă de nivelul actual. Mărimea schimbării de nivel va descreşte treptat până la liniile de demarcaţie, împărţind globul în patru segmenţi, la limita cărora schimbarea de nivel va fi egală cu zero.

Este demn de subliniat că chiar vechiul Pol Nord va fi el însuşi acoperit de o pătură de apă groasă de peste 3.000 metri, deoarece, din pricină că Pământul este turtit la poli, el se află la o distanţă mai mică de centrul globului. Aşadar, teritoriul cumpărat de „North Polar Practical Association" ar urma să fie acoperit de apă şi, deci, imposibil de exploatat. Această situaţie a fost prevăzută de: „Barbicane şi Co."; după ultimele descoperiri însă se poate trage concluzia că la Polul Nord; există un podiş înalt de peste 3.000 de metri.

Cât priveşte punctele de pe globul pământesc care se vor coborî cu 8.415 metri sub nivelul apelor şi care, deci, vor avea de suferit consecinţe dezastruoase, nu pot fi determinate. Nici cei mai ingenioşi calculatori nu ar reuşi aşa ceva. În ecuaţia pe care o avem în faţă, există o necunoscută care nu poate fi rezolvată prin nici o formulă. Este vorba de situaţia precisă a punctului X, de unde va fi trasă lovitura de tun şi unde deci va avea loc izbitura... Dar X este taina celor ce au pus la cale această tristă afacere.

În rezumat: locuitorii Pământului, indiferent de latitudinea unde trăiesc, sunt direct interesaţi să descopere taina, deoarece sunt direct ameninţaţi de activitatea firmei „Barbicane şi Co."

În consecinţă, se atrage atenţia tuturor locuitorilor Europei, Africii, Asiei, Americii şi Oceaniei să cerceteze cu amănunţime dacă nu cumva în regiunea în care trăiesc se fac unele lucrări din domeniul balisticii[15] ca turnare de tunuri, fabricate de explozibile sau de obuze, şi să observe prezenţa oricărui străin suspect, anunţându-se imediat Comisia de anchetă Baltimore, Maryland, S.U.A.

Să sperăm că acest anunţ va fi trimis înainte de 22 septembrie a.c., dată care ameninţă să tulbure situaţia planetei noastre".

Capitolul XII. În care Maston continuă să tacă vitejeşte.

Aşadar, după tunul folosit pentru a trimite o ghiulea de la Pământ la Lună, iată acum tumul folosit pentru schimbarea axei pământeşti! Tunul! Mereu tunul! Oare tunarii ăştia din „Clubul artileriştilor” nu aveau nimic altceva în cap? Au fost oare cuprinşi de nebunia „artilerismului intensiv”? Au făcut deci din tun „ultima raţiune” pe lumea asta? A devenit oare arma asta brutală, împăratul universului?

Ei, da! Trebuie să admitem că tunul este maşinăria care s-a impus minţii preşedintelui Barbicane şi a colegilor lui. Când îţi închini toată viaţa balisticii, nu scapi atât de uşor de gândurile despre tunuri. După tunul Columbiad, din Florida, care a aruncat proiectilul de la Pământ la Lună, era normal ca oamenii ăştia să ajungă la tunul de dimensiuni uriaşe din... din locul X. Parcă-i şi auzi cum strigă cu glas răsunător:

— Ochiţi Luna!... Tunul unu... foc!

— Schimbaţi axa Pământului!... Tunul doi... foc! În acelaşi timp, lumea întreagă tare ar mai fi avut poftă să strige, arătând „Clubul artileriştilor”:

— Asupra balamucului!... Tunul trei... foc! Dacă „Barbicane şi Co.” şi-ar fi dus planurile la îndeplinire, toată ordinea de pe Pământ ar fi devenit un talmeş-balmeş, sau, după expresia lui Alcide Pierdeux, s-ar fi produs un prăpăd general.

Publicarea notei redactată de comisia de anchetă a avut un ecou extraordinar. E drept că numai liniştitoare nu era. Calculele lui J. T. Maston arătau că toate datele problemei fuseseră rezolvate în ce priveşte domeniul mecanicii. Era destul de limpede că operaţiunea pusă la cale de preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl avea să aducă o foarte regretabilă schimbare în mişcarea

de rotaţie a Pământului. O axă nouă urma să înlocuiască pe cea veche. Şi urmările acestei înlocuiri erau destul de bine cunoscute!

În consecinţă, operaţiunea „Barbicane şi Co." fu definitiv condamnată, blestemată, denunţată blamului public. Membrii consiliului de administraţie ai societăţii „Polul Nord" nu mai aveau decât duşmani, atât în Lumea Nouă, cât şi în Lumea Veche. Doar câţiva descreieraţi din Statele Unite le mai ţineau isonul, dar aceştia erau destul de puţini.

Dacă privim lucrurile din punct de vedere al securităţii lor personale, Barbicane şi Nicholl procedaseră foarte cuminte părăsind Baltimore şi America. Sunt toate motivele să se creadă că li s-ar fi putut întâmpla cine ştie ce nenorocire. La urma urmei nimeni nu poate ameninţa, fără teamă de pedeapsă, cei o mie patru sute de milioane de locuitori ai Pământului, dându-le peste cap obişnuinţele zilnice prin schimbarea condiţiilor de locuit şi ameninţându-le chiar viaţa, prin provocarea unei catastrofe generale.

Dar cum să fi dispărut oare cei doi membri ai „Clubului artileriştilor" fără să lase nici o urmă? Cum au putut să plece, fără să atragă atenţia nimănui, atâţia oameni şi atâta material, cât ar trebui pentru o asemeneaoperaţie? Pentrutransportarea încărcăturilor de material, de cărbune şi de melimelonită ar fi fost necesare sute de vagoane sau de corăbii. Nimeni nu putea înţelege cum s-a putut realiza pe nesimţite un asemenea transport. Şi totuşi, aşa stăteau lucrurile! În plus, în urma unei anchete serioase, s-a constatat că nici o uzină metalurgică sau fabrică de produse chimice din Lumea Nouă şi Lumea Veche nu primise vreo comandă. Chiar că nimeni nu mai înţelegea nimic! Totuşi, o să se explice totul odată şi odată...

Dardacă preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl, dispăruţi atât de misterios, erau la adăpost

de orice primejdie imediată, colegul lor J. T. Maston, deşi era destul de bine păstrat sub cheie, se putea aştepta la orice din partea publicului dornic de răzbunare. Lui Maston, însă, prea puţin îi păsa! Straşnic încăpăţânat şi calculatorul ăsta! Era un om de fier, aidoma antebraţului său. Nimic nu-l putea face să se supună.

Din fundul celulei sale din închisoarea oraşului Baltimore secretarul „Clubului artileriştilor" urmărea cu mintea pe colegii lui, pe care nu putea să-i însoţească. Parcă-i vedea aievea pe preşedintele Barbicane şi pe căpitanul Nicholl pregătind opera lor nemaipomenită, în locul acela necunoscut de pe globul pământesc unde nimeni nu va veni să-i tulbure, îi vedea fabricând tunul uriaş, pregătind combinaţia de meli-melonită, turnând proiectilul care avea să se transforme în curând într-o planetă mică a sistemului solar. Acest proaspăt corp ceresc urma să poarte fermecătorul nume de „Scorbitta", ca dovadă de dragoste şi preţuire faţă de bogata capitalistă din NewPark. Şi J. T. Maston număra nerăbdător zilele care-l despărţeau de data fixată pentru tragerea focului de tun.

Venise luna aprilie. Peste două luni şi jumătate, astrul zilei, după ce se va fi oprit pe tropicul Racului în timpulsolstiţiului,vacoborîcătretropicul Capricornului. După alte trei luni, va trece linia ecuatorului şi va veni echinocţiul de toamnă. Atunci o să se sfârşească odată pentru totdeauna cu anotimpurile, care de milioane de secole vin regulat şi atât de „prosteşte" unul după altul, în răstimpul unui an pământesc. În anul 189... globul pământesc va suferi pentru ultima dată de această lipsă de egalitate între zile şi nopţi. De atunci înainte, între răsăritul şi apusul soarelui va trece acelaşi număr de ore, indiferent de latitudine. Era într-adevăr o operă măreaţă, supraomenească, divină!

J. T. Maston uitase de teritoriile polare şi de exploatarea zăcămintelor de cărbuni de către americani; el nu mai vedea decât consecinţele pe care operaţia aceasta le va avea în univers. Scopul principal al societăţii se pierdea, în comparaţie cu transformările care urmau să schimbe faţa lumii. Şi când te gândeşti că lumea nu prea era bucuroasă să-şi schimbe înfăţişarea!

J. T. Maston, deşi singur şi fără apărare în fundul celulei sale, rezista totuşi tuturor încercărilor de presiune. Membrii comisiei de anchetă îl vizitau în fie care zi, dar nu puteau scoate nimic de la el. Atunci John H. Prestice se gândi să se folosească de influenţa cuiva care, poate, va avea mai mult succes decât ei: *mistress*EvangelinaScorbitt.Eracunoscut devotamentul de care era capabilă văduva aceasta respectabilă când era vorba de J. T. Maston, ca şi interesul nemărginit pe care-l arăta ea faţă de celebrul calculator.

În consecinţă, după o consfătuire, membrii comisiei hotărâră să permită doamnei Evangelina Scorbitt să vină să-l vadă pe deţinut ori de câte ori va voi. Nu era oare şi ea aşijderea locuitorilor Pământului, ameninţată de reculul tunului-monstru? Oare palatul ei din New-Park o să fie mai cruţat de catastrofă decât coliba umilă a vânătorului sau sălaşul indianului din preerie? Oare nu era pusă în cumpănă şi viaţa ei, ca şi a ultimului dintre iacuţi sau dintre băştinaşii din Pacific? Iată ceea ce îi dădu să înţeleagă preşedintele comisiei, iată pentru ce fu rugată să folosească toată influenţa ei pe lângă J. T. Maston.

Dacă, în sfârşit, omul acesta o să se hotărască odată să deschidă gura, dacă o să vrea să spună locul unde fac pregătiri preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi, cu siguranţă, numerosul personal pe care trebuie să-l aibă cu ei, atunci o să mai rămână timp să fie căutaţi, să li se dea de urmă şi să se pună capăt chinurilor şi groazei omenirii întregi.

Aşadar, doamnei Evangelina Scorbitt i se dădu permisiunea să intre oricând în închisoare. Dorinţa ei cea mai arzătoare era doar să-l vadă pe J. T. Maston smuls din mâinile poliţailor şi întors cu bine acasă. Dar cel ce putea crede pe energica Evangelina sclava slăbiciunilor omeneşti, acela nu o cunoştea destul de bine! Dacă la 9 aprilie vreo

ureche indiscretă s-ar fi lipit de uşa celulei lui Maston, imediat ce doamna Scorbitt intrase pentru prima dată acolo, iată ce ar fi auzit — nu fără oarecare surpriză:

— În sfârşit, dragă Maston, te văd din nou!

— Dumneata, *mistress* Scorbitt!

— Da, scump prieten; după patru săptămâni, patru lungi săptămâni de despărţire...

— Mai precis: douăzeci şi opt de zile, cinci ore şi patruzeci şi cinci de minute, răspunse J. T. Maston, după ce se uită la ceas.

— În sfârşit, suntem iarăşi împreună!...

— Dar cum te-au lăsat să ajungi până la mine, dragă *mistress* Scorbitt?

— Cu condiţia să folosesc influenţa afecţiunii mele neţărmurite asupra celui faţă de care am asemenea sentimente.

— Ce-mi aud urechile? Evangelina!... strigă J. T. Maston. Ai consimţit oare să-mi dai asemenea sfaturi?... Ţi-a trecut cumva prin minte că aş putea să trădez pe prietenii noştri?

— Eu să fac aşa ceva?... Atât de proastă părere ai despre mine, dragă Maston?... Eu să te rog să-ţi sacrifici onoarea pentru a fi lăsat în pace?... Eu să te împing la un act care ar pune pecetea ruşinii pe o viaţă întreagă închinată celor mai înalte speculaţii în domeniul mecanicii superioare?

— Atunci e bine, *mistress* Scorbitt! Văd acum din nou în dumneata pe generoasa acţionară a societăţii noastre. Nu!... Nu m-am îndoit niciodată de sufletul dumitale mare!...

— Îţi mulţumesc, dragă Maston!

— În ceea ce mă priveşte, decât să destăinui secretul operei noastre, să spun în ce loc al Pământului se fac pregătiri pentru tragerea nemaipomenitului foc de tun, să vând — ca să zic aşa — taina aceasta pe care, din fericire, am reuşit să o ascund în străfundurile minţii mele, să permit acestor barbari să ne hărţuiască prietenii, decât să

le dau posibilitatea să ne întrerupă lucrările care ne vor aduce bogăţie şi glorie... mai bine mor!

— Minunatul meu Maston!... răspunse doamna Evangelina Scorbitt.

Aceşti doi oameni, atât de strâns uniţi prin entuziasmul lor — şi, dealtfel, tot atât de smintiţi şi unul şi altul — erau într-adevăr făcuţi să .se înţeleagă.

— Nu, niciodată n-au să afle numele ţării pe care calculele mele au arătat-o ca fiind locul care ne trebuie, adăugă J. T. Maston. Numele acestei ţări va ajunge nemuritor. Pot să mă ucidă dacă vor, dar taina nu mi-o vor afla!

— Pot să mă ucidă şi pe mine, odată cu dumneata! strigă sus şi tare doamna Evangelina Scorbitt. Nici pe mine nu mă vor face să-mi descleştez gura!...

— Din fericire, dragă Evangelina, ei nu ştiu că taina noastră e cunoscută şi de dumneata!

— Şi ai crede, dragă Maston, că deoarece sunt femeie, aş putea să dau în vileag această taină? Să trădez pe prietenii noştri, să te trădez pe dumneata? Nu, prietene, nu! N-au decât să ridice neciopliţii ăştia toată populaţia oraşelor şi satelor de pe Pământ împotriva dumitale, poate să pătrundă în celula asta toată lumea, ca să te smulgă de aici, şi eu tot cu dumneata voi rămâne! Ne vom mângâia cu gândul că murim împreună.

Dacă asta se poate numi mângâiere, apoi J. T. Maston putea să viseze una mai frumoasă decât să moară în braţele doamnei Evangelina Scorbitt?!

Şi astfel se terminau de fiecare dată convorbirile dintre cei doi, ori de câte ori bogata văduvă venea să-l viziteze pe deţinut. Iar atunci când membrii comisiei de anchetă o întrebau care este rezultatul vizitelor sale, ea răspundea mereu:

— Nimic până acum. Poate, cu timpul, o să obţin ceva...

Ah! viclenie femeiască! Cu timpul — spunea ea. Dar timpul mergea cu paşi mari. Săptămânile

treceau ca zilele, zilele ca orele, orele ca minutele.

Veni şi luna mai. Doamna Evangelina Scorbitt nu obţinuse nimic de la J. T. Maston; şi dacă femeia aceasta, care se bucura de atâta influenţă asupra lui, dăduse greş, apoi nimeni nu mai putea nădăjdui să reuşească. Nu mai rămâneau oare decât resemnarea, aşteptarea catastrofei groaznice, renunţându-se la orice încercare de a se găsi vreo posibilitate de împiedicare a acestei nenorociri?

Ei bine, nu! În asemenea împrejurări, resemnarea nu se poate admite! Şi delegaţii puterilor europene deveniseră mai insistenţi ca oricând. Între ei şi membrii comisiei de anchetă, pe care îi acuzau direct, se dădea o luptă necurmată. Pânăşi flegmaticul Jacques Jansen îşi părăsise firea blajină şi-i copleşea zilnic pe comisari cu tot felul de învinuiri. Colonelul Boris Karkov chiar se bătu în duel cu secretarul suszisei comisii, dar nu făcu altceva decât să-şi rănească uşor adversarul. Maiorul Donellan nu s-a bătut nici cu arme de foc, nici cu arme albe — fiindcă asemenea lucru nu se pomeneşte în Anglia — dar, asistat de secretarul său, Dean Toodrink, a schimbat câteva duzini de pumni în cadrul unui adevărat meci de box cu William S. Forster, flegmaticul misit de batog, „omul de paie" al societăţii „Polul Nord", care dealtfel nu ştia nimic despre toată acţiunea pusă la cale.

Pe scurt, lumea întreagă se coalizase ca să tragă la răspundere pe americani şi Statele Unite pentru faptele unuia dintre cei mai faimoşi fii ai lor, Impey Barbicane. Se ajunsese până acolo, încât mergea vorba că au să fie retraşi ambasadorii şi miniştrii plenipotenţiari acreditaţi pe lângă acest imprudent guvern din Washington şi apoi o să i se declare război.

Sărmana America! Ar fi fost şi ea foarte fericită să-i poată găbui pe Barbicane şi pe prietenii lui. De-a surda răspunse guvernul

american că guvernele din Europa, Asia, Africa, Oceania au mână liberă să-l aresteze pe Barbicane ori unde va fi găsit, fiindcă nimeni nu mai voia să audă nimic. Dar până una-alta, era cu neputinţă de găsit locul unde Barbicane şi prietenii lui pregăteau îngrozitoarea lor operaţie.

Guvernele statelor străine răspundeau guvernului american:

— În mâinile voastre se află J. T. Maston, complicele lor! J. T. Maston ştie tot despre Barbicane; faceţi-l să vorbească!

Să-l facă pe J. T. Maston să vorbească! Mai lesne ar fi scos o vorbă de la Harpocrate, zeul antic al tăcerii, sau şefului Institutului surdo-muţilor din New-York.

Neliniştea şi exasperarea lumii întregi crescură în aşa măsură, încât câţiva inşi mai practici îşi amintiră că sistemul de cazne din evul mediu avea oarecare calităţi şi citară cizmele cu piroane, foarfecele de tăiat mamelele, plumbul topit care dezlega limbile cele mai rebele, uleiul clocotit, calul de lemn, scufundarea în apă până la gură şi altele. De ce să nu se folosească în cazul de faţă aceste mijloace, pe care judecata de odinioară nu se codea să le folosească în situaţii nici pe departe atât de grave şi în cazuri personale, care nu interesau masele decât foarte indirect?

Dar trebuie s-o recunoaştem; ceea ce era valabil pentru evul mediu, nu mai era valabil pentru un secol atât de plin de blândeţe şi omenie, cum este secolul XIX, caracterizat prin inventarea mitralierii, a gloanţelor de 7 milimetri şi cu bătaie necrezut de lungă — un secol care admite în relaţiile internaţionale folosirea obuzelor cu melinită, roburită, bellită, panclastită, meganită şi alte substanţe în *ită*, care, ce-i drept, nu înseamnă mai nimic pe lângă meli-melonită.

Aşadar, J. T. Maston nu avea de ce să se teamă că va fi pus la cazne pentru a fi făcut să vorbească. Mai rămăsese doar speranţa că,

înţelegând până la urmă» ce răspundere apasă pe umerii lui, se va hotărî să vorbească sau că, dacă se va încăpăţâna să nu scoată o vorbă, întâmplarea va face ca secretul să fie descoperit la timp.

Capitolul XIII. La sfârşitul căruia J. T. Maston dă un răspuns de-a dreptul epic.

Timpul mergea însă înainte şi, după toate probabilităţile, mergeau înainte şi lucrările executate undeva — nimeni nu ştia unde — de preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl, în condiţii atât de ciudate.

Totuşi, cum se făcea că o asemenea operaţie, care cerea construirea unei uzine uriaşe, ridicarea unor cuptoare înalte pentru căpătarea metalului necesar turnării unui tun de un milion de ori mai mare decât tunul de 27 de centimetri al marinei franceze, precum şi turnării unui proiectil de 180.000 de tone — care necesita angajarea câtorva mii de lucrători, transportul şi cazarea lor — cum se făcea că o asemenea operaţie a putut fi săvârşită în taină? În ce punct din Lumea Nouă sau Lumea Veche se instalaseră atât de tainic Barbicane şi prietenii săi, încât nu treziseră deloc bănuiala popoarelor din jur? Oare într-o insulă părăsită din Oceanul Pacific sau Oceanul Indian? Dar în zilele noastre nu mai există insule pustii, fiindcă englezii au pus mâna pe toate. Doar dacă noua societate anonimă n-o fi descoperit vreuna, special pentru nevoile ei! Iar ca să-ţi treacă prin minte că şi-ar fi stabilit uzinele undeva la Polul Nord sau Polul Sud — aşa ceva nu, ar fi fost de necrezut! Oare societatea „Polul Nord” nu se hotărâse să mute din locul lor aceste regiuni tocmai din pricină că nu putea ajunge la asemenea latitudini?

Dealtfel,căutarea preşedintelui Barbicane şi a căpitanului Nicholl de-a curmezişul

continentelor sau a insulelor, chiar numai în părţile mai uşor de cercetat, ar fi însemnat curată pierdere de vreme.

Carnetul confiscat de la secretarul „Clubului artileriştilor" nu arăta că focul de tun va fi tras de undeva din apropiere de ecuator? Ori, acolo regiunile sunt locuite, chiar dacă cei care le populează nu sunt oameni civilizaţi. Aşadar, dacă locul experienţei fusese ales în apropierea ecuatorului, acest punct nu se putea găsi nici în America, adică de-a curmezişul Peruului şi Braziliei, nici în insulele Sonde, Sumatra, Borneo, nici în arhipelagul Celebes şi nici în Noua Guinee — întrucât în nici unul din aceste locuri nu sar fi putut săvârşi o asemenea operaţiune fără ştirea populaţiei. După toate probabilităţile operaţiunea n-ar fi putut fi săvârşită în taină nici în Africa Centrală, în regiunea Marilor Lacuri, tăiată de ecuator. Este drept că mai rămâneau insulele Maldive din Oceanul indian, Insulele Amiralităţii, Gilbert, Crăciunului şi Galapagos în Oceanul Pacific şi insula San-Pedro în Atlantic. Dar cercetările făcute în aceste locuri n-au dus la nici un rezultat. Rămâneau de făcut doar presupuneri, care nu aveau deloc darul de a potoli groaza ce cuprinsese lumea întreagă.

Ce credea oare Alcide Pierdeux despre toate acestea? Mai „sulfuric" ca oricând, el se gândea mereu la diferitele consecinţe ale acestei chestiuni. Era întradevăr uimitor, dar nu imposibil, ca Nicholl să fi inventat un explozibil atât de puternic, adică să fi fabricat acea meli-melonită cu o putere de expansiune de 3-4 mii de ori mai mare decât a celor mai puternice explozibile folosite în războaie şi de 5600 de ori mai puternică decât blajinul praf de puşcă al strămoşilor noştri. Nu putem şti ce rezervă viitorul acestui gen de progres, dar bănuim că s-ar putea ajunge la distrugerea unor armate întregi, indiferent de distanţă. În orice caz, schimbarea axei pământeşti

prin izbitura produsă de reculul unui tun era o chestiune care punea pe gânduri chiar şi pe inginerul francez.

Adresându-se în gând preşedintelui consiliului de administraţie al societăţii, Alcide Pierdeux spunea:

„Este drept, preşedinte Barbicane, că Pământul suportă în fiecare zi toate izbiturile care se produc la suprafaţa lui. Este sigur că, atunci când sute de mii de oameni încep să petreacă aruncându-şi unii altora mii de proiectile de câteva kilograme fiecare, sau milioane de alte proiectile de câteva grame fiecare, ca şi atunci când merg, fac o săritură sau întind braţul sau chiar când o globulă de sânge se plimbă prin artere — toate acestea acţionează asupra masei globului nostru, Aşadar, maşinăria sa uriaşă o să producă izbitura necesară! Dar — fir-ar să fie de integrală! — oare zguduitura asta o să fie suficientă ca să răstoarne Pământul? Trebuie să recunosc că ecuaţiile animalului de Maston demonstrează precis lucrul acesta!”

La drept vorbind, Alcide Pierdeux nu putea decât să admire calculele ingenioase ale secretarului „Clubului artileriştilor”, pe care membrii comisiei de anchetă le puseseră la dispoziţia tuturor savanţilor în stare să le priceapă. Şi Alcide Pierdeux, care citea lucrările de algebră aşa cum un ins oarecare citeşte gazeta, găsea în această lectură un farmec nespus.

Dardacă se va produce talmeş-balmeşul, câte nenorociri se vor mai abate asupra planetei noastre! Cataclisme, oraşe făcute una cu pământul, munţi mutaţi din loc, oameni ucişi cu milioanele, mări şi oceane ieşite din albiile lor şi provocând inundaţii îngrozitoare! Se vor petrece aceleaşi lucruri ca şi de pe urma unui cutremur de o violenţă nemaipomenită.

„Măcar dacă blestematul de praf de puşcă al căpitanului Nicholl ar fi mai slab!” mormăi mai

departe Alcide Pierdeux. „Am putea trage atunci nădejdea că proiectilul o să vină din nou să izbească Pământul, fie mai înainte de locul de unde a fost tras, fie dincolo de acest loc, după ce ar face ocolul Pământului. În acest caz, noua lovitură ar pune din nou lucrurile în situaţia lor de mai înainte şi într-un timp destul de scurt — nu însă fără să fi provocat mai întâi o serie de dezastre mari. Dar scapă-te de el, dacă poţi! Mulţumită melimelonitei lor, proiectilul ăsta o să descrie o frântură de hiperbolă, aşa că nu va mai veni să ceară scuze Pământului că o să-l pună din nou în poziţia dinainte!" Spunând acestea, Alcide Pierdeux făcea gesturi mari ca un semafor, riscând să spargă totul în cale pe o rază de doi metri. Apoi continuă:

„Dacă s-ar cunoaşte locul de unde o să se tragă cu tunul, aş putea calcula repede pe care din marile cercuri ale Pământului schimbarea de nivel a apelor mărilor va fi egală cu zero, ca şi punctele unde schimbarea de nivel ar ajunge la maximum! S-ar putea spune atunci oamenilor să-şi ia din vreme teleguţa, înainte ca oraşele sau căsuţele lor să facă tumba! Dar de unde să aflu asta?"'

Şi, arcuindu-şi mâna pe deasupra pufului rar care-i împodobea ţeasta, adăugă:

„Hm!Dacă stau şi mă gândesc mai bine, consecinţele zguduirii ar putea să fie mult mai complicate de cât credem. Oare de ce nu ar profita de ocazie şi vulcanii şi nu ar începe nişte erupţii fără frâu, aidoma unui pasager cuprins de rău de mare, revărsând materiile deplasate din măruntaiele lor? Şi de ce o parte din oceanele ale căror ape s-ar umfla nu s-ar năpusti apoi în craterele vulcanilor? Naiba să mă ia dacă nu s-ar putea produce nişte explozii care să facă praf şi pulbere din toată maşina noastră pământească! Ah, blestematul de Maston, cum se încăpăţânează el să rămână mut! Priviţi-l cum se joacă cu bila

noastrăpământească, făcând cu ea giumbuşlucuri pe biliardul universului!”

Aşa îşi zicea în gând Alcide Pierdeux. Curând, aceste ipoteze îngrozitoare fură reluate şi discutate, de ziarele din lumea întreagă. Ce mai însemnau trombele marine, valurile cât casa, potopul de ploi care din când în când rad ca în palmă câte o părticică din Pământul nostru, în comparaţie cu răsturnările ce aveau să fie produse de operaţiunea pe care o puneau la cale Barbicane şi ai lui? Şi apoi, asemenea catastrofe sunt parţiale! Dispar câteva mii de oameni, iar cei ce rămân, aproape că nici nu se simt tulburaţi în tabieturile lor. Iată de ce, pe măsura apropierii datei fatale, până şi cei mai curajoşi dintre oameni se simţeau cuprinşi de groază. Predicatorii aveau un prilej straşnic să proorocească sfârşitul lumii. Ai fi crezut că te trezeşti în acea înfiorătoare perioadă a anului 1000, când oamenii şi-au închipuit la un moment dat că vor fi aruncaţi în împărăţia morţilor.

Să ne reamintim ce s-a petrecut în vremea aceea. Luându-se după un pasaj din Apocalips, popoarele au crezut că se apropie ziua de apoi. Ele aşteptau semnele mâniei,prezisedescriptură.Fiulpierzării, antichristul, urma să se arate lumii.

„În ultimii ani ai celui de al X-lea secol, — povesteşte H. Martin, — se întrerupsese totul: petreceri, afaceri, treburi, până şi munca la câmp. „De ce, — îşi spuneau oamenii, — să ne gândim la un viitor care nu va fi niciodată? Mai bine să ne gândim la veşnicia care începe mâine!” Toţi se mulţumeau să facă faţă doar nevoilor imediate; moşiile, castelele erau date de pomană mânăstirilor, pentru câştigarea unor protectori în împărăţia cerurilor, unde aveau să intre toţi. Multe dintre hrisoavele de danii făcute bisericilor încep prin aceste cuvinte: „Apropiindu-se sfârşitul lumii şi prăbuşirea ei fiind tare aproape...” Când veni

termenul fatal, lumea se înghesui în biserici, în capele, în edificii închinate lui dumnezeu, aşteptând cu groaza în oase, să audă răsunând în slava cerului cele şapte trâmbiţe ale celor şapte îngeri ai judecăţii de apoi".

După cum se ştie, prima zi a anului 1000 a trecut fără ca legile naturii să fi fost cumva tulburate.

De data aceasta însă, nu mai era vorba de o răsturnare întemeiată pe nişte texte obscure, specifice bibliei. Era vorba de o modificare a echilibrului Pământului, având ca bază calculele nediscutate şi de nediscutat — o experienţă pe care progresul ştiinţelor balistice şi mecanice o făcea absolut cu putinţă de transpus în fapt. De data asta, mările nu aveau să scoată la iveală morţii, ci urmau să înghită cu milioanele pe cei vii, târându-i în străfundurile noilor adâncuri.

Rezultatul a fost că, în ciuda schimbărilor produse în sufletul omenesc de influenţa ideilor moderne, groaza cuprinsese atât de mult omenirea, încât unele practici din anul 1000 s-au repetat cu aceeaşi frenezie apropiată de nebunie: niciodată oamenii nu şi-au făcut cu atâta grabă pregătirile de plecare într-o lume mai bună! Niciodată nu au fost date atâtea acatiste! Niciodată nu s-au făcut atâtea împărtăşiri ale celor pe patul de moarte şi care se pocăiau în ceasul al doisprezecelea! Ba s-a vorbit chiar să se ceară papei o iertare generală de păcate, acordată prin edict tuturor oamenilor de bună credinţă, cuprinşi de groază.

Fireşte că, aşa stând lucrurile, situaţia lui J. T. Maston devenea din zi în zi mai critică. Doamna Evangelina Scorbitt era tot timpul înfricoşată, gândindu-se că matematicianul ar putea să cadă victimă răzbunării obşteşti. Se poate chiar să-i fi trecut prin minte idei a de a-l sfătui să rostească odată cuvântul pe care nu voia să-l spună nici în ruptul capului,dânddovadădeonemaipomenită

încăpăţânare. Dar ea n-a îndrăznit să-i dea un asemenea sfat — şi bine a făcut, fiindcă s-ar fi expus unui refuz categoric.

Este lesne de înţeles că acum până şi populaţia din Baltimore era greu de liniştit, căci fusese şi ea cuprinsă de groază, fiind aţâţată de cele mai multe din ziarele apărute în America şi de ştirile care veneau din „cele patru colţuri ale Pământului", pentru a folosi limbajul apocaliptic al lui Ioan evanghelistul din vremea lui Domiţian.

Cu toate acestea, J. T. Maston rămânea nestrămutat în muţenia lui, refuzând să destăinuiască unde se află locul X. El îşi dădea prea bine seama că dacă l-ar spune, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl ar fi împiedicaţi să-şi continue opera.

La urma urmei, era frumoasă lupta aceasta de unul singur împotriva lumii întregi. Nici nu mai e nevoie să spunem cât de mult crescuse J. T. Maston în ochii doamnei Evangelina Scorbitt, ca şi a colegilor lui din „Clubul artileriştilor". Trebuie să recunoaştem că vitejii ăştia încăpăţânaţi, aşa cum sunt tunarii la pensie, ţineau morţiş la planurile lui Barbicane. Pe de altă parte, secretarul „Clubului artileriştilor" ajunsese atât de cunoscut în toată lumea, încât numeroase persoane îi trimiteau scrisori, aşa cum se trimit criminalilor celebri, sperând că au să primească un răspuns, scris de mâna care urma să dea Pământul peste cap.

E drept că lucrul putea să pară frumos, dar devenea şi din ce în ce mai primejdios. Închisoarea din Baltimore era zi şi noapte înconjurată de mulţime. Se auzeau într-una strigăte. Cei mai furioşi voiau să-l linşeze pe J. T. Maston la faţa locului şi imediat. Poliţia îşi dădea seama că n-o să-l mai poată apăra multă vreme.

Vrând să dea satisfacţie maselor americane ca şi popoarelor străine, guvernul de la Washington hotărî în cele din urmă să-l dea în judecată pe J. T.

Maston şi să-l aducă în faţa juraţilor. Ţinând seama că şi juraţii erau cuprinşi de panică, aşa cum era cuprinsă dealtfel lumea întreagă, era sigur că „procesul lui Maston nu se va tărăgăna” — cum spunea. Alcide Pierdeux, care în ceea ce îl priveşte simţea oarecare simpatie faţă de încăpăţânarea acestui calculator.

Iată de ce în dimineaţa zilei de 5 septembrie, preşedintele comisiei de anchetă se prezentă el însuşi în celula întemniţatului.

La cererea sa insistentă, doamna Evangelina Scorbitt fusese autorizată să-l însoţească. Cine ştie? Poate că acum, la ultima încercare, influenţa acestei femei îl putea face să deschidă gura... Nu trebuia neglijată nici cea mai mică şansă... Orice mijloc era bun, dacă putea să ducă la dezlegarea tainei. Dacă nu se va reuşi, trebuia să se caute altceva.

— O să trăim şi-o să vedem spuneau oamenii care gândeau ceva mai mult. În definitiv, ce-o să câştigăm dacă o să-l spânzurăm pe Maston, iar catastrofa tot o să se producă, în toată grozăvia ei?

Aşadar, în ziua de 5 septembrie, către ora 11, J. T. Maston se găsea în prezenţa doamnei Evangelina Scorbitt şi a lui John H. Prestice, preşedintele comisiei de anchetă.

Intrarea în miezul problemei a fost foarte simplă. Apoi, în convorbirea care a urmat, au fost puse următoarele întrebări şi date următoarele răspunsuri — foarte aspre din partea unuia şi foarte calme din partea celuilalt. Şi cui i-ar fi venit să creadă că de data asta cel care avea să fie calm era tocmai J. T. Maston?

— Te întreb pentru ultima dată: vrei să răspunzi? începu John H. Prestice.

— În legătură cu ce? spuse ironic J. T. Maston.

— În legătură cu locul unde a plecat colegul dumitale Barbicane.

— Am răspuns de o sută de ori la întrebarea asta.

— Răspunde pentru a o suta una oară.

— Barbicane se află acolo de unde o să se tragă cu tunul.

— Şi unde se află locul de unde o să se tragă cu tunul?

— Acolo unde se află colegul meu Barbicane.

— Ia seama, J. T. Maston! — La ce?

— La consecinţele refuzului dumitale de a răspunde şi care vor avea drept rezultat...

— ... că n-o să aflaţi niciodată ceea ce nici nu trebuie să ştiţi.

— Ceea ce avem dreptul să ştim! — Nu sunt de aceeaşi părere.

— Te dăm pe mâna juraţilor! — Daţi-mă!

— Şi juriul o să te condamne! — Treaba lui!

— Şi imediat ce se va da sentinţa, o să şi fie executată!

— Bine!

— Dragă Maston!... îndrăzni să spună doamna Evangelina Scorbitt, cu inima strânsă de atâtea ameninţări.

— Vai... *mistress*! exclamă J. T. Maston.

Şi *mistress* Evangelina Scorbitt lăsă capul în jos şi nu mai scoase un cuvânt.

— Vrei acum să afli şi care o să fie sentinţa? începu din nou preşedintele comisiei de anchetă.

— Dacă eşti bun să mi-o spui...

— O să fii condamnat la moarte... cum dealtfel o meriţi!

— Zău?

— Şi o să fii spânzurat, domnule, tot atât de sigur după cum doi şi cu doi fac patru

— Atunci, domnule, mai am încă şanse să scap, răspunse liniştit J. T. Maston. Dacă ai fi cât de cât matematician, n-ai mai spune „tot atât de sigur după cum doi şi cu doi fac patru!” Cine ştie dacă nu se va dovedi că toţi matematicienii au fost nişte nebuni până astăzi, afirmând că suma a două

numere este egală cu suma părţilor lor, adică tocmai că doi şi cu doi fac patru?

— Domnule!... izbucni preşedintele comisiei de anchetă, absolut năucit.

— Ei, — reluă J. T. Maston, — dacă ai fi spus „tot atât de sigur după cum unu şi cu unu fac doi", atunci e altceva. Lucrul acesta este absolut evident, căci de data aceasta nu mai este vorba de o teoremă, ci de o axiomă.

Şi, după această lecţie de aritmetică, preşedintele comisiei de anchetă plecă, în vreme ce doamna Evangelina Scorbitt simţea că nu are destul foc în priviri, ca să admire cum se cuvine pe extraordinarul calculator al visurilor sale!

Capitolul XIV. Foarte scurt, în care necunoscuta „X" capătă o valoare geografică.

Din fericire pentru J. T. Maston, guvernul de la Washington primi următoarea telegramă, trimisă de consulul american din Zanzibar:

„*Către John S. Wright, ministru de stat, Washington, S.U.A.*

Zanzibar, 13 septembrie, ora 5 dimineaţa, ora locală. Marilucrări executate în Wamasai, la sud de muntele Kilimanjaro. Opt luni de când preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl se află aici, împreună cu personal numeros — negrii de sub conducerea sultanului Bali-Bali. Aceste lucruri are onoarea să le anunţe guvernului său devotatul Richard W. Trust, consul".

Iată cum a fost aflată taina lui J. T. Maston. Şi iată de ce secretarul „Clubului artileriştilor", deşi a fost ţinut mai departe la închisoare, n-a fost spânzurat.

Nu se ştie însă dacă, după câtăva vreme, J. T. Maston n-a regretat, dar prea târziu, că n-a murit acuma, în culmea gloriei sale!

Capitolul XV. Cuprinde câteva amănunte foarteinteresantepentrulocuitorii globului pământesc.

Aşadar, guvernul din Washington ştia acum locul unde urmau să-şi pună planul în aplicare conducătorii societăţii americane „Polul Nord".

Autenticitatea telegramei nu putea fi pusă la îndoială, iar consulul din Zanzibar era un om prea de încredere, aşa că informaţia dată de el trebuia acceptată fără nici un fel de rezervă. Dealtfel, prima telegramă a fost confirmată de alte telegrame, trimise mai târziu. Nu se mai putea pune la îndoială faptul că în centrul regiunii Kilimanjaro, în Wamasai, adică la vreo sută de leghe spre apus de coasta răsăriteană a Africii, ceva mai sus de linia ecuatorului, inginerii societăţii „Polul Nord" erau pe cale să-şi termine uriaşele lor lucrări.

Cum de putuseră să se instaleze în cea mai mare taină aici, la poalele acestui munte celebru, descoperit în 1849 de către doctorii Rebviani şl Krapf şi apoi cercetat de călătorii Otto Ehlers şi Abhot? Cum de reuşiseră să-şi facă aici atelierele, să construiască o topitorie, să găsească personalul de care aveau nevoie? Prin ce mijloace ajunseseră să intre în legătură cu triburile primejdioase din această regiune şi cu şefii lor, pe cât de vicleni, pe atât de cruzi? La întrebările acestea nu se putea da nici un răspuns acum — şi poate chiar niciodată — deoarece mai erau doar câteva zile până la data de 22 septembrie.

Iată de ce J. T. Maston spuse numai atât, când doamna Evangelina Scorbitt îi aduse la cunoştinţă că taina din regiunea Kilimanjaro a fost aflată.

— Ha! Din fericire, omul nu a ajuns să călătorească nici prin telegraf şi nici prin telefon;

iar peste şase zile... durududu-bumbum!... s-a zis!

Oricine l-ar fi văzut pe secretarul „Clubului artileriştilor” cum descrie prin aer un uimitor zig-zag cu cârligul lui de fier şi cu ce foc rosteşte această bubuitoare onomatopee, care răsuna la fel de maiestos ca focul de tun din Columbiad, s-ar fi minunat de câtă energie dau dovadă şi tunarii scoşi la pensie.

Bineînţeles că J. T. Maston avea dreptate. Nu mai era timp să fie trimişi poliţişti la Wamasai, cu ordinul de arestare a preşedintelui Barbicane. Chiar admiţând că ar fi fost trimişi pe acea coastă poliţişti din Algeria sau Egipt, ba chiar din Aden, Massaua, Madagascar sau Zanzibar, ca să poată ajunge mai repede acolo, trebuia să se ţină seamă de o serie întreagă de dificultăţi caracteristice Africii, ca întârzieri datorită piedicilor ivite pe drumul prin această regiune muntoasă şi poate chiar rezistenţa armată a acelor oameni supuşi voinţei unui sultan tot atât de autoritar pe cât de negru. Prin urmare, trebuia să se renunţe la orice nădejde că operaţiunea ar putea fi împiedicată prin arestarea celui ce urma s-o săvârşească.

Dar, dacă acest lucru era imposibil, în schimb era foarte uşor acum să se deducă cu cea mai mare exactitate consecinţele acestei operaţiuni, deoarece se cunoştea situaţia exactă a locului unde urma să fie tras focul de tun. Era doar o chestiune de calcul matematic, calcul destul de complicat, fireşte, dar care nu întrecea puterile matematicienilor în general şi mai ales ale algebriştilor.

Întrucât telegrama consulului din Zanzibar venise direct pe adresa ministrului de stat din Washington, guvernul american a păstrat-o la început în cel mai mare secret. El voia ca, atunci când o va da publicităţii, să anunţe totodată şi care vor fi rezultatele deplasării axei pământeşti în ce priveşte schimbarea nivelului apelor oceanelor. Locuitorii globului urmau să afle ce soartă îi

paşte, potrivit locului pe care îl ocupau în cutare sau cutare segment al sferoidului terestru. E uşor de închipuit cu câtă nerăbdare aştepta lumea să afle ce o să se întâmple cu ea!

În consecinţă, telegrama a fost expediată încă de la 14 septembrie biroului Observatorului astronomic din Washington, căruia i se ceru să calculeze ce urmări va avea tragerea loviturii de tun din punct de vedere balistic şi geografic. După două zile lucrurile erau lămurite. Rezultatul calculelor fu transmis imediat prin cablul submarin puterilor din Lumea Nouă şi Lumea Veche. După aceea, el fu tipărit în mii de gazete sub titlurile cele mai senzaţionale cu putinţă şi strigate din băierile inimii de către vânzătorii de ziare, în toate oraşele mai mari ale lumii.

„Ce-o să se întâmple?"

Şi iată şi răspunsul la această întrebare, garantat de biroul Observatorului astronomic:

ANUNŢ URGENT

„*Experienţa pe care o încearcă preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl este următoarea: producerea unui recul în ziua de 22 septembrie, ora 12 noaptea, ora locală, folosindu-se de un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de calibrul 27 centimetri şi care va arunca un proiectil de 180.000 de tone, prin întrebuinţarea unui explozibil care va da proiectilului o viteză iniţială de 2.800 kilometri pe secundă.*

Dacă focul de tun va fi tras puţin mai jos de ecuator şi pe cel de al 34-lea meridian longitudine estică faţă de meridianul Parisului, adică la poalele muntelui Kilimanjaro şi dacă tirul va fi îndreptat spre sud, iată care vor fi efectele mecanice pe suprafaţa globului nostru pământesc:

Imediat, în urma acestei izbituri combinată cu mişcarea de rotaţie a pământului în jurul său, se va forma o nouă axă a Pământului. Şi cum, potrivit calculelor lui J. T. Maston, vechea axă se

va strămuta cu 23°28', noua axă va fi perpendiculară pe planul eclipticii.

Dar prin ce puncte vor ieşi capetele noii axe? Odată ce e cunoscut locul unde va fi trasă lovitura de tun, este uşor de calculat unde vor fi aceste puncte. Şi calculul sa făcut.

La nord, extremitatea noii axe se va localiza între. Groenlanda şi Ţara lui Grinnell, adică chiar în acea parte din Golful Baffin, care este tăiată acum de Cercul Polar. La sud, capătul axei se va găsi la limita Cercului Antarctic, cu câteva grade mai spre răsărit de insula Adélie.

Prin crearea acestei noi axe de rotaţie a Pământului, răspunzând în Golful Baffin Ia nord şi lângă insula Adélie la sud, se va forma un nou ecuator, pe deasupra căruia Soarele va descrie în fiecare zi unul şi acelaşi arc, fără să se mai deplaseze într-o parte sau alta. Această linie a ecuatorului va traversa Kilimanjaro la Wamasai, Oceanul Indian, Goa şi Chicacola puţin mai jos de Calcutta în India, Mangala în Siam, Kesho în Tonkin, Hong-Kong în China, insula Rasa, insulele Marshall, Gaspar-Rico, Walker în Pacific, munţii Cordilieri în Argentina, Rio-de-Janeiro în Brazilia, insulele Trinităţii şi Sfânta Elena în Atlantic, Sfântul Pavel de Luanda în Congo şi, în sfârşit, va ajunge din nou în teritoriul Wamasai, pe coastele muntelui Kilimanjaro.

Odată aflată poziţia noului ecuator, determinat de axa cea nouă, a fost cu putinţă să se rezolve şi problema schimbării nivelului apelor — problemă atât de arzătoare pentru securitatea locuitorilor globului pământesc.

Întâi de toate, se cuvine să subliniem că cei din conducerea societăţii „Polul Nord" au urmărit să micşoreze cât mai mult cu putinţă efectul acţiunii lor. Într-adevăr, dacă lovitura de tun ar fi fost trasă spre nord, consecinţele ar fi fost catastrofale pentru regiunile cele mai civilizate ale globului pământesc. În schimb însă,

trăgând spre sud, aceste consecinţe vor fi simţite mai mult în regiunile cele mai puţin populate şi cele mai sălbatice. Afirmaţia aceasta este valabilă mai ales în ce priveşte regiunile care urmau să fie inundate.

Iată acum noua împărţire a uscatului şi a apelor pe suprafaţa Pământului, pentru că apele oceanelor vor fi scoase din albiile lor, din pricina turtirii sferoidului nostru terestru la cei doi poli vechi:

Globul pământesc va fi împărţit de două cercuri mari, care se vor întretăia în unghi drept în regiunea Kilimanjaro şi la antipodul ei, în regiunea Oceanului Ecuatorial care se va forma. Prin aceasta se vor alcătui patru segmente: două în emisfera nordică sau boreală şi două în emisfera sudică sau australă. Aceste segmente vor fi despărţite prin linii, unde nivelul apelor nu va suferi nici o schimbare.

4. Emisfera nordică:

Primul segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde Africa din Congo până în Egipt, Europa din Turcia până în Groenlanda, America din Columbia engleză până în Peru şi până în Brazilia pe latitudinea San Salvadorului — în sfârşit tot Oceanul Atlantic de Nord şi cea mai mare parte din Atlanticul ecuatorial.

Al doilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde cea mai mare parte din Europa, de la Marea, Neagră până în Suedia, Rusia Europeană şi Rusia Asiatică, Arabia, aproape toată India, Persia, Belucistanul, Afganistanul, Turkestanul, China, Mongolia, Japonia, Coreea, Marea Neagră, Marea Caspică, partea de nord a Pacificului, Alaska din America de Nord şi, de asemenea, întregul domeniu polar, care din nenorocire a fost concesionat societăţii americane „North Polar Practical Association".

2. Emisfera sudică:

Al treilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde insula Madagascar, insulele Kerguelen, Réunion şi toate insulele din Oceanul Indian, Oceanul îngheţat de Sud până la noul pol, peninsula Malacca, insulele Java, Sumatra, Borneo, Sonde, Filipine, Australia, Noua Zeelandă, Noua Guinee, Noua Caledonie, toată partea de sud a Pacificului cu numeroasele sale arhipelaguri, până aproape de locul unde se află actualul meridian 160.

Al patrulea segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde partea de sud a Africii, din Congo şi Canalul Mozambic până la Capul Bunei Speranţe, partea de sud a Oceanului Atlantic până la paralela 80, toată America de Sud de la Pernambuco şi Dima, Bolivia, Brazilia, Uruguay, Argentina, Patagonia, Ţara de Foc, insulele Malvine, Sandwich, Shetland şi partea de sud a Pacificului, la răsărit de meridianul 160.

Acestea sunt cele patru segmente ale globului, separate de linii pe care schimbarea nivelului apelor va fi egală cu zero.

Urmează acum să arătăm efectele ce se vor produce la suprafaţa acestor patru segmente în urma deplasării oceanelor.

În fiecare din aceste patru segmente există un punct central, unde efectul va fi maxim, fie că acolo vor năvăli apele mărilor, fie că de acolo se vor retrage.

Prin calculele lui J. T. Maston s-a stabilit cu cea mai mare precizie că acest maximum va atinge 8.415 metri în toate acele puncte, de unde schimbarea de nivel a apelor va merge în jos până la liniile neutre formate de marginile segmentelor. Prin urmare acestea sunt locurile cele mai primejduite din punct de vedere al securităţii generale, de experienţa preşedintelui Barbicane. Efectele trebuie studiate potrivit celor două consecinţe.

Din două din aceste segmente, situate unul în faţa celuilalt — unul în emisfera nordică, celălalt în emisfera sudică — apele oceanelor se vor retrage pentru a cotropi celelalte două segmente, aşezate de asemeni unul în faţa altuia, în fiecare din cele două emisfere.

În primul segment: oceanul Atlantic va seca aproape în întregime, punctul maxim al scăderii nivelului apelor fiind în regiunea insulelor Bermude, unde va ieşi la iveală fundul oceanului, dacă actuala lui adâncime este mai mică de 8.415 metri. În consecinţă, între Europa şi Africa se vor ivi teritorii întinse, pe care Statele Unite, Anglia, Franţa, Spania şi Portugalia vor putea să le anexeze, în raport direct cu suprafaţa actuală a acestor ţări. Aceasta rămâne la aprecierea lor. Trebuie însă subliniat că, în urma scăderii nivelului apelor, se va coborî proporţional şi nivelul păturii atmosferice. Aşadar, ţărmurile Europei şi ale Americii se vor găsi la o altitudine atât de ridicată, încât situate la 20 sau 30 de grade de punctul maxim, nu vor mai dispune decât de o cantitate de aer tot atât de redusă cum se afla astăzi la o înălţime de o leghe în atmosferă. În această situaţie se vor găsi şi oraşe principale ca: New-York, Philadelphia, Charleston, Panama, Lisabona,, Madrid, Paris, Londra, Edinburgh, Dublin etc. Numai Cairo, Constantinopole, Dantzig şi Stockholm, pe de o parte, şi cele de pe coasta apuseană a Americii, pe de alta, îşi vor păstra poziţia normală, în raport cu nivelul general. Cât priveşte insulele Bermude, acolo se va simţi lipsa aerului aşa cum este simţită de navigatorii aerieni care se ridică până la o înălţime de 8.000 de metri, sau aşa cum se simte pe piscurile cele mai înalte ale Tibetului. Prin urmare, acolo nu va mai putea trăi nimeni.

Acelaşi efect se va produce şi în segmentul opus, care va cuprinde Oceanul Indian, Australia şi un sfert din Oceanul Pacific; apele Pacificului

se vor revărsa în bună parte peste ţinuturile din sudul Australiei. În acest segment, punctul maxim de scădere a nivelului apelor se va simţi mai ales pe coastele râpoase ale Ţării lui Nuyts, astfel încât oraşele Adelaide şi Melbourne se vor găsi la vreo 8 kilometri deasupra nivelului mării. Fără îndoială că pătura de aer care le va înconjura atunci va fi foarte curată, dar nicidecum destul de densă ca să mai poată respira cineva aici.

Iată, în general, modificările pe care le vor suferi diferitele regiuni ale globului pământesc în cele două segmente unde va creşte altitudinea, în urma secării într-o proporţie mai mare sau mai mică a actualelor albii ale oceanelor. Bineînţeles că în locurile unde apele oceanelor nu vor seca de tot, au să apară insule formate de piscurile munţilor submarini.

Dar, dacă scăderea densităţii păturilor de aer va pricinui atâtea neajunsuri regiunilor continentale ridicate în zonele superioare ale atmosferei, ce să mai zicem de regiunile care vor fi acoperite de năvala apelor? Într-o pătură de aer a cărei presiune este inferioară presiunii de la suprafaţa mărilor — de bine, de rău — tot se mai poate respira. Dar sub câţiva metri de apă nu mai poţi respira deloc. Aceasta este situaţia care aşteaptă pe locuitorii din celelalte segmente.

În segmentul de la nord-est de Kilimanjaro, punctul maxim de coborâre se va găsi la Iacuţk, în fundul Siberiei. Începând din regiunea acestui oraş, acoperită de o pătură de apă având o grosime de 8.415 metri — minus altitudinea ei din prezent — oceanul se va întinde tot micşorându-şi adâncimea până la liniile neutre, adică înecând cea mai mare parte din Rusia Asiatică, India, China, Japonia şi Alaska americană, până dincolo de strâmtoarea Behring. E posibil ca munţii Urali să răsară deasupra apelor ca nişte insuliţe în partea de răsărit a Europei. Cât priveşte Petersburgul şi Moscova, pe de o parte,

Calcutta, Bangkok, Saigon, Pekin, HongKong şi Edo, pe de altă parte, aceste oraşe vor dispare sub o pătură de apă de grosimi diferite, dar suficiente pentru a îneca pe ruşi, indieni, siamezi, cochinchinezi, chinezi şi japonezi, dacă aceştia nu vor avea răgaz să emigreze înainte de a se produce catastrofa.

În sectorul de la sud-vest de Kilimanjaro, dezastrele vor fi oarecum mai mici, deoarece segmentul acesta este în bună parte acoperit de Atlantic şi Pacific. Nivelul acestui segment se va ridica la 8.415 metri în arhipelagul Malvinelor. Totuşi, teritorii întinse vor dispare şi aici din pricina acestui potop artificial. Printre aceste regiuni se va găsi şi colţul Africii de Sud, de la Guineea inferioară şi Kilimanjaro până la Capul Bunei Speranţe, ca şi triunghiul sud-american format de Peru, Brazilia centrală, Chile şi Argentina, până la Ţara de Foc şi Capul Horn. Patagonezii, oricât de înalţi sunt ei, nu vor putea scăpa de înec îşi nu vor avea nici măcar posibilitatea să se refugieze în munţii Cordilieri, căci în această parte a lumii vor fi înecate până şi cele mai înalte piscuri ale munţilor.

Iată cum va arăta faţa Pământului, în urma experienţei lui Barbicane; pe de o parte ridicarea deasupra nivelului actual al apelor oceanelor, pe de altă parte coborârea sub acest nivel. Acestea sunt perspectivele care aşteaptă întreaga omenire, dacă preşedintele Barbicane nu va fi oprit la timp să-şi pună în aplicare criminala lui experienţă".

CapitolulXVI.Încarecorul nemulţumiţilor devine din ce în ce mai puternic.

Potrivit acestui anunţ urgent, lumea trebuia să ia măsurile necesare pentru a face faţă primejdiilor pentru a le ocoli sau măcar a fugi de ele, ducându-se în regiunile neutre care nu erau

ameninţate de nici o primejdie. Oamenii ameninţaţi de catastrofă erau împărţiţi în două categorii: cei ce urmau să fie asfixiaţi şi cei ce urmau să fie înecaţi.

Comunicatul acesta fu primit cu sentimente diferite, dar care se transformară toate în cele mai violente proteste.

În categoria asfixiaţilor se găseau americani din Statele Unite, europeni din Franţa, Anglia, Spania etc. Perspectiva anexării unor teritorii de pe fundul oceanului nu era destul de îmbietoare pentru a-i face să primească bucuroşi schimbările prevăzute. De pildă, Parisul, care urma să se găsească faţă de noul pol la o distanţă aproape egală cu distanţa la care se găseşte acum de vechiul pol, nu avea nimic de câştigat de pe urma acestei schimbări. E drept că el avea să se bucure de o primăvară veşnică, dar urma să piardă destul de mult din pătura sa de aer. Şi asta nu prea-i mulţumea pe parizieni, obişnuiţi să consume oxigen cât le dorea sufletul, în lipsă de ozon.

Din categoria înecaţilor făceau parte locuitorii Americii de Sud, ai Australiei, Canadei, Indiei şi ai Noii Zeelande. Ei bine, Marea Britanie n-ar fi acceptat niciodată ca „Barbicane şi Co.” s-o lipsească de coloniile sale cele mai bogate, unde englezii caută pe faţă să ia locul băştinaşilor. Evident, Golful Mexic avea să sece, dând naştere unui întins regat al Antilelor, pe care mexicanii şi yankeii l-ar fi putut revendica în baza doctrinei lui Monroe[16] — „America pentru americani”. Bineînţeles că şi mările din jurul insulelor Sonde, Filipine şi Celebes, odată secate, urmau să scoată la iveală teritorii imense, asupra cărora ar fi putut ridica pretenţii englezii şi americanii. Compensaţie zadarnică! Toate acestea nu trăgeau în cumpănă mai greu decât pierderile suferite din pricina inundaţiei îngrozitoare ce trebuia să se producă.

Ei! dacă în adâncurile acestor mări proaspete ar fi urmat să dispară numai nişte iacuţi, laponi, patagonezi, chinezi, japonezi sau câţiva argentinieni, poate că statele civilizate ar fi acceptat sacrificiul. Dar prea multe Mari Puteri aveau de suferit de pe urma catastrofei, aşa că nu se putea ca ele să nu protesteze.

Cât priveşte Europa, partea ei centrală avea să rămână aproape neatinsă. În schimb, însă, urma să se ridice puţin în vest, să se scufunde ceva în est, adică să se trezească pe jumătate asfixiată într-o parte şi pe jumătate înecată în cealaltă. Lucrul acesta nu putea fi admis! În plus, Mediterana urma să se golească aproape în întregime şi asta nu puteau s-o admită niciodată nici francezii, nici italienii, nici spaniolii, nici grecii, nici turcii şi nici egiptenii, fiindcă situaţia lor de popoare aşezate pe malurile Mediteranei le creează drepturi indiscutabile asupra acestei mări. Şi apoi la ce ar mai fi fost bun Canalul Suez, care avea să scape, deoarece era situat pe linia neutră? Cum să mai fie folosite minunatele lucrări ale lui Lesseps, când nu va mai exista nici un fel de Mediterană într-o parte a istmului şi foarte puţină Mare Roşie în cealaltă parte, afară de cazul când canalul ar fi fost lungit pe sute de kilometri?

În sfârşit, niciodată — nu, niciodată! — Anglia n-ar fi consimţit să vadă Gibraltarul, Malta şi Ciprul preschimbându-se în piscuri de munte, pierdute în nori, unde flota ei de război să nu mai poată acosta. Nu! Ea nu s-ar fi declarat mulţumită cu creşterea teritorială în fostul bazin al Atlanticului. Şi totuşi, maiorul Donellan se şi gândise să se înapoieze în Europa, pentru a pune în valoare drepturile patriei sale asupra acestor noi teritorii, în cazul când experienţa lui Barbicane şi a colegilor lui ar fi reuşit. Protestele curgeau acum cu nemiluita din toate părţile şi chiar din statele unde schimbarea de nivel era să fie egală cu zero, deoarece chiar şi aceste state aveau să fie mai mult

sau mai puţin lovite din alte puncte de vedere. Protestele deveniseră parcă şi mai violente, după ce sosirea telegramei din Zanzibar, care anunţa locul de unde trebuia să se tragă cu tunul, îngădui redactarea anunţului prea puţin liniştitor, pomenit mai sus.

Pe scurt, preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl şi J. T. Maston ridicaseră împotriva lor toată omenirea. Dar ce vânzare pe ziarele de toate nuanţele! Ce căutare! Ce tiraje suplimentare! Poate că pentru prima dată în istoria lumii ziarele protestau toate pe acelaşi ton, deşi erau de păreri diferite în orice chestiune: *Novosti*, *Novoe Vremia*, *Mesagerul Kronstadtului*, *Gazeta Moscovei*, *Russkoe Deloy Grajdanie*, *Jurnalul din Karlskron*, *Handelsblatt*, *Vaterland*, *Fremdemblatt*, *Neue Badische Lande Zeitung*, *Gazeta Magdeburgului*,

Neue Freie Presse, *Berliner Tagblad*, *Extrablatt*, *Post*, *Volksblad*, *Boersen-Courier*, *Gazeta Siberiei*, *Gazeta Crucii*, *Gazeta din Voss*, *Reichsanzeiger*, *Germania*, *Epoca*, *Correo*, *Imparcial*, *Correspondencia*, *Iberia*, *Le Temps*, *Le Figaro*, *L'Intransigeant*, *Le Gaulois*, *L'Univers*, *La Justice*, *La République Française*, *L'Autorité*, *La Presse*, *Le Matin*, *Le XIX-ème Siècle*, La *Liberté*, *L'Illustration*, *Le Monde Illustré*, *La Revue des Deux Mondes*, *Le Cosmos*, *La Revue Bleue*, *La Nature*, *Tribuna*, *Osservatore Romano*, *Fanfulla*, *Capitan Fracassa*, *Riforma*, *Pester Lloyd*, *Ephymeris*, *Acropolis*, *Palingenesia*, *Curierul Cubei*, *Pionierul Allahabadului*, *Srpska Nezavinost*, *L'Indépendance Roumaine*, *Le Nord*, *L'Indépendance Belge*, *Sydney Morning Herald*, *Edinburgh Review*, *Manchester Guardian*, *Scotsman*, *Standard*, *Times*, *Truth*, *Sun*, *Central News*, *Pressa Argentina*, *Românul din Bucureşti*, *Curierul din San Francisco*, *Commercial Gazette*, *San Diego din California*, *Manitoba*, *Ecoul*

Pacificului, *Savantul American*, *Curierul Statelor Unite*, *New-York Herald*, *Lumea din New-York*, *Daily Chronicle*, *Buenos-Aires Herald*, *Deşteptarea Marocului*, *Hu-Pao*, *Cin-Pao*, *Curierul din Hong-Kong*, *Monitorul din Republica Cunani*. Pânăşi Mac Lane Express, ziarul englez consacrat chestiunilor de economie politică, a lăsat să se înţeleagă că în teritoriile devastate va domni foametea. Catastrofa ameninţa să rupă nu numai echilibrul european — era vorba într-adevăr despre asta — dar şi echilibrul mondial! E uşor de închipuit deci ce înrâurire putea să aibă o asemenea perspectiva asupra unei lumi bolnave parcă de turbare şi pe care o caracteriza excesul de nervozitate! O predispunea la nebunie! Efectul unei bombe aruncate într-un depozit cu praf de puşcă!

Cât priveşte pe J. T. Maston, s-a crezut un moment că i-a bătut ceasul din urmă.

Într-adevăr, o mulţime imensă, înfuriată la culme, pătrunse în seara de 17 septembrie în celula lui, cu gândul să-l linşeze. Trebuie s-o spunem pe şleau, poliţiştii n-au căutat deloc să împiedice lumea să pătrundă la Maston...

Dar celula acestuia era pustie: *mistress* Evangelina Scorbitt reuşise să-l scape, plătindu-i libertatea în aur greu. Temnicerul se lăsase mituit cu atât mai uşor, cu cât trăgea nădejde că o să trăiască până o muri de bătrâneţe. Într-adevăr, Baltimore, ca şi Washington, New-York şi alte oraşe mai mari de pe ţărmul american, făcea parte din categoria aşezărilor omeneşti cu perspectiva de a se trezi la o altitudine mai ridicată, dar cărora le mai rămânea destul aer la dispoziţie pentru consumul zilnic al locuitorilor.

Aşadar, J. T. Maston reuşise să-şi găsească un refugiu tainic, scăpând de furia indignării publice. Şi aşa s-a făcut că viaţa acestui mare tulburător al omenirii a fost salvată prin devotamentul unei femei iubitoare. Dealtfel, nu

mai erau decât patru zile — doar patru zile! — până când proiectele firmei „Barbicane şi Co.” aveau să devină fapt împlinit!

După cum se vede, anunţul urgent fusese înţeles destul de bine de toţi. Dacă la început se mai găsiseră unii sceptici care să nu creadă în catastrofa prezisă, apoi acum nu se mai găsea nici unul. Guvernele se grăbiseră să atragă atenţia cetăţenilor — oarecum puţini la număr — care urmau să se trezească ridicaţi în zonele cu aer rarefiat, ca şi celor — în număr mult mai mare — aflaţi pe teritoriile ce urmau să fie înghiţite de apele oceanelor, asupra nenorocirii apropiate.

În urma anunţului transmis în toate cele cinci părţi ale lumii, începu o emigraţie cum nu se mai văzuse — cum nu fusese nici pe vremea marilor migraţiuni ale popoarelor dinspre răsărit spre apus. Exodul cuprinse o bună parte din toate rasele: hotentoţi, melanezieni, negri, piei roşii, galbeni, albi...

Din nenorocire, lipsea răgazul de care era nevoie. Orele erau numărate. Dacă ar mai fi fost la mijloc măcar câteva luni, chinezii ar fi putut părăsi China, australienii Australia, patagonezii Patagonia, popoarele siberiene Siberia etc., etc. Dar acum, când se anunţase că dezastrul nu va fi general şi punctele de pe globul pământesc care aveau să rămână aproape nevătămate deveniseră cunoscute, groaza n-a mai fost generală. Câteva provincii, ba chiar câteva state, începură să se simtă mai uşurate. Într-un cuvânt, înafara oamenilor aflaţi în regiunile direct ameninţate, ceilalţi nu mai simţeau decât teama aceea, ascunsă în suflet şi foarte firească, simţită de orice om în aşteptarea unei lovituri îngrozitoare.

În vremea aceasta, Alcide Pierdeux îşi repeta întruna, făcând tot felul de gesturi:

„Dar cum naiba o să reuşească preşedintele Barbicane să fabrice un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de douăzeci şi şapte?

Afurisitul de Maston! Tare aş mai vrea să dau ochii cu el! Aş şti eu atunci să-l fac să-mi spună adevărul! În toată povestea asta nimic nu pare ca lumea, nimic raţional."

În orice caz, singura şansă ca anumite părţi ale globului pământesc să poată scăpa de catastrofa generală era ca operaţia să nu reuşească.

Capitolul XVII. Ce s-a petrecut în regiunea Kilimanjaro timp de opt luni din acest an de pomină.

Regiunea Wamasai se află în partea de răsărit a Africii Centrale, între coasta Zanzibar şi regiunea Marilor Lacuri, unde Victoria-Nyanza şi Tanganyika formează adevărate mări interioare. Cele câteva cunoştinţe pe care le avem asupra acestei ţări sunt datorate englezului Johnston, contelui Tekeli şi doctorului german Meyer. Regiunea aceasta muntoasă se găseşte sub suveranitatea sultanului Bali-Bali, care stăpâneşte vreo 30-40 de mii de negri.

Cam la trei grade sub ecuator se înalţă muntele Kilimanjaro, care îşi avântă culmile sale cele mai semeţe — printre care şi piscul Kibo — până la o înălţimea de 5.704 metri. Către sud, nord şi vest, masivul acesta măreţ domină câmpiile întinse şi roditoare ale ţinutului Wamasai, făcând legătura între ele şi lacul Victoria-Nyanza, de-a curmezişul regiunii Mozambicului.

La câteva leghe mai jos de primele praguri ale muntelui Kilimanjaro se află localitatea Kisongo, reşedinţa obişnuită a sultanului. Ca să fim drepţi, capitala aceasta nu este decât un sat ceva mai mare. Locuitorii ei sunt nişte oameni foarte capabili, care muncesc din greu — atât ei, cât şi sclavii lor — pentru sultanul Bali-Bali.

Acesta este socotit — şi pe bună dreptate — ca unul dintre cei mai interesaţi suverani ai popoarelor din Africa Centrală, care se străduiesc să scape de sub influenţa — sau ca să spunem lucrurilor pe nume — de sub dominaţia britanică.

Aici, la Kisongo, sosiseră în prima săptămână a lunii ianuarie din acest an preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl, însoţiţi doar de vreo zece maiştri, devotaţi cauzei lor.

Plecând din Statele Unite — plecare de care nu ştiau decât *mistress* Evangelina Scorbitt şi J. T. Maston — ei se îmbarcaseră la New-York, îndreptânduse spre Capul Bunei Speranţe, de unde un alt vas i-a transportat la Zanzibar, în insula cu acelaşi nume. Acolo, ei au închiriat în cea mai mare taină o corabie mică, cu care porniră apoi spre portul Mombassa de pe coasta de răsărit a Africii, în cealaltă parte a canalului. În port îi aştepta o escortă trimisă de sultan. După o călătorie destul de grea, lungă de vreo sută de leghe, prin această regiune frământată, acoperită de păduri, tăiată de cursuri de apă şi plină de mocirle, au ajuns în cele din urmă la reşedinţa regală.

Imediat după ce luase cunoştinţă de calculele lui J.

T. Maston, preşedintele Barbicane intrase în legătură cu Bali-Bali, prin mijlocirea unui explorator suedez, care petrecuse câţiva ani în această parte a Africii.

Sultanul îl socotea pe Barbicane drept un adevărat prieten, deoarece îi era partizan înfocat încă de pe vremea cunoscutei călătorii a îndrăzneţului yankeu împrejurul Lunii, călătorie a cărei faimă pătrunsese până pe aceste meleaguri depărtate. Fără măcar să-i împărtăşească scopul urmărit, Impey Barbicane primise numaidecât de la suveranul Wamasai-ului încuviinţarea de a întreprinde nişte lucrări de mare amploare la poalele muntelui Kilimanjaro. În schimbul

considerabilei sume de trei sute de mii de dolari, BaliBali se angajase să-i pună la dispoziţie tot personalul de care avea nevoie. În acelaşi timp, îi îngăduia să facă tot ce doreşte din Kilimanjaro: să-l radă de pe faţa pământului, dacă i-ar fi venit poftă, sau să-l ia de acolo şi să-l ducă în altă parte, dacă ar fi putut aşa ceva. În urma încheierii unor contracte în toată regula şi de pe urma cărora sultanul îşi va avea partea lui, „NorthPolarPracticalAssociation”devenise proprietara muntelui african, cu aceleaşi drepturi absolute pe care le avea şi asupra domeniului din jurul Polului Nord.

Primirea făcută la Kisongo preşedintelui Barbicane şi colegului său a fost cât se poate de frumoasă. BaliBali simţea o admiraţie vecină cu adoraţia faţă de aceşti doi călători iluştri, care se avântaseră în spaţiu pentru a ajunge până la Lună. Simpatia lui faţă de ei era şi mai mult sporită de lucrările misterioase care urmau să fie făcute de ei chiar în regatul lui. Aşa că promisese americanilor să le păstreze secretul, atât el, cât şi supuşii săi, al căror ajutor le era asigurat. Nici unul dintre negri care urmau să lucreze pe şantiere nu avea dreptul să le părăsească nici măcar o zi, sub ameninţarea celor mai cumplite cazne.

Iată de ce această operaţie a fost învăluită de un mister, pe care nici cei mai dibaci agenţi de poliţie din America sau Europa nu l-au putut pătrunde. Dacă totuşi taina aceasta a fost descoperită în cele din urmă, se datoreşte faptului că după terminarea lucrărilor, sultanul a mai slăbit oarecum asprimea regulilor stabilite; şi apoi trădători sau flecari se găsesc pretutindeni — chiar şi printre negri. În felul acesta a aflat Richard W. Trust, consulul american din Zanzibar, ce se petrece în regiunea Kilimanjaro. Atunci, însă, la 13 septembrie, era prea târziu pentru ca preşedintele Barbicane să mai poată fi împiedicat de a-şi pune planul în aplicare.

Dar de ce oare alesese „Barbicane şi Co.” tocmai regiunea Wamasai ca teatru al operaţiunilor sale? În primul rând, pentru că le convenea aşezarea regiunii în această parte puţin cunoscută a Africii şi pentru că era destul de departe de locurile vizitate de obicei de călători. În al doilea, fiindcă masivul Kilimanjaro oferea toate calităţile în ce priveşte soliditatea şi orientarea de care aveau nevoie pentru proiectul lor. În plus, chiar la suprafaţa pământului se găseau tocmai materiile prime necesare, iar condiţiile de exploatare a acestor zăcăminte erau deosebit de prielnice.

Într-adevăr, cu câteva luni înainte de a părăsi Statele Unite, preşedintele Barbicane aflase de la exploratorul suedez că la poalele muntelui Kilimanjaro se găsea din belşug minereu de fier şi cărbuni, aproape chiar la suprafaţa pământului. Nu mai era nevoie de săpat mine şi nici să se caute zăcămintele la câteva mii de picioare sub scoarţa pământului. N-aveai decât să te apleci ca să iei fierul şi cărbunele şi în cantităţi mult superioare consumului prevăzut de plan. În plus, în vecinătatea muntelui se mai găseau uriaşe zăcăminte de nitrat de sodiu şi de pirită, necesare fabricării melimelonitei.

După cum am mai spus, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl nu aduseseră nici un fel de personal, afară de cei zece maiştri pe care se puteau bizui. Ei urmau să conducă cei zece mii de negri puşi la dispoziţia lor de către Bali-Bali şi care trebuiau să construiască tunul-monstru şi proiectilul nu mai puţin monstruos.

Ladouă săptămâni după sosirea preşedintelui Barbicane şi a colegului său în Wamasai, la poalele muntelui Kilimanjaro erau construite trei şantiere, dintre care unul pentru turnarea tunului, altul pentru turnarea proiectilului şi al treilea pentru fabricarea meli-melonitei.

Dar mai întâi, cum rezolvase preşedintele Barbicane problema turnării unui tun cu dimensiuni atât de colosale? Vom vedea în curând şi vom înţelege în acelaşi timp că locuitorii Pământului pierduseră şi ultima şansă de salvare — adică dificultatea de a se construi o asemenea maşinărie.

Turnarea unui tun de un milion de ori mai mare ca volum decât tunul de 27 de centimetri era o lucrare care depăşea forţele omeneşti. Se ştie că s-au ivit dificultăţi serioase chiar la turnarea tunurilor de 42 de centimetri, care aruncă proiectile de 780 de kilograme, fiind încărcate cu 274 kilograme de praf de puşcă. De aceea, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl renunţaseră la ideea de a turna tunul. Ei nu urmăreau să fabrice un tun şi nici măcar un mortier. Era vorba pur şi simplu să sape o galerie în masivul rezistent Kilimanjaro — un fel de puţ de mină.

Bineînţeles că această galerie de mină putea foarte bine să înlocuiască un tun de metal, un Columbiad uriaş, a cărui, construire ar fi fost dealtfel pe cât de costisitoare, pe atât de grea. În plus, tunul ar fi trebuit să aibă nişte pereţi extremi de groşi, pentru a înlătura orice posibilitate de explozie. „Barbicane şi Co.” plănuiseră încă de la început să facă o asemenea construcţie: dacă în carnetul lui J. T. Maston se pomenea de tun, apoi aceasta se datora numai faptului că celebrul calculator pornise în socotelile sale de la tunul de 27 de centimetri.

La început a fost ales un loc la o înălţime de vreo sută de picioare, pe coasta de sud a muntelui şi de unde se vedeau până departe câmpii întinse. Astfel nu s-ar fi putut ivi nici un obstacol în calea proiectilului, când avea să ţâşnească din „gura de tun” sfredelită în coastele masivului Kilimanjaro.

Galeria aceasta a fost săpată cu o precizie extremă şi cu multă trudă. Barbicane reuşise însă

să construiască destul de uşor perforatoare automate — nişte maşini relativ simple — şi să le pună în mişcare cu aer comprimat, prin mijlocirea forţei motrice căpătată de la căderile de apă din apropiere. După aceea, găurile săpate de această puzderie de perforatoare au fost umplute cu melimelonită. Şi nici un alt explozibil mai puţin puternic nu ar fi fost bun pentru a arunca în aer stâncile, fiindcă muntele era compus aici dintr-un fel de sienită extrem de dură, feldspat, ortozăşi hornblendă amfibolă. Această împrejurare era binevenită, căci muntele n-ar fi rezistat altfel la formidabila presiune exercitată de expansiunea gazelor. Dar înălţimea şi grosimea muntelui Kilimanjaro erau suficiente pentru ca "Barbicane şi Co." să fie siguri că nu se va produce nici o crăpătură sau explozie exterioară atunci când va fi trasă lovitura de tun.

Pe scurt, miile de muncitori, conduşi de cei zece maiştri şi sub înalta direcţie a preşedintelui Barbicane, munciră cu atâta spor şi cu atâta pricepere, încât întreaga lucrare fu dusă la bun sfârşit în mai puţin de şase luni.

Galeria avea diametrul de douăzeci şi şapte de metri şi o adâncime de şase sute de metri. Întrucât era nevoie ca proiectilul să alunece pe pereţi perfect netezi, dar să nu lase să se piardă nimic din gazele produse de explozie, interiorul galeriei fu blindat cu un înveliş de fontă strunjită perfect.

În realitate, lucrarea aceasta era cu mult mai importantă decât cea făcută când se construise celebrul tun Columbia de La Moon-City, care trimisese proiectilul de aluminiu împrejurul Lunii. Dar există oare ceva imposibil pentru inginerii din lumea de azi? În vreme ce se sfredelea coasta muntelui Kilimanjaro, nu stăteau cu mâinile în sân nici muncitorii de pe cel de-al doilea şantier. Pe măsură ce se construia carapacea metalică, se construia şi proiectilul de dimensiuni uriaşe.

Numai pentru fabricarea acestuia era necesar să se obţină o masă de fontă cilindro-conică în greutate de o sută optzeci milioane de kilograme, adică o sută optzeci de mii de tone.

E de la sine înţeles că nici măcar nu s-a pus problema ca acest proiectil să fie turnat dintr-o bucată. Trebuia confecţionat din bucăţi de câte o mie de tone fiecare, suite pe rând la gura galeriei, şi apoi aşezate în ţeava, unde era introdusă din timp melimelonita necesară. După aceea, bucăţile urmau să fie nituite, formând astfel un tot compact, care trebuia să alunece pe pereţii tubului interior.

A fost nevoie, deci, să se aducă pe cel de-al doilea şantier vreo patru sute de mii de tone de minereu, şaptezeci de mii de tone de castină şi patru sute de mii de tone de huilă, aceasta din urmă fiind transformată în cuptoare în două sute optzeci de mii de tone de cocs. Dar cum zăcămintele erau aproape de Kilimanjaro, a fost mai mult o treabă de transportare de colo până colo.

Poate că cea mai mare dificultate s-a ivit însă când s-a pus problema construirii cuptoarelor înalte pentru transformarea minereului în fontă. Totuşi, în răstimp de o lună, zece cuptoare înalte, de câte treizeci de metri, erau gata să intre în funcţiune, putând produce fiecare câte o sută optzeci de tone de fontă pe zi. Asta însemna în total o mie opt sute de tone în douăzeci şi patru de ore, sau o sută optzeci de mii de tone după o sută de zile de lucru.

Cât despre al treilea şantier, construit pentru fabricarea meli-melonitei, acolo munca a mers mai repede. Lucrările au fost însă făcute în atât de mare secret, încât nici până în ziua de azi nu s-a aflat cu precizie compoziţia explozibilului.

Totul mersese ca pe roate. Nu s-ar fi putut lucra cu mai mult succes nici în uzinele din Greusot, Call, Indret, Seyne, Birkenhead,

Woolwich sau din Cockerill. Se înregistra doar un accident la lucrări în valoare de trei sute de mii de franci. Bineînţeles că sultanul era încântat. El urmărea tot timpul lucrările şi e uşor de închipuit că prezenţa temutului suveran stimula foarte mult zelul credincioşilor săi supuşi I

Câteodată, când Bali-Bali întreba la ce o să servească toată treaba asta, preşedintele Barbicane îi răspundea:

— Treaba asta o să schimbe faţa lumii!

— Facem aici ceva care o să-i asigure pe vecie sultanului Bali-Bali o glorie cum nu va avea nici un rege din Africa, adăuga căpitanul Nicholl.

E de prisos să mai spunem cât de mândru se simţea suveranul din Wamasai, auzind asemenea vorbe.

La 29 august, lucrările se terminară. Galeria, săpată potrivit calibrului dorit, era acum căptuşită în interior de cămaşa netedă de fontă pe o lungime de şase sute de metri. În fundul galeriei erau îngrămădite două mii de tone de meli-melonită, puse în legătură cu cutia capsei, plină cu fulminat de mercur. Venea apoi proiectilul, lung de o sută cinci metri. Scăzând locul ocupat de explozibil şi proiectil, rămâneau încă patru sute nouăzeci şi doi de metri de parcurs până la gura ţevii. Distanţa aceasta era suficientă pentru ca expansiunea gazelor produse de explozie să-şi facă efectul, aruncând proiectilul cu forţa necesară.

Se punea însă acum o întrebare — problemă de pură balistică: oare nu cumva proiectilul avea să devieze de la traiectoria trasată prin calculele lui J. T. Maston? Nicidecum. Calculele erau corecte. Ele arătau precis deviaţia proiectilului spre răsărit de meridianul care trece prin Kilimanjaro, datorită rotaţiei Pământului în jurul axei sale. De asemeni, calculele arătau care va fi forma curbei hiperbolice pe care o va descrie proiectilul datorită enormei sale viteze iniţiale.

A doua întrebare: proiectilul va fi vizibil în timpul parcursului său? Nu, pentru că atunci când avea să ţâşnească din galerie, Pământul va fi în umbră, precum şi din pricină că, fiind tras la o înălţime mică, urma să aibă o viteză unghiulară, considerabilă. După aceea, când avea să intre în zona luminată, nu va mai putea fi văzut nici cu cele mai puternice lunete din pricina volumului său redus. Lucrul acesta devenea cu atât mai valabil pentru clipa când, scăpând din lanţurile atracţiei Pământului, avea să se învârtească în veci în jurul Soarelui.

Desigur, preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl puteau fi mândri de opera lor, pe care o duseseră! la bun sfârşit!

De ce nu era aici şi J. T. Maston, pentru a se minuna de precizia cu care fuseseră executate lucrările — demnă de precizia calculelor ce stăteau la baza lor?... Şi, mai ales, de ce era el departe, prea departe, mult prea departe de locul unde formidabila detunătură avea să trezească ecouri până în ungherele cele mai ascunse ale Africii?

Cei doi colegi ai lui J. T. Maston se gândeau la el dar nici nu le trecea prin minte că secretarul „Clubului artileriştilor" nu mai locuia la Ballistic-Cottage, că evadase de la închisoarea din Baltimore şi că fusese nevoit să se ascundă, pentru a-şi apăra preţioasa existenţă. Ei nu ştiau nimic despre mânia care cuprinsese lumea întreagă împotriva inginerilor societăţii „Polul Nord". Habar n-aveau că, dacă s-ar fi pus mâna pe ei, ar fi fost masacraţi, căsăpiţi, fripţi bucăţică cu bucăţică pe jeratic. Într-adevăr, norocul lor că atunci când avea să fie trasă lovitura de tun, ei nu trebuiau să fie salutaţi decât de strigătele unor băştinaşi din Africa Orientală!

— În sfârşit! zise căpitanul Nicholl, adresându-se preşedintelui Barbicane în seara zilei

de 22 septembrie, stând şi admirându-şi opera terminată.

— Da... În sfârşit!... Am putea spune chiar: uf! zise Impey Barbicane, oftând uşurat.

— Dacă ar trebui s-o luăm de la capăt...

— Ei, am lua-o!...

— Ce noroc că am avut la dispoziţie această adorabilă meli-melonită! spuse căpitanul Nicholl.

— Care o să te facă celebru, Nicholl!

— Fără îndoială, Barbicane, răspunse cu modestie căpitanul Nicholl. Ştii câte galerii ar fi trebuit să mai săpăm în coastele muntelui Kilimanjaro, pentru a obţine acelaşi rezultat, dacă am fi avut la dispoziţie numai fulmicoton, ca acela care ne-a aruncat proiectilul spre Lună?

— Câte, Nicholl?

— O sută optzeci de galerii, Barbicane.

— Le-am fi săpat şi pe astea, căpitane!

— Şi o sută optzeci de proiectile de câte o sută optzeci de mii de tone fiecare!

— Le-am fi turnat şi pe astea, Nicholl!

Mai înţelege-te dacă poţi cu asemenea făpturi! Dar dacă au făcut ei ocolul Lunii, de câte altele nu mai sunt artileriştii în stare?

În aceeaşi seară, doar cu câteva ore înainte de momentul precis când trebuia să se tragă lovitura de tun —şi în vreme ce preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl se felicitau unul pe altul — Alcide Pierdeux, încuiat în biroul său din Baltimore, începu deodată să ţipe, ca un om în delir. Sărind apoi de la masa înţesată cu foi de hârtie pline de formule algebrice, el izbucni în gura mare:

— Ticălosul de Maston ... Dobitocul!... M-a făcut să-mi sparg capul cu problema lui!... Cum naiba de nu mi-a trecut mai devreme prin minte? Fir-ar să fie de cosinus!... Dacă aş şti unde se află Maston în clipa asta, l-aş invita la masă şi am ciocni amândoi un pahar de vin, chiar în clipa când va bubui maşina lui a tot distrugătoare!

Şi, după ce scoase un urlet sălbatic, aşa cum făcea când juca partidele de *whist*, continuă:

— Hei, prietene, ţi-a cam deraiat mintea când ai făcut calculele cu privire la tunul tău din Kilimanjaro!... Nici nu se putea să fie altfel!...

Capitolul XVIII. În care populaţia din Wamasaiaşteaptăcapreşedintele Barbicane să strige: „Foc!”

Era în seara de 22 septembrie — dată memorabilă căreia lumea întreagă îi atribuia aceeaşi influenţă nefastă ca zilei de 1 ianuarie a anului 1000. La douăsprezece ore după trecerea soarelui peste meridianul din Kilimanjaro, adică exact la miezul nopţii, căpitanul Nicholl trebuia să dea foc explozibilului.

Se cuvine să precizăm că, deoarece muntele Kilimanjaro se găseşte cu 35° mai spre răsărit de meridianul Parisului, iar Baltimore cu 79° mai spre vest de acelaşi meridian, aceasta face o diferenţă de 114°, ceea ce înseamnă o distanţă de timp de 456’, adică şapte ore şi douăzeci şi şapte de minute. Deci, în secunda precisă când avea să se tragă cu tunul, în marele oraş din Maryland, Baltimore, avea să fie ora cinci şi douăzeci şi patru de minute după amiază.

Vremea era minunată. Soarele apusese dincolo de câmpiile Wamasai-ului, ascunzându-se după orizontul curat, de cleştar. N-ai fi putut dori o noapte mai frumoasă, mai liniştită, mai înstelată, pentru a arunca un proiectil în spaţiu. Nici un norişor nu avea să se amestece cu vaporii artificiali produşi de arderea instantanee a meli-melonitei.

Cineştie? Poate că preşedintelui Barbicane şi căpitanului Nicholl le părea rău că nu pot lua loc î proiectil. Chiar din prima secundă ar fi parcurs două mii şi opt sute de kilometri! După ce

pătrunseseră în tainele lumii lunare, ar fi pătruns acum în tainele sistemului solar.

Sultanul Bali-Bali şi cele mai sus-puse personalităţi de la curtea lui — adică ministrul de finanţe călăul oficial — se adunaseră, împreună cu personalul negru care luase parte la marile lucrări, pentru a urmări diferitele faze ale tragerii cu tunul. Din prudenţă, însă, luaseră loc cu toţii la vreo trei kilometri de galeria sfredelită din Kilimanjaro, astfel încât să fie siguri că n-au să păţească nimic din pricina groaznicei presiuni a aerului.

În jur se strânseseră câteva mii de indigeni, veniţi din Kisongo şi din satele aşezate în sudul provinciei, grăbindu-se, în urma ordinului sultanului Bali-Bali, să asiste şi ei la acest spectacol măreţ.

Un fir de metal făcea legătura între o baterie electrică şi capsa cu fulminat de mercur din fundul galeriei, fiind gata să transmită scânteia care avea să provoace aprinderea meli-melonitei.

Ceva mai înainte avusese loc un ospăţ minunat, care adunase în jurul aceleiaşi mese pe sultan, pe musafirii săi americani şi pe notabilităţile din capitală. Masa era oferită de Bali-Bali, care pregătise totul foarte bine, cu atât mai mult cu cât toate cheltuielile urmau să fie suportate de societatea „Polul Nord”.

Ospăţul de sărbătoare, început la ora şapte şi jumătate, se termină la ora unsprezece printr-o urare adresată de sultan inginerilor societăţii „Polul Nord” şi pentru succesul operei.

Încă o oră, şi modificarea condiţiilor geografice şi de climă ale Pământului avea să devină fapt îndeplinit.

Preşedintele Barbicane, colegul său şi cei zece maiştri se duseră apoi lângă coliba înăuntrul căreia era montată bateria electrică. Barbicane ţinea cronometrul în mânăşi număra minutele,

care niciodată nu i se păruseră atât de lungi. Păreau nu minute, ci ani, ba chiar veacuri întregi!

La ora douăsprezece fără zece minute noaptea, căpitanul, Nicholl şi preşedintele Barbicane se apropiară de aparatul care făcea legătura cu galeria săpată în Kilimanjaro.

Sultanul, curtea lui şi mulţimea indigenilor formau un cerc imens în jurul lor.

Era de mare importanţă ca focul să fie tras în momentul precis arătat de calculele lui J. T. Maston adică chiar în clipa când Soarele urma să taie noua linie ecuatorială a Pământului, pe care apoi nu avea so mai părăsească niciodată, mergând pe orbita sa aparentă în jurul globului pământesc.

— Douăsprezece fără cinci!... Fără patru!... Fără trei!... Fără doi!... Fără unu!...

Preşedintele Barbicane urmărea acul ceasornicului luminat de o lanternă ţinută de unul dintre maiştri, în vreme ce căpitanul Nicholl stătea cu degetul pe butonul aparatului, gata să apese şi să facă contact.

Mai rămăseseră doar douăzeci de secunde!.. Doar zece!... Doar cinci!... Doar una!...

Nu se simţea nici măcar urmă de tremur în mâna acestui nepăsător Nicholl! El şi colegul său nu erau deloc mai emoţionaţi decât în clipa când aşteptau închişi în proiectilul lor de aluminiu, să fie aruncaţi de tun în regiunile din jurul Lunii.

— Foc!... strigă preşedintele Barbicane. Şi degetul arătător al căpitanului Nicholl apăsă pe buton.

Urmă o detunătură îngrozitoare, ale cărei ecouri duseră bubuiturile până în străfundurile orizontului Wamasai-ului. Apoi o şuierătură asurzitoare produsă de trecerea unei mase solide care străpungea pătura aerului sub presiunea a miliarde şi miliarde de litri de gaze, produse prin arderea instantanee a două mii de tone de meli-melonită. Parcă trecea peste Pământ unul din acei meteori în care se adună toate acţiunile violente

ale naturii. Şi cu siguranţă că nu s-ar fi produs un zgomot mai groaznic, chiar dacă toate tunurile tuturor artileriilor de pe globul pământesc şiar fi unit glasurile cu toate trăsnetele cerului, pentru a tuna laolaltă.

Capitolul XIX În care poate că lui Maston îi pare rău după vremurile când mulţimea voia să-i aplice legea lui Lynch[17]

Capitalele ţărilor din Lumea Veche şi Lumea Nouă, ca şi orăşelele de oarecare importanţă şi până şi târgurile mai mărunte, aşteptau cuprinse de groază. Datorită ziarelor răspândite pe toată suprafaţa pământului, întreaga lume cunoştea ora precisă, care corespundea orei douăsprezece noaptea la Kilimanjaro.

Întrucât soarele străbate doar un grad în patru minute, iată orele care corespundeau în diferite oraşe mai mari miezului nopţii la Kilimanjaro:

La Paris 9 ore 40 minute seara La Petersburg 11 ore 31 minute seara La Londra 9 ore 30 minute seara La Roma 10 ore 20 minute seara La Madrid 9 ore 15 minute seara La Berlin 10 ore 20 minute seara La Constantinopole 11 ore 25 minute seara La Calcutta 3 ore 04 minute dimineaţa La Nankin 5 ore 31 minute dimineaţa La Baltimore, după cum am mai spus, era ora 5 şi 24 de minute atunci când la Kilimanjaro era miezul! nopţii, adică la 12 ore după trecerea Soarelui peste meridianul locului.

Nu mai este nevoie să vorbim de groaza de care era cuprinsă lumea la apropierea acestei clipe. Nici cel mai măiestru dintre condeiele moderne n-ar fi putut s-o descrie.

Este drept că locuitorii din Baltimore nu erau ameninţaţi să fie măturaţi de valul oceanelor scoase din albiile lor! Să admitem că ei nu urmau să vadă cum seacă golful Chesapeake şi nici cum

capul Hatteras din acest golf se prelungeşte ca o creastă de munte în Atlanticul secat! Dar ca atâtea alte oraşe neameninţate să se trezească la o altitudine mai ridicată sau mai scăzută, nu va fi el oare dat peste cap de izbitura primită, iar monumentele nu-i vor fi distruse, cartierele de locuit nu-i vor fi înghiţite de prăpăstiile care se puteau căsca la suprafaţa pământului? Şi temerile acestea nu erau ele valabile pentru toţi oamenii din diferitele părţi ale pământului care totuşi nu urmau să fie acoperite de apele oceanelor scoase din albiile lor? Ba bine că nu!

Iată de ce la apropierea acestei clipe fatale orice făptură omenească a simţit cum este străbătută de fiori până în măduva oaselor. Da!... Erau cuprinşi de fiori toţi oamenii... afară de unul singur: inginerul Alcide Pierdeux. Întrucât nu avusese timpul necesar să anunţe ceea ce aflase prin ultimele sale calcule, stătea acum într-unul din cele mai bune restaurante ale oraşului şi bea un pahar de şampanie în sănătatea Lumii Vechi.

În sfârşit, veni şi cel de-al douăzeci şi patrulea minut după ora cinci, care corespundea miezului nopţii la Kilimanjaro. Veni şi trecu... La Baltimore nu se întâmplă nimic... La Londra, la Paris, la Roma, la Constantinopole, la Berlin, nimic!... Nici cea mai slabă izbitură!...

John Milne [18] observând cu atenţie seismograful ce şi-l instalase în mina de cărbuni de la Takoshima din Japonia, nu remarcă nici cea mai slabă mişcare anormală a scoarţei Pământului, în această parte a lumii.

Dealtfel, cerul era plin de nori, astfel încât atunci când se lăsă seara, fu cu neputinţă să se observe dacă mişcarea aparentă a stelelor este pe cale să se schimbe — fapt care ar fi arătat o modificare a axei pământeşti.

Ce noapte a petrecut J. T. Maston în locuinţa lui tainică, de care nu ştia nimeni, afară de doamna Evangelina Scorbitt! Clocotitorul tunar

simţea că-şi iese din minţi, nu alta! Ah, cât ar fi vrut să fie mai bătrân cu câteva zile, pentru a vedea dacă drumul curb al Soarelui s-a modificat, ceea ce ar fi dovedit fără putinţă de tăgadă că experienţa a reuşit!

Dealtfel, această schimbare nu ar fi putut să fie constatată în dimineaţa zilei de 23 septembrie, deoarece la data aceasta Soarele răsare exact la răsărit, indiferent de punctul de pe pământ de unde este văzut.

A doua zi, Soarele apăru la orizont aşa cum a făcuto mereu.

Delegaţii europeni erau întruniţi pe terasa hotelului unde locuiau. Ei aveau la dispoziţie tot felul de instrumente de cea mai mare precizie, care le dădeau putinţa să constate dacă Soarele descrie cu aceeaşi precizie curba lui în planul ecuatorului. Însă nu se petrecuse nici o schimbare şi, la câteva minute după ce răsărise, discul surâzător al Soarelui începu să se încline către miazăzi. Deci nu se schimbase nimic în mersul lui aparent.

MaiorulDonellanşi colegii lui salutară torţa cerească prin strigăte de „ura!" pline de entuziasm, aşa cum se strigă când apare un actor iubit pe scena unui teatru. Cerul prezenta o privelişte minunată. Orizontul nu mai era umbrit deloc de negura nopţii. Niciodată nu s-a prezentat vreun actor mai mare, pe o scenă mai frumoasă, în faţa unui public mai încântat!

— Şi a apărut chiar în locul determinat de legile astronomiei... strigă Eric Baldenak.

— De bătrâna noastră astronomie, pe care aceşti bezmetici voiau să o nimicească! întregi Boris Karkov.

— Nu s-au ales cu nimic, doar că s-au făcut de ruşine! adăugă Jacques Jansen, prin gura căruia părea că vorbeşte Olanda întreagă.

— Iar regiunile polare vor rămâne veşnic sub gheţurile care le acoperă interveni profesorul Jan

Harald.

— Trăiască Soarele! Ura! strigă maiorul Donellan. Aşa cum este, e bun pentru nevoile Pământului!

— Ura!... Ura!... repetară într-un singur glas reprezentanţii bătrânei Europe.

Atunci, Dean Toodrink, care nu scosese nici un cuvânt, atrase atenţia asupra lui, făcând această observaţie destul de valabilă:

— Dar poate că nici n-au tras!

— Să nu fi tras? exclamă maiorul Donellan. Tare mi-ar plăcea să cred că, dimpotrivă, au tras chiar de două ori, nu odată!

Întrebarea aceasta şi-o puneau şi J. T. Maston şi *mistress* Evangelina Scorbitt, şi-o puneau atât savanţii cât şi neştiutorii, uniţi de data aceasta prin logica situaţiei.

Acelaşi lucru şi-l tot repeta şi Alcide Pierdeux, adăugând:

— Fie că au tras, fie că nu, tot una e!... Pământul na încetat să valseze pe vechea lui osie şi să se legene ca de obicei!

În realitate, nimeni nu ştia ce s-a petrecut la Kilimanjaro. Dar înainte de sfârşitul zilei, a fost dat un răspuns şi la întrebarea pe care şi-o punea întreaga omenire.

În Statele Unite sosi o telegramă trimisă de consulul american din Zanzibar, Richard W. Trust. Iată ce spunea această ultimă telegramă:

„*Zanzibar, 23 septembrie, ora 7 şi 27 minute dimineaţa*.

Către John S. Wright, ministru de stat. Foc de tun tras ieri seară la miezul nopţii precis, dintr-o maşinărie săpată în coasta sudică a muntelui Kilimanjaro Proiectilul trecut pe deasupra şuierând îngrozitor Bubuitură formidabilă. Provincie devastată de vârtej. Marea cu valuri furioase până în canalul Mozambic. Numeroase vase smulse din ancoră şi trântite de ţărm. Orăşele şi sate spulberate. Totul e bine.

Richard W. Trust”

Da, deoarece nimic nu se schimbase în firea lucrurilor, totul era foarte bine, afară de dezastrele pricinuite de acest vârtej artificial în Wamasai şi de naufragiile pricinuite de deplasarea păturilor de aer. Dar nu se întâmplase oare tot aşa atunci când faimosul tun Columbiad aruncase proiectilul spre Lună? Zguduitura, transmisă scoarţei întregii peninsule Florida, fusese simţită pe o rază de o sută de mile. Da, toate acestea se repetaseră, numai că efectul fusese acum de o sută de ori mai puternic.

În orice caz, telegrama anunţa celor interesaţi din Lumea Nouă şi din Lumea Veche următoarele două lucruri:

3. că maşina aceasta uriaşă fusese construită chiar în coastele muntelui Kilimanjaro şi

4. că focul de tun fusese tras la ora stabilită. Atunci, lumea întreagă scoase un foarte adânc oftat de uşurare, urmat de un nemaipomenit hohot de râs. Încercarea lui “Barbicane şi Co.” dăduse greş în modul cel mai jalnic. Formulele lui J. T. Maston erau bune de aruncat la coş! „North Polar Practical Association” nu mai avea nimic de făcut decât să se declare în stare de faliment!

Ei, nu, zău! Nu cumva secretarul „Clubului artileriştilor” să se fi înşelat în calculele lui?

„Mai degrabă aş crede că m-am înşelat eu în sentimentele pe care mi le inspiră!” îşi spunea doamna Evangelina Scorbitt,

Dar cea mai zdrobită făptură care exista atunci pe faţa pământului era cu siguranţă J. T. Maston. Văzând că nimic nu se schimbă în felul în care se mişcă Pământul, el începuse să se mângâie cu nădejdea că poate vreun accident oarecare o fi făcut ca operaţiunea colegilor săi Barbicane şi Nicholl să întârzie... Dar după sosirea telegramei din Zanzibar, a trebuit să recunoască şi el că operaţiunea dăduse greş.

Dăduse greş!... Dar ecuaţiile, formulele din care el trăsese concluzia cu privire la reuşita acţiunii?... Oare un tun lung de şase sute de metri, cu calibrul de 27 de metri, aruncând un proiectil de o sută optzeci de mii de tone prin explozia a două mii de tone de melimelonită şi căpătând astfel o viteză iniţială de două mii opt sute de kilometri pe secundă, — nu era suficient pentru a provoca deplasarea polilor? Ei, nu!... Aşa ceva nu era admisibil! Şi totuşi!...

Iată de ce J. T. Maston, cuprins de o furie grozavă, declarăcă vrea săpărăsească ascunzătoarea. Încercările doamnei Scorbitt de a-l face să renunţe se dovediră zadarnice. Ea nu făcea aceste încercări pentru că i-ar fi fost teamă pentru viaţa lui. Acuma trecuse orice primejdie. Dar voia să-l ferească pe nenorocitul calculator de glumele ce i-ar fi fost adresate, de ironiile de care n-ar fi avut cum să scape, de cuvintele batjocoritoare care ar fi căzut ca ploaia asupra operei lui!

Lucru şi mai grav: cum aveau să-l primească colegii lui de la „Clubul artileriştilor”? Oare n-aveau să arunce asupra secretarului lor toată vina insuccesului, care îi acoperise de ruşine? Oare nu asupra lui, autorul calculelor, cădea toată răspunderea acestei încercări nereuşite?

J. T. Maston nu voia să audă de nimic, astfel încât rămase nepăsător şi la rugăminţile, şi la lacrimile doamnei Evangelina Scorbitt. În cele din urmă, el plecă din casa unde se ascunsese şi îşi făcu apariţia pe străzile oraşului Baltimore. Bineînţeles că a fost recunoscut imediat, şi toţi cei care îşi văzuseră averea şi existenţa ameninţate şi pe care îi trecuseră mii de năduşeli din pricină că omul ăsta se încăpăţânase să nu spună nimic, se răzbunară acum luându-l peste picior şi bătându-şi joc de el în mii de chipuri. Ar fi fost de ajuns să auzi pe copiii americani, tare asemănători ştrengarilor parizieni, cum îi strigă:

— Ei, tu ăla care ai vrut să dai peste cap bila pământească!

Buimăcitul, hărţuitul secretar al „Clubului artileriştilor” se văzu silit să se refugieze în palatul din New-Park, unde *mistress* Evangelina Scorbitt îşi depănă până la urmă tot stocul de drăgălăşenie, pentru a-l mai mângâia puţin. Degeaba! J. T. Maston rămânea neconsolat, deoarece tunul lui nu produsese asupra pământului alt efect decât ar fi produs o pocnitoare trasă la bâlci.

În felul acesta trecură cincisprezece zile şi lumea, uşurată de groaza de până acum, aproape că nici nu se mai gândea la planurile societăţii „Polul Nord”.

Cincisprezece zile şi nici o veste de la preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl! Pieriseră oare şi ei din pricina contra-loviturii exploziei, odată cu distrugerile suferite de regiunea Wamasai? Plătiseră oare cu viaţa lor cea mai grozavă păcăleală din vremurile moderne?

Nu! Când a bubuit tunul, au fost trântiţi amândoi la pământ, daţi peste cap odată cu sultanul, curtenii lui şi cele câteva mii de indigeni care erau de faţă. După aceea, însă, s-au ridicat cu toţii în picioare, vii şi nevătămaţi.

— Oare a reuşit?... întrebă Bali-Bali, frecându-şi umerii.

— Nu cumva te îndoieşti?

— Eu... să mă îndoiesc!... Dar când o să ştiţi precis?...

— Peste câteva zile, răspunse preşedintele Barbicane.

Să-şi fi dat el oare seama că operaţiunea dăduse greş?... Se prea poate!... Dar în nici un caz n-ar fi recunoscut un asemenea lucru în faţa sultanului din Wamasai.

Peste patruzeci şi opt de ore, cei doi colegi şi-au luat rămas bun de la Bali-Bali, dar numai după ce plătiseră o sumă destul de frumuşică pentru

distrugerile pricinuite regatului. Şi cum această sumă a intrat în vistieria particulară a sultanului, iar supuşii lui n-au primit nici măcar un dolar, majestăţii sale nu i-a părut deloc rău că a făcut o afacere atât de bună.

După aceea, cei doi colegi, urmaţi de cei zece maiştri, ajunseră la Zanzibar, unde găsiră o corabie gata să plece spre Suez. De aici se îmbarcară sub nume false pe pachebotul Mesageriilor maritime „Moeris", care îi duse la Marsilia; de aici ajunseră cu trenul la Paris, fără vreo deraiere sau ciocnire, apoi cu vagoanele Căilor Ferate din Vest la Le Havre, pentru ca de aici să călătorească cu un transatlantic până în America.

În douăzeci şi două de zile ajunseră din Wamasai la New-York, statul New-York.

Şi iată cum, la 15 octombrie, la ora 3 după amiază, cei doi colegi băteau la uşa palatului din New-Park...

După o clipă se găseau în faţa doamnei Evangelina Scorbitt şi a lui J. T. Maston...

Capitolul XX. În care se termină această poveste ciudată, pe cât de adevărată, pe atât de neverosimilă.

— Barbicane?... Nicholl?...

— Maston! — Voi?...

— Noi!

Tonul ciudat în care acest ultim cuvânt fu rostit în acelaşi timp de cei doi arăta numai ironie şi mustrare.

J. T. Maston îşi trecu pe frunte cârligul de fier şi rosti cu glas şuierător:

— Galeria din Kilimanjaro a avut cu siguranţă şase sute de metri lungime şi douăzeci şi şapte de metri diametru?

— Da!

— Proiectilul vostru cântărea într-adevăr o sută optzeci de milioane de kilograme?

— Da!

— Şi aţi tras chiar cu două mii de tone de melimelonită?

— Da!

Aceşti „da” căzură ca nişte lovituri de măciucă pe scăfârlia lui J. T. Maston.

— Atunci trag concluzia că... reluă calculatorul.

— Că?... îl întrebă preşedintele Barbicane.

—... că operaţia n-a reuşit din pricină că explozibilul n-a dat proiectilului o viteză iniţială de două mii opt sute de kilometri!

— Aşa crezi?... întrebă căpitanul Nicholl.

— Explozibilul dumitale nu-i bun decât să încarci puşcoace pentru copii!

Auzind asemenea groaznică injurie, căpitanul Nicholl sări de pe scaun de parcă ar fi stat pe arcuri.

— Maston! răcni el.

— Nicholl!

— Când vei voi să te baţi cu mine în duel, folosind meli-melonita...

— Nu!... Mai bine fulmicotonul!... E mai sigur!... Trebui să intervină *mistress* Evangelina Scorbitt pentru a-i potoli pe cei doi tunari certăreţi, spunându-le:

— Domnilor!... Domnilor!... Nu se face!... Între colegi...

După aceea luă cuvântul preşedintele Barbicane şi spuse cu un glas mai liniştit:

— De ce să aruncăm vina unul asupra altuia? Cu siguranţă că socotelile prietenului nostru Maston trebuie să fi fost juste, aşa cum cu siguranţă că explozibilul prietenului nostru Nicholl trebuie să fi avut puterea calculată! Da!... Am pus exact în practică datele ştiinţei!... Şi totuşi, experienţa a dat greş! Care-i pricina?... Poate că n-o vom afla niciodată!...

— Ei bine! spuse înfuriat secretarul „Clubului artileriştilor”, o luăm de la capăt!

— Şi banii pe care i-am risipit pe degeaba! interveni căpitanul Nicholl.

— Şi opinia publică, adăugă *mistress* Scorbitt. N-o să vă mai permită nimeni să ameninţaţi din nou soarta lumii

— Ce-o să se aleagă de domeniul nostru din jurul Polului Nord? întoarse vorba căpitanul Nicholl.

— La cât au să scadă acţiunile societăţii „Polul Nord”? se văicări preşedintele Barbicane.

Faliment!... Prăbuşirea se şi produsese; acţiunile acestei societăţi anonime se vindeau cu pachetul la preţul hârtiei de împachetat. Acesta a fost rezultatul final al uriaşei operaţiuni. Acesta a fost falimentul de pomină, la care au ajuns planurile supraomeneşti ale firmei „Barbicane şi Co.”

Nu s-au pomenit niciodată atâtea hohote de râs la adresa bieţilor ingineri prost inspiraţi, asemenea articole ironice în ziare, asemenea caricaturi, cântece, parodii, ca cele pricinuite de această întâmplare. Preşedintele Barbicane, membrii consiliului de administraţie al noii societăţi, colegii lor din „Clubul artileriştilor” au fost literalmente scuipaţi în public. Li se arunca uneori câte un cuvânt atât de greu, care nu s-ar cădea să fie repetat nici măcar în latineşte şi nici chiar pe limba păsărească. Europa, mai ales, dădu frâu liber la atâtea glume batjocoritoare, încât până la urmă yankeii se scandalizară. Şi aducându-şi aminte că Barbicane, Nicholl şi Maston erau de origine americană şi că făceau parte din faimoasa asociaţie din Baltimore, erau cât pe-aci să silească guvernul american să declare război Lumii Vechi.

În sfârşit, cea mai straşnică lovitură a fost dată de un cântec francez, pe care ilustrul Paulus — care mai trăia pe vremea aceea — l-a făcut să ajungă „la modă”. Cântecul acesta a făcut ocolul

lumii întregi. Iată unul dintre cupletele cele mai aplaudate:

Casăfacăharcea-parcearablanoastră pământească,

Plănuiau trei bezmetici osia-i s-o-nlocuiască.

Şi-au făcut un tun năprasnic, cu care-au vrut să ţintească

În aşa fel încât totul, totul să se prăpădească! ...Nu era de-ajuns atâta ca lumea să-nnebunească? Datu-s-a atunci poruncă aprig să se urmărească

Cei trei prea-ndrăzneţi bezmetici!... Însă... Scârţ!... Să mai poftească!...

S-a tras focul... fără însă ca ceva să se clintească. Ura! Ura! Să trăiască rabla noastră pământească!

Dar o să se ştie oare vreodată cărui fapt se datora nereuşita acestei întreprinderi? Dovedea oare insuccesul acesta că operaţiunea era cu neputinţă de realizat şi că puterile omului nu vor ajunge niciodată pentru a putea modifica mişcarea de rotaţie a Pământului în jurul său şi că niciodată teritoriile de la Polul Nord nu vor putea fi deplasate ca latitudine, pentru a fi aduse într-un punct unde banchizele şi gheţarii să se topească de la sine sub acţiunea razelor Soarelui?

Răspunsul la această întrebare a fost dat şi el, la câteva zile după sosirea preşedintelui Barbicane şi a colegului său în Statele Unite.

În gazeta franceză „Le Temps", din 17 octombrie, apăru un articolaş, care aduse un mare serviciu lumii întregi, spunându-i ceea ce o interesa pentru securitatea ei. Iată ce se scria în articolaş:

„*Se cunoaşte rezultatul egal cu zero al încercării, de a da Pământului o nouă axă. Totuşi, calculele lui J. T. Maston, care sunt întemeiate pe date juste, ar fi produs rezultatele urmărite, dacă în urma unei scăpări de neexplicat din partea*

calculatorului, ele nu ar fi cuprins încă de la început o greşeală.

Greşeala constă în aceea că faimosul secretar al „Clubului artileriştilor", când a luat ca bază a lucrărilor sale circumferinţa ecuatorului, a trecut o lungime de patruzeci de mii de metri în loc de patruzeci de mii de kilometri, ceea ce a făcut ca rezolvarea problemei să dea un rezultat fals.

De unde provine o asemenea eroare?... Cine a putut s-o pricinuiască?... Cum de a putut-o săvârşi un calculator atât de remarcabil?... Am face presupuneri zadarnice.

Lucru sigur este însă că, dacă problema modificării axei pământeşti ar fi fost pusă corect, ea ar fi fost rezolvată exact. Uitarea acestor trei zero a dat naştere unei erori de douăsprezece zero la rezultatul final.

Admiţând că meli-melonita are puterea pe care i-o atribuie căpitanul Nicholl, pentru deplasarea polului cu 23°28' ar fi trebuit nu un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de 27 de centimetri, ci un trilion de asemenea tunuri, aruncând un trilion de proiectile de câte o sută opt zeci de mii de tone fiecare.

Cât priveşte focul acesta de tun, aşa cum a fost tras în Kilimanjaro, el n-a deplasat polul decât cu trei microni (trei miimi de milimetru) şi n-a făcut să varieze nivelul apelor decât cu cel mult nouă miimi de micron.

Proiectilul, această nouă mică planetă, va face parte de acum înainte din sistemul nostru solar, fiind reţinut de atracţia Soarelui.

Alcide Pierdeux"

Aşadar, o simplă lipsă de atenţie a lui J. T. Maston, o eroare de trei zero făcută la începutul calculelor sale, pricinuise umilitorul rezultat pentru noua societate! Dar dacă colegii lui din „Clubul artileriştilor" erau tare mâniaţi pe el, dacă l-au copleşit cu tot felul de blesteme, apoi în rândurile publicului se născu un val de simpatie

faţă de bietul om. La urma urmei; greşeala aceasta pricinuise tot răul — sau, mai bine zis, tot binele — deoarece scăpase lumea de cea mai grozavă catastrofă cu putinţă.

Şi iată că de pretutindeni începură să curgă tot felul de urări, milioane de scrisori, prin care J. T. Maston era felicitat că s-a înşelat cu trei zero!

J. T. Maston, mai zdrobit şi mai amărât ca oricând, nici nu voia să audă de formidabilul „Ura!" pe care lumea întreagă îl striga în cinstea lui. Preşedintele Barbicane, căpitanul Nicholl, Tom Hunter, cel cu picioarele de lemn, colonelul Bloomsberry, neobositul Bilsby şi colegii lor n-aveau să-l ierte niciodată... Bine cel puţin că-i rămânea *mistress* Evangelina Scorbitt! Această excelentă femeie nu putea avea nimic împotriva lui.

În primul rând, J. T. Maston ţinuse să repete calculele, neadmiţând în ruptul capului că ar fi putut să fie distrat în aşa hal. Şi, totuşi, aşa era! Inginerul Alcide Pierdeux nu se înşelase. Iată de ce omul acesta original fusese atât de liniştit când lumea întreagă era cuprinsă de groază. În ultimul moment, el îşi dăduse seama de greşeala calculatorului, dar nu mai avusese timp să-şi înştiinţeze semenii. Şi iată de ce, în clipa când se trăgea focul de tun în Kilimanjaro, el închina un pahar de şampanie în sănătatea bătrânei noastre lumi!

Da! Trei zero uitaţi din cifra care reprezintă lungimea ecuatorului!...

Deodată, J. T. Maston îşi aduse aminte. Era la început, când de abia se apucase de lucru, închizându-se în biroul său din Ballistic-Cottage. Scrisese bine pe tablă numărul 40.000.000. În clipa aceea a răsunat strident clopoţelul telefonului... J. T. Maston s-a îndreptat către aparatul telefonic... A schimbat câteva cuvinte cu *mistress* Scorbitt... Dar iată că trăsnetul l-a dat peste cap, aruncând tabla cât colo... S-a ridicat... A

început să scrie din nou numărul care se ştersese pe jumătate când căzuse tabla... Deabia scrie cifra 40.000... când clopoţelul sună pentru a doua oară... Şi când începe din nou să lucreze, uită să mai scrie celelalte trei zero din cifra care reprezintă lungimea ecuatorului în metri!

Ah! Toate astea din vina doamnei Evangelina Scorbitt! Dacă ea nu l-ar fi stânjenit, poate că n-ar fi fost lovit de descărcarea electrică! Poate că trăsnetul nu i-ar fi jucat o asemenea festă, prea de ajuns ca să compromită o întreagă viaţă de calcule corecte şi cinstite!

Cât de zguduită a fost biata femeie, când J. T. Maston se văzu obligat să-i spună împrejurările în care s-a produs greşeala!... Da!... Ea, numai ea era cauza acestui dezastru!... Din pricina ei se trezise J. T. Maston dezonorat pentru toată lunga-i viaţă care îi mai rămânea de trăit, întrucât membrii venerabilului „Club al artileriştilor" mureau în general la vârsta de peste o sută de ani!

După această convorbire, J. T. Maston plecase în grabă din palatul din New-Park, înapoindu-se la Ballistic-Cottage. Acum se plimba cu paşi mari prin odaie, spunându-şi într-una:

— Nu mai sunt bun de nimic pe lumea asta.

— Nici măcar să te însori? se auzi un glas pe care emoţia îl făcea sfâşietor.

Era *mistress* Evangelina Scorbitt. Cu faţa răvăşită şi plânsă, îl urmase până aici pe J. T. Maston...

— Dragul meu Maston!... îi spuse ea.

— Bine!... De acord!... Dar cu o condiţie: să nu mă mai ocup în viaţa mea de matematici!

— Nu pot să le sufăr, dragul meu prieten! răspunse văduva.

Şi *mistress* Evangelina Scorbitt deveni *mistress* Evangelina Maston.

Cât despre articolaşul lui Alcide Pierdeux, este uşor de închipuit câtă cinste a adus inginerului şi şcolii politehnice unde învăţase!

Articolaşul acesta fu tradus în toate limbile, reprodus de toate ziarele, răspândind numele autorului lui în lumea întreagă. Aşa s-a făcut că articolaşul din gazeta „Le Petit Marseillais" a fost citit şi de tatăl frumoasei provensale, care îi refuzase mâna fiicei sale, deoarece Alcide Pierdeux „era prea savant". După ce reuşi de bine de rău şi fără ajutorul altcuiva să priceapă ce vrea să spună articolul, părintele fu cuprins de remuşcări. Şi aşteptând să urmeze lucruri şi mai bune, trimise deocamdată inginerului o invitaţie la masă.

Capitolul XXI. Foarte scurt, dar cu totul liniştitor în ce priveşte viitorul lumii.

De acum încolo, locuitorii Pământului pot fi liniştiţi! Preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl n-au să reia niciodată opera uriaşă, care dăduse greş atât de jalnic prima oară. J. T. Maston n-o să mai pornească noi calcule — de data asta fără să greşească. Ar fi zadarnic! Alcide Pierdeux spusese adevărul în articolaşul pe care îl scrisese. Legile mecanicii arată că pentru a produce o strămutare de 23°28' a axei pământeşti, ar trebui — chiar dacă s-ar folosi melimelonită— un trilion de tunuri ca acela din Kilimanjaro. Dar planeta noastră este prea mică pentru a le putea cuprinde pe toate, admiţând chiar că toată suprafaţa pământului ar fi solidă.

Aşadar, se pare că locuitorii globului pământesc pot să doarmă liniştiţi. Modificarea condiţiilor în care se mişcă Pământul este o chestiune care întrece azi puterile omului.

{1} Lesseps — inginer francez, constructorul Canalului Suez. (n. t.)

{2} Precesia echinocţiilor: denumirea uneia din mişcările Pământului: axa Pământului descrie, în decurs de 20.000 de ani, un con. Datorită acestui fapt, diferite stele ale cerului polar apar rând pe rând ca stele polare ale Pământului. (n. t.)

{3} Adhémar (1797-1862): matematician francez, autorul teoriei periodicităţii epocilor glaciale şi a deplasării treptate a gheţurilor de pe o emisferă a Pământului pe cealaltă. (n. t.)

{4} Pe atunci, aceste două ţări constituiau un singur stat. (n. r.)

{5} În 1867, guvernul Rusiei ţariste, neţinând seamă de interesele ţării, a vândut Statelor Unite peninsula Alaska pentru suma derizorie de 7 milioane de dolari. (n. r.)

{6} Lista exploratorilor ruşi ai Americii de nord-vest trebuie începută cu numele remarcabilului explorator rus Semiton Dejnev, din veacul al XVII-lea, descoperitorul Alaskăi. (n. r.)

{7} Sindicat capitalist: o asociere de întreprinderi capitaliste care-şi pierd independenţa totală. Ele produc independent, dar îşi desfac produsele în comun prin mijlocirea unei societăţi anonime. (n. r.)

{8} Încercarea descrisă în lucrarea „De la Pământ la Lună” de acelaşi autor. (Nota ed. fr.)

{9} City-Moon — Oraşul Lunii. (n. r.)

{10} Capitolul acesta a fost scris înainte de folosirea largă a energiei produsă prin căderea apelor pentru scopuri industriale.

{11} Afirmaţia aceasta era valabilă în 1889, când a fost scris romanul. (n. r.)

{12} Micron — a mia parte dintr-un milimetru. (n. r.)

{13} Cauchy August Louis (1789-1857) — matematician francez. (n. r.)

{14} Leverrier (1811-1877) – astronom francez care a descoperit planeta Neptun numai prin calcule matematice. (n. r.)

{15} Balistica este ştiinţa care studiază legile mişcării proiectilelor trase cu arme de foc. (n. t.)

{16} Doctrina lui Monroe e bazată pe lozinca „America pentru americani”, formulată la începutul secolului al XIX-lea de preşedintele James Monroe. Prin această lozincă, imperialiştii din S.U.A. şi-au camuflat în secolele XIX şi XX politica agresivă în America Centrală şi America de Sud. (n. r.)

{17} Legea lui Lynch — răzbunare bestială oare s-a practicat şi se practică şi acum în America; se aplică negrilor, din motive fără nici o însemnătate, de multe ori inventate. Judecata lui Lynch reprezintă expresia cea mai bestială a urii de rasă, ură aţâţată artificial de clasele exploatatoare, care au interesul să ţină masele populare în ignoranţă şi supunere faţă de normele existente. (n. r.)

{18} John Milne — cercetător englez al cutremurelor, care locuia în Japonia. (n. r.)

Table of Contents

Title page

Table of Contents

Title page 1